

ENGELSKA LÅNORD I SVENSKA UNGDOMARS DISKUSSIONER PÅ
NÄTFORUMET *UNGDOMAR.SE*

Minna Tuovinen

Pro gradu-avhandling i svenska språket
Institutionen för språk
Jyväskylä universitet
Hösten 2011

TIIVISTELMÄ

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Minna Tuovinen	
Otsake: Engelska lånord i svenska ungdomars diskussioner på nätforumet <i>Ungdomar.se</i>	
Aine: ruotsin kieli	Pro gradu-tutkielma
Vuosi: 2011	Sivumäärä: 88 + 13
<p>Tämän tutkielman tarkoitus on selvittää, millaisia englannin kielestä lainattuja sanoja ruotsalaiset nuoret käyttävät internetin keskustelupalstoilla. Tutkielmassa tarkastellaan lingvistisestä näkökulmasta sanoja, jotka on lainattu ruotsin kieleen aikaisintaan 1950-luvulla.</p> <p>Tutkimusaineisto koostuu 83 ruotsalaisella <i>Ungdomar.se</i>-keskustelufoorumilla vuosina 2009 ja 2010 käydystä elokuva- ja tv-aiheisesta keskustelusta. Aineiston analysoimisessa on käytetty sekä määrällisiä että laadullisia tutkimusmenetelmiä. Aineistosta löydetty englannin kielestä lainatut sanat on jaoteltu lainasanoiksi, sanaluokan sekä aihealueen mukaan. Analysoin useiden esimerkkisanojen alkuperää, merkitystä, käyttöä sekä mukauttamista ruotsin kieleen. Lisäksi tarkastelen muutamia lainasanoista muodostettuja uudissanoja. Pohdin tutkielmassani myös mahdollisia syitä tutkimieni sanojen lainautumiseen ja käyttöön ruotsin kielessä.</p> <p>Aineistossa esiintyy yhteensä 163 englannin kielestä lainattua sanaa sekä muutamia lainasanoista ja ruotsalaisista päätteistä muodostettuja uudissanoja. Valtaosassa lainasanoista sekä muoto että sisältö on lainattu englannin kielestä. Tutkimusmateriaalissa esiintyy runsaasti myös käänös- ja merkityslainoja sekä sanoja, joissa on yhdistetty englannin- ja ruotsinkielisiä morfeemeja. Useiden sanojen ääntämistä, kirjoitusasua ja taivutusta on mukautettu ruotsin kieleen paremmin sopiviksi. Suurin osa aineistoni lainasanoista on substantiiveja, mutta myös adjektiivit ja verbit ovat kohtalaisen yleisiä. Yleisimpiä aihealueita ovat televisio ja elokuvat sekä tietokoneet ja internet.</p> <p>Tutkielmani osoittaa, että ruotsalaiset nuoret käyttävät internetissä keskustellessaan monia alkujaan englanninkielisiä sanoja, joista osalla on ruotsinkielinen vastine, osalla ei. Yleisimpiä syitä lainasanojen käyttöön lienevät englannin kielen ja angloamerikkalaisen kulttuurin ihannointi sekä nuorten halu osoittaa yhteenkuuluvuutta toistensa ja muiden internet-käyttäjien kanssa. Lainasanat kertovat yhteiskunnan kehityksestä sekä englannin kielen maailmanlaajuisesta leviämisestä. Ajan mittaan ne voivat muuttaa ruotsin kielen sanastoa pysyvästi.</p>	
Avainsanat: lainasanat, vierassanat, uudissanat, kielikontaktit, internet, keskustelupalstat, ruotsin kieli, englannin kieli	
Kirjasto/Säilytyspaikka: Kielten laitos	
Muita tietoja: Englannin kielen sivututkielma	

INNEHÅLL

1 INLEDNING.....	7
2 SPRÅKFÖRÄNDRING.....	8
2.1 Allmänt om språkförändring.....	8
2.2 Ordförrådets förändring.....	9
3 ORDBILDNING I SVENSKA SPRÅKET.....	11
3.1 Sammansättning.....	11
3.2 Avledning.....	13
3.3 Förkortning.....	14
3.4 Sammanfattning av ordbildning.....	16
4 LÅNORD UR ETT GRAMMATISKT PERSPEKTIV.....	17
4.1 Några centrala termer.....	17
4.2 Klassifikation utgående från inlåningsstrategin.....	17
4.2.1 Inlåningsstrategierna <i>import</i> respektive <i>substitution</i>	17
4.2.2 Ordlån.....	18
4.2.3 Begreppslån.....	18
4.2.3.1 Översättningslån.....	19
4.2.3.2 Betydelselån.....	19
4.2.4 Blandlån.....	20
4.2.5 Pseudolån.....	20
4.2.6 Sammanfattning av låntyperna.....	21
4.3 Lånordens ordklass.....	21
5 VARFÖR LÅNAR MAN ORD?.....	22
6 ENGELSKANS INFLYTANDE PÅ SVENSKAN.....	24
6.1 Olika språks inflytande på svenskan.....	24
6.2 Världsspråket engelska.....	25
6.3 Engelska lånord i svenskan.....	26
6.4 Anpassning av engelska lånord till svenskan.....	27
6.5 Tidigare forskning om engelska lånord i svenskan.....	29
7 DATORFÖRMEDLAD KOMMUNIKATION OCH DISKUSSIONSFORUM.....	31
7.1 Diskussionsforum och annan datorförmedlad kommunikation.....	31
7.2 Språket på diskussionsforum: generella drag.....	32
7.3 Studier om nätspråket och engelskans roll i det.....	33
8 MATERIAL OCH METOD.....	34
8.1 Material.....	34
8.2 Syfte och metod.....	35
9 ANALYS.....	37
9.1 Olika låntypers frekvens.....	37
9.2 Olika ordklassers frekvens.....	38
9.3 Ordlån.....	39
9.3.1 Ordlån – substantiv.....	40
9.3.1.1 Belägg från 1950-talet.....	40
9.3.1.2 Belägg från 1960-talet.....	42

9.3.1.3	Belägg från 1970-talet	44
9.3.1.4	Belägg från 1980-talet	44
9.3.1.5	Belägg från 1990-talet	45
9.3.1.6	Belägg från 2000-talet	47
9.3.2	Ordlån – adjektiv	49
9.3.3	Ordlån – verb.....	57
9.3.4	Ordlån – adverb.....	62
9.3.5	Ordlån – interjektioner	64
9.3.6	Ordlån – förkortningar	65
9.4	Översättningslån.....	67
9.4.1	Översättningslån – substantiv	67
9.4.2	Översättningslån – verb.....	69
9.5	Betydelselån	70
9.5.1	Betydelselån – substantiv	70
9.5.2	Betydelselån – adjektiv	72
9.5.3	Betydelselån – verb	73
9.6	Blandlån	75
9.6.1	Blandlån – substantiv	76
9.6.2	Blandlån – adjektiv	82
9.7	Pseudolån	82
9.8	Lånord inom olika ämnesområden.....	83
9.9	Möjliga orsaker till lånordens användning.....	84
10	AVSLUTNING	86
LITTERATUR		
BILAGA 1: De analyserade diskussionerna på <i>Ungdomar.se</i>		
BILAGA 2: Lånorden i materialet		

1 INLEDNING

Varje levande språk karakteriseras av en tendens att förändra sig över tiden. Dessa förändringar avspeglar utvecklingen i samhället på ett intressant sätt. Speciellt lätt förändras ordförrådet – nya ord uppstår och gamla försvinner, och ibland får ord nya former och betydelser. Ofta förändras ett språk när ett annat språk påverkar det. Ett bevis på detta fenomen är bl.a. de talrika engelska lånorden som går att finnas i dagens svenska. I denna pro gradu-avhandling kommer jag att undersöka några relativt nya engelska lån som svenska ungdomar har använt i sina diskussioner på internet.

Under de senaste årtiondena har man studerat engelska lånord i svenskan i någon mån. De två största och mest välkända studierna om detta ämne har gjorts av Ljung (1985) som undersökte bl.a. svenskarnas attityder till lånord och Chrystal (1988) som genomförde en omfattande studie om några låntyper i olika tidningstexter. Det finns även några finska undersökningar om engelska lån i svenskan (se t.ex. Hannila 2009, Suopanki 2010). Traditionellt har man ofta undersökt tidningsspråket (se t.ex. Ljung 1985, Chrystal 1988), men nyligen har man börjat visa intresse också för nyare medier såsom olika former av datorförmedlad kommunikation (se t.ex. Frenneson 2004, Suopanki 2010). Eftersom samhället och därmed också språket kan förändra sig snabbt tycker jag att det är viktigt att studera även moderna medier och texter och de nyare engelska lånen som förekommer i dem.

Syftet med denna avhandling är att undersöka några utvalda engelska lånord som jag har funnit i ungdomars diskussioner om filmer och tv på det populära svenska diskussionsforumet *Ungdomar.se*. Eftersom ungdomar ofta är villiga att skapa och använda språkliga novationer, bildar de en intressant grupp av språkbrukare att granska. Dessutom har ungdomar ofta bra kunskaper i engelska och positiva inställningar till den, vilket kan öka användningen av engelska lån. I teoridelen behandlas först språkförändring i allmänhet och särskilt ordförrådets förändring. Därefter redogör jag för ordbildning i svenskan samt lånord ur ett grammatiskt perspektiv. Jag granskar även några orsaker till lånordens användning. Näst beskriver jag engelskans inflytande på svenskan, engelskan som världsspråk och några tidigare studier om engelska lånord i

svenskan. Som sist behandlas diskussionsforum som genre samt internetspråket och engelskans roll i det.

I analysdelen koncentrerar jag mig på sådana lånord som har kommit till svenskan först efter 1950-talet. Jag har uteslutit alla längre engelska fraser och meningar eftersom jag inte ville studera kodväxling, dvs. variation mellan två eller flera språk i samma diskussion (se t.ex. Börestam & Huss 2001, 73–83). I undersökningen utnyttjar jag både kvalitativa och kvantitativa metoder. Jag kommer att analysera hurdana låntyper det förekommer i materialet och vilka ordklasser och låntyper som är de vanligaste bland lånorden i fråga. Vidare analyserar jag några utvalda ords ursprung, betydelse och användning samt om och hur de har anpassats till svenska språket. Tills sist analyserar jag hurdana ämnesområden de analyserade lånorden representerar samt några möjliga anledningar till att dessa ord har introducerats och etablerats i svenskan. I materialet finns det även några nybildningar som har skapats av engelska lånord och svenska suffix. Dessa analyserar jag på samma sätt som de egentliga lånorden.

2 SPRÅKFÖRÄNDRING

2.1 Allmänt om språkförändring

”Ett levande språk förändras alltid”, konstaterar Pettersson (1996, 12). Enligt Edlund och Hene (1992, 9) blir detta faktum tydligt redan vid en enkel jämförelse mellan texter från olika historiska perioder. T.ex. det nusvenska ordspråket *Det är sällsynt att se en vit korp* jämfört med den fornsvenska versionen *Thet ær siælsynth at se hwitan rampn* visar att det under århundradens lopp har skett betydliga förändringar både i uttal- och stavningssystemet, böjningen och ordförrådet i svenskan. Så här stora språkliga förändringar sker vanligtvis relativt långsamt, och det tar ofta tid för språkliga nyheter att etablera sig i språket (Pettersson 1996, 13). Mindre förändringar kan man se t.ex. genom att jämföra olika generationers språkbruk med varandra (se t.ex. Kotsinas 1994). Alla språk förändras inte i samma takt, som Dahl (2000, 106–108) påpekar, och även förändringsätten kan variera. Språkliga novationer kan bildas både av det egna språkets resurser och genom att använda element från andra språk (Edlund & Hene 1992, 11). I denna avhandling ligger huvudpunkten på det sistnämnda sättet.

Det finns många faktorer som bidrar till att språken förändras (Edlund och Hene 1992, 9–11; Dahl 2000, 105–113). Förändrade politiska, sociala och kulturella förhållanden, migration samt kontakter med andra språk kan alla påverka ett språk. Enligt Edlund och Hene måste språket förändras för att kunna fylla sina mångskiftande lingvistiska, kommunikativa och psyko-sociala funktioner. Språket används ju inte bara för att beteckna olika företeelser och medföra information utan också t.ex. för att uttrycka känslor, etablera sociala kontakter och markera grupptillhörighet.

I denna avhandling ligger fokus på ungdomarnas språk. Som Kotsinas (1994, 168–175) konstaterar, är ungdomar ofta mycket kreativa språkbrukare. De bidrar till språkets förändring bl.a. genom att bilda och använda nya ord och uttalsvarianter. Ofta är de villiga att använda även främmande ord i sitt språk (se t.ex. Ljung 1985). Ungdomsspråket fungerar ofta just som medel för att markera identitet och grupptillhörighet (se kapitel 5 och Ratia & Suhr 2004, 142). Enligt Kotsinas (1994) påverkas de vuxnas språkbruk ofta av ungdomsspråket. Det kan också hända att ungdomar tar med sig sina nyskapelser in i sitt vuxenspråk. Så småningom kan dessa språkliga novationer komma in även i standardspråket.

För att ett språk ska kunna påverka ett annat måste det enligt Pettersson (1996, 132) och Dahl (2000, 105–113) alltid finnas en kontakt av något slag mellan talarna av de olika språken. Dessa kontakter mellan grupper och individer kan vara antingen *internationella* eller *inomnationella* (Edlund & Hene 1992, 19). Dahl och Myers-Scotton (2006, 211) konstaterar att det är vanligt att ett språk med hög prestige påverkar ett språk med lägre prestige, speciellt när det gäller ordförrådet. T.ex. i Finland var svenskan länge överklassens och makthavarens språk, vilket ledde till att finskan lånade många ord från svenskan. Däremot finns det endast några få finska lånord i svenskan.

2.2 Ordförrådets förändring

Enligt Edlund och Hene (1992, 11) kan alla nivåer i språkssystemet, dvs. både ljudsystem, stavning, grammatik och ordförråd drabbas av mer eller mindre varaktiga förändringar. Vilka delar av systemet som förändras beror troligen mest på arten och längden av språkkontakten. Ju mer intensiv och långvarig den språkliga kontakten är,

desto mer kan ett visst språkssystem påverkas av ett annat språk. Edlund och Hene samt Pettersson (1996, 132) och Dahl (2000, 110) är dock alla eniga om att ordförrådet definitivt är den del av språkssystemet som allra lättast och tydligast förändras och påverkas av andra språk. Ordförrådet kan förändras på flera olika sätt som beskrivs av Pettersson och Dahl. För det första, nya ord kan uppstå i språket och gamla ord försvinna. Nya ord kommer till språket på två sätt, nämligen via nybildning och inlåning. För det andra kan redan existerande ord få nya betydelser och gamla betydelser försvinna. Ord kan också förändra sin form.

Enligt Thorell (1981, 10) samt Edlund och Hene (1992, 28) kan svenska språkets ordförråd delas in i tre kategorier – arvord, lånord och nybildningar – utgående från ordens ursprung (etymologi). *Arvord* är ord som har funnits i ett språks ordförråd så länge man vet (Dahl 2000, 111). I svenska språket är de alltså mycket gamla ord som har sitt ursprung i något av de urspråk som svenskan härstammar från, d.v.s. antingen i det urindoeuropeiska, urgermanska eller urnordiska språket (Pettersson 1996, 91; Thorell 1981, 10). Exempel på arvord är bl.a. *måne*, *fader* och *äta* (Edlund & Hene 1992, 28), *hand* och *fot* (Dahl 2000, 111) samt *man* och *kvinn*a (Thorell 1981, 10). Enligt Dahl består största delen av språkets centrala ordförråd av arvord. Det centrala ordförrådet omfattar ord som är vanliga i vardagsspråket samt ord som barn brukar lära sig i tidigt skede.

Till skillnad från arvord har *lånord* inte varit med i det svenska ordförrådet sedan de urgamla tiderna, utan de har lånats in i svenskan från ett främmande språk vid ett senare skede (Thorell 1981, 10; Edlund & Hene 1992, 28; Pettersson 1996, 91). En del av lånorden är dock mycket gamla – t.ex. *vin* och *kyrka*, som Edlund och Hene (1992) nämner. Som Thorell (1981) påpekar, kan det ofta vara svårt eller rentav omöjligt att veta om ett visst ord är ett arvord eller om det har lånats in från ett annat språk. Både ärvt och inlånat språkligt material används i svenskan för att skapa nya ord, s.k. *nybildningar* (Thorell 1981, 13; Edlund & Hene 1992, 28). Även om det är mycket vanligt att låna ord från andra språk, består största delen av de nya orden i svenskan ändå av nybildningar (se t.ex. Nyordsboken 2000).

I denna avhandling studerar jag främst lånord men granskar även några ordbildningsstrategier som har utnyttjats antingen för att anpassa engelska lån till

svenskan eller för att bilda nya ord genom att kombinera engelska och svenska morfem. Ordbildning och lånord behandlas närmare i kapitel 3 respektive kapitlen 4–6.

3 ORDBILDNING I SVENSKA SPRÅKET

För att skapa nya ord används i svenskan flera olika ordbildningsstrategier varav några är betydligt vanligare och mer produktiva än andra (Nikander & Jantunen 1979; Thorell 1981, 1984; Jörgensen & Svensson 1987). Jörgensen och Svensson samt Thorell (1984) behandlar endast *sammansättning*, *avledning* och *förkortning*, medan Nikander och Jantunen samt Thorell (1981) också redogör för *ordklassövergång* och Thorell (1981) även för *expressiv ordbildning*. I denna avhandling har jag valt att behandla endast sammansättning, avledning och förkortning, eftersom såväl Thorell (1981) som Nikander och Jantunen (1979) anser dem att vara mer viktiga och oftare använda ordbildningssätt i svenskan än de två övriga strategierna.

3.1 Sammansättning

Enligt Thorell (1984, 12) är sammansättning det allra vanligaste sättet att bilda ord i svenska språket. Genom att sätta samman redan existerande ord kan man bilda i princip hur många nya ord som helst (Thorell 1981, 14). Enligt Thorell (1981, 1984) samt Jörgensen och Svensson (1987, 42) består alla sammansättningar av två delar: ett *förled* respektive ett *efterled*. T.ex. i ordet *höghus* är *hög* förled och *hus* efterled. Med för- och efterleden som utgångspunkt brukar man skilja mellan två olika typer av sammansättning: *determinativa* och *kopulativa* sammansättningar.

I en determinativ sammansättning utgör förledet bestämning till efterledet (Thorell 1981, 14; Jörgensen & Svensson 1987, 49). Exempel på detta är bl.a. de följande orden:

- *arbetsplats*, 'plats där man arbetar', (Thorell 1984)
- *träbord*, 'bord av trä', (Jörgensen & Svensson 1987)
- *bensinsnål*, 'som är snål på bensin', (Thorell 1981)

I kopulativa sammansättningar är leden däremot jämställda. De är betydligt vanligare än de kopulativa. Exempel på kopulativa sammansättningar är de följande orden:

- *blågul*, 'som är både blå och gul', (Jørgensen & Svensson 1987)
- *strumpbyxor*, 'byxor som samtidigt är strumpor', (Thorell 1981)
- *prins-regent*, 'prinsen som är regent'/'regenten som är prins', (Thorell 1981)

Enligt Nikander och Jantunen (1979, 203–204), Jørgensen och Svensson (1987, 49–51) och Thorell (1981, 1984) kan sammansättningar delas in i *substantiv-*, *adjektiv-* och *verbsammansättningar*, där även förleden kan höra till flera olika ordklasser.

Exempel på substantivsammansättningar enligt Thorell (1984, 15–16) är de följande orden:

- *lek/sak*, där förledet är ett verb
- *semester/dag*, där förledet är ett substantiv
- *lätt/mjök*, där förledet är ett adjektiv

Adjektivsammansättningar enligt Nikander och Jantunen (1979, 204) är de följande orden:

- *barn/kär*, där förledet är ett substantiv
- *ljus/röd*, där förledet är ett adjektiv
- *genom/våt*, där förledet är en partikel

Verbsammansättningar enligt Jørgensen och Svensson (1987, 51) är t.ex. de följande orden:

- *damm/suga*, där förledet är ett substantiv
- *snabb/läsa*, där förledet är ett adjektiv
- *under/söka*, där förledet är en partikel

3.2 Avledning

Ett annat mycket vanligt sätt att bilda ord i svenskan är *avledning*. Enligt Jörgensen och Svensson (1987, 42–43) har även avledningar, på samma sätt som sammansättningar, ett förled och ett efterled. Ett avlett ord består av ett *grundord* (ordstam) och ett *affix*, som kan vara antingen *prefix* eller *suffix*. Ett prefix står före grundordet och är avledningens förled. Som exempel nämner Thorell (1981, 16) prefixet *för* i verbet *förlösa*. Ett suffix placeras däremot efter grundordet och det är avledningens efterled, som t.ex. *-eri* i substantivet *slöseri* och *-aktig* i adjektivet *slösaktig*. Enligt Jörgensen och Svensson är de flesta affix i svenskan suffix.

Eftersom prefixet står först i avledningen, kan det inte påverka avledningens ordklass (Thorell 1981, 16; Jörgensen & Svensson 1987, 47). Däremot påverkar prefixet grundordet semantiskt sett genom att förändra ordets betydelse; t.ex. *o/väntad* har en annan innebörd än *väntad*. Thorell samt Jörgensen och Svensson delar prefixavledningarna in i två huvudkategorier: avledningar med *tryckstarkt* prefix och avledningar med *trycksvagt* prefix. Den förstnämnda gruppen består enligt Thorell av substantiv, adjektiv och verb bildade med antingen inhemska eller inlånade prefix, t.ex. *mini/buss*, *pre/historisk* och *miss/tänka*. Till den andra gruppen hör endast verb som är bildade med de ursprungligen tyska prefixen *be* och *för*, t.ex. *be/tänka*, *för/dröja*. Andra exempel på prefixavledningar med tryckstarkt prefix enligt Nikander och Jantunen (1979, 207) är de följande orden:

- *o/lycka*, *o/vana*, *o/lycklig* och *o/vanlig*
- *miss/nöje*, *miss/lyckad* och *miss/förstå*
- *sam/tal*, *sam/hörig* och *sam/arbeta*

Olikt prefixet avgör suffixet avledningens ordklass (Thorell 1981, 16; Jörgensen & Svensson 1987, 43). Som Jörgensen och Svensson påpekar, hör alla ord avledda med samma suffix därför till samma ordklass. På grund av detta kan de enskilda suffixen grupperas som *substantiv-*, *adjektiv-*, *verb-* och *adverbbildande* suffix. De följande exemplen är hämtade ur Nikander och Jantunen (1979, 204–207).

Suffixavledda substantiv:

- personbeteckningarna *läk/are*, *presid/ent* och *pian/ist*
- de abstrakta substantiven *börj/an* och *besvik/else*
- många substantiv som betecknar egenskap: *kär/lek*, *god/het*, *vän/skap*

Suffixavledda adjektiv:

- *vett/ig*, *regn/ig* och *vän/lig*
- *nord/isk*, *sven/sk* och *amerikan/sk*
- *prat/sam*, *arbet/sam* och *allvar/sam*

Suffixavledda verb:

- *cykl/a*, *fill/a* och *bränn/a*
- *blek/na*, *rod/na* och *trött/na*
- *grupp/era*, *stud/era* och *respek/tera*

Suffixavledda adverb:

- *lycklig/t*, *flitig/t* och *säker/t*
- *lycklig/en*, *daglig/en* och *trolig/en*
- *lyckligt/vis*, *del/vis* och *vanligt/vis*

Liknande exempel och många flera behandlas även av Jörgensen och Svensson (1987) samt Thorell (1981, 1984).

3.3 Förkortning

Kortord bildas av redan existerande ord (fr.a. sammansättningar) eller ordgrupper genom att förkorta dem, d.v.s. stryka delar av dem (Jörgensen & Svensson 1987, 55; Thorell 1981, 159; 1984, 126). Kortord har samma betydelse och hör till samma

ordklass som utgångsordet – i flesta fall är de substantiv. Som Thorell (1981, 159) konstaterar, används en del av kortorden för det mesta i vardagligt språk, medan andra hör hemma till vissa fackspråk och används i t.ex. politiska, tekniska och vetenskapliga sammanhang. Exempel på vardagliga kortord enligt Thorell är bl.a. *toa(n)* (*toalett*), och *fota* (*fotografera*), medan mer fackspråkliga kortord är t.ex. *milo* (*militärområde*) och *CP-barn* (*cereblar pares*). Thorell delar kortord i tre huvudgrupper: ord som bildats genom *ellips*, ord som bildats genom *stympling* samt *initialord*. Dessa tre grupper behandlas kortfattat i det följande.

Ellips betyder att det ena ledet, vanligen efter- eller mellanledet, i en sammansättning stryks. Som exempel på ord bildade genom ellips ger Thorell (1981, 159–160) bl.a.

- *läsk* (*läskedryck*)
- *livs* (*livsmedelsaffär*)
- *brandchef* (*brandkårschef*)

Stympling innebär att sådana delar av ett ord stryks som *inte* är efterled i en sammansättning. Som exempel nämner Thorell (1981, 160–161) bl.a.

- *bil* (*automobil*)
- *alkotest* (*alkoholtest*)
- *eurovision* (*europaisk television*)

Enligt Thorell (1981, 162) skapas initialord genom att ställa samman begynnelsebokstäverna (initialerna) i de ord som bildar en sammansättning eller en ordgrupp. Med uttalet som utgångspunkt kan de delas in i två grupper. Den första gruppen består av ord som uttalas med bokstävernas namn, t.ex.

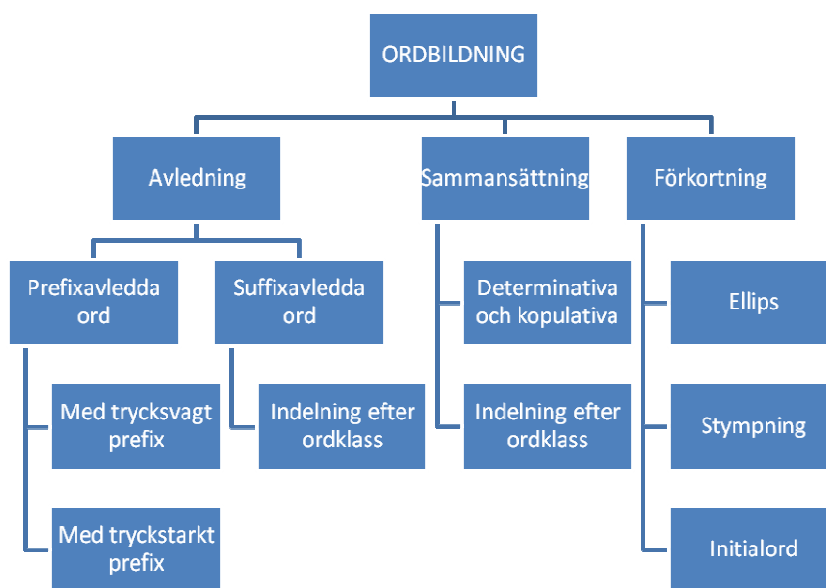
- *ADB* (*automatisk databehandling*), som alltså uttalas [*adebe*]
- *FN* (*Förenta nationerna*)
- *bh* eller *behå* (*bysthållare*)

Till den andra, mer sällsynta kategorin hör ord som uttalas med bokstävernas ljudvärde på samma sätt som vanliga ord. Exempel på detta är enligt Thorell (1981, 162) bl.a. de följande initialorden:

- *AMS (Arbetsmarknadsstyrelsen)*, som alltså uttalas [*ams*]
- *Unesco (United nations educational scientific and cultural organisation)*
- *P-piller (preventivpiller)*, där forkortningen fungerar som förled i en sammansättning

3.4 Sammanfattning av ordbildning

Figur 1 nedan sammanfattar de tre vanligaste sätten att bilda ord i svenskan.

Figur 1. De vanligaste ordbildningssätten i svenskan.

I denna avhandlings material förekommer det många suffixavledda ord och determinativa sammansättningar som jag kommer att analysera. Några prefixavledningar finns det däremot inte i materialet. Jag kommer att granska även ett antal förkortningar som, trots att de ursprungligen är engelska, har bildats genom att utnyttja samma förkortningsstrategier som man använder i svenskan.

4 LÅNORD UR ETT GRAMMATISKT PERSPEKTIV

4.1 Några centrala termer

I denna avhandling används termerna *långgivande språk* och *kommunikationsspråk* på samma sätt som i Edlund och Hene (1992). Med ett långgivande språk avses då ett språk varifrån ett ord lånas till ett annat språk. Det språk som tar emot lånet kallas för ett kommunikationsspråk. I många fall har ett ord dock lånats från ett språk till ett annat och från detta andra språk återigen till ett annat o.s.v., och på så sätt har ordet rest mellan många olika språk under en lång tid (Edlund & Hene 1992, 29–31). För att kunna skilja det eller de språk som förmedlat ordet från den ursprungliga långgivaren använder man ibland termen *lånförmedlande språk*. Som Edlund och Hene samt Pettersson (1996, 133) understryker är det dock inte alltid enkelt att veta och kortfattat redogöra för vilket språk ett ord ursprungligen kommer ifrån. I denna avhandling har jag därför valt att följa Edlund och Henes riktlinjer och ange som långgivare det språk som sist förmedlat ett lånord utan att beskriva ordets vägar mellan olika språk under århundraden. Om jag alltså påstår att ett visst lån kommer t.ex. från engelskan, är engelskan i flesta fall just den sista förmedlaren, inte nödvändigtvis den ursprungliga långgivaren.

4.2 Klassifikation utgående från inlåningsstrategin

4.2.1 Inlåningsstrategierna *import* respektive *substitution*

Den följande indelningen av de olika låntyperna i *ordlån*, *begreppslån*, *blandlån* och *pseudolån* baserar sig på Edlund och Henes (1992, 32–33) sätt att gruppera lånord med utgångspunkten i inlåningsstrategin. Vid inlåningen av ett ord från ett annat språk kan man nämligen antingen a) direkt importera främmande morfem till kommunikationsspråket eller b) byta ut de främmande morfemen mot morfem i kommunikationsspråket. I det första fallet importeras alltså både uttrycket och innehållet, i det andra endast innehållet. Den förstnämnda strategin kallas för *import*, den andra för *substitution*. Som exempel på detta ger Edlund och Hene den hypotetiska inlåningen av det engelska adjektivet *lovable*. Skulle man låna det till svenskan, kunde man antingen importera båda morfemen (med resultatet *lovable*), substituera båda

morfemen (*älskbar*) eller importera det ena och substituera det andra morfemet (*lovebar* eller *älskable*). Trots dessa klara principiella skillnader mellan de olika inlåningsstrategierna är det emellertid viktigt att notera att det inte alltid är lätt att avgöra vilken låntyp ett enskilt ord tillhör (Edlund & Hene 1992, 37).

4.2.2 Ordlån

Begreppet *ordlån* (Edlund & Hene, 1992), även *direktlån*, *primära lån* (Ljung 1988, Börestam & Huss 2001, 70) eller *citatlån* (Häkkinen 1994, 50), används för att beskriva sådana lånord i vilka både form och innehåll har importerats från det långivande språket. Exempel på ordlån är bl.a. *juice* efter engelskans *juice* och interjektionen *okej* efter engelskans *okay* (Börestam & Huss 2001, 70–71) samt *ufo* efter engelskans *ufo* och *cool* efter engelskans *cool* (Edlund & Hene 1992, 33). Som Edlund och Hene (1992, 33–34) påpekar, är det viktigt att notera att graden av formell anpassning i uttal, stavning och böjning inte har någon inverkan på låntypen. Därför förblir t.ex. *okej* samt *plejs* (eng. *place*) och *col* samt *kool* ordlån. Naturligtvis är det dock lättare att identifiera sådana lånord som inte har anpassats till svenskans fonetiska och grammatiska normer.

4.2.3 Begreppslån

Edlund och Hene (1992, 34–35) använder termen *begreppslån* som hyperonym för två olika typer av lån, nämligen *översättningslån* och *betydelselån*. Även Seltén (1993, 7), Börestam och Huss (2001, 70) samt Dahl (2000, 110–111) beskriver översättningslån och betydelselån. Typiskt för båda typerna av begreppslån enligt Edlund och Hene är substitution av morfem från det långivande språket. Några nya morfem lånas alltså inte från ett språk till ett annat, utan lånen bildas genom att utnyttja och formulera sådana språkliga element som redan existerar i kommunikationsspråket. I det följande två avsnitten redogörs närmare för översättnings- och betydelselån.

4.2.3.1 Översättningslån

Edlund och Hene (1992, 34–35) och Myers-Scotton (2006, 218) avser med översättningslån nybildningar som uppstår när man översätter ett uttryck morfem för morfem från det långivande språket till kommunikationsspråket. Börestam och Huss (2001) ger substantivet *stavgång* (finskans *sauvakävely*) som ett exempel på detta. Andra exempel är bl.a. adjektivet *förnybar* (eng. *renewable*) och frasen *du är välkommen* i betydelsen 'ingen orsak' (eng. *you are welcome*) (Edlund & Hene 1992). Vidare kan nämnas substantivet *kedjereaktion* (eng. *chain reaction*) (Thorell 1981) och frasen *det är upp till dig* (eng. *it's up to you*) (Dahl 2000). Edlund och Hene påpekar att översättningarna kan vara mer eller mindre exakta; t.ex. i substantivet *brevvän* (eng. *pen friend*) och verbet *skärpa sig* (eng. *sharpen up*) är översättningarna mer ungefärliga än i alla de tidigare nämnda exemplen.

4.2.3.2 Betydelselån

Som Börestam och Huss (2001, 70) konstaterar har många ord mer än bara en betydelse, och ibland kan även betydelser lånas mellan olika språk. Ett *betydelselån* bildas när ett redan existerande ord i ett språk får en ny (del)betydelse eller användning efter en förebild i ett annat språk (Edlund & Hene 1992, 34–35; Börestam & Huss 2001, 70; Dahl 2000, 110–111). Både Dahl och Börestam och Huss ger ordet *mus* som ett exempel på ett betydelselån. Detta ord har fått en ny delbetydelse 'pekdon vid datorarbete' efter användningen av ordet *mouse* på ett motsvarande sätt i engelskan. Ett annat typexempel är ordet *huvudvärk*, 'problem' (eng. *headache*, 'problem') (Edlund & Hene 1992, 35).

Edlund och Hene poängterar också att det redan existerande ordet och modellen i det långivande språket inte nödvändigtvis behöver ha någon formell likhet. Betydelselån som saknar formell likhet kan vara svårare att känna igen. Ett exempel enligt Ljung (1982, 1) är användningen av *du* i betydelsen 'man' efter engelskans modell – t.ex. *Du ser ofta sådana bilar nuförtiden* (eng. *You often see cars like that nowadays*) i stället för *Man ser ofta... osv.*

4.2.4 Blandlån

Ett *blandlån* uppstår när man både importerar nya morfem till kommunikationsspråket och substituerar ordmodellens morfem mot morfem i kommunikationsspråket (Edlund och Hene 1992, 35; Myers-Scotton 2006, 219). Blandlån bildas inte så ofta som t.ex. ordlån. Ett exempel på detta enligt Edlund och Hene (1992, 35) är ordet *drive-in-bio*, som har lånats till svenskan från engelskans *drive-in-cinema*. I detta ord finns det ju både ett engelskt morphem (*drive-in*) som har introducerats i svenskan och ett svenskt morphem (*bio*), som har använts för att ersätta det engelska ordet *cinema*. Edlund och Hene påpekar att även sådana ord som *flipperspel* (eng. *flipper*) och *plötslig spädbarnsdöd* (eng. *sudden death*) kan för enkelhetens skull räknas som blandlån. I dessa uttryck har ju nya morfem tillagts till den ursprungliga ordmodellen. Andra exempel på svenska blandlån är *rhodeislandsås* (eng. *Rhode Island sauce*) och *screentryck* (eng. *screen printing*) (Andersson 1999, 46) samt *grapefrukt* (eng. *grapefruit*) och *vindsurfing* (eng. *windsurfing*) (Seltén 1993, 7).

4.2.5 Pseudolån

Termen *pseudolån* används både av Edlund och Hene (1992), Seltén (1993) och Chrystal (1988). Som Edlund och Hene (1992, 35–36) konstaterar, formar pseudolån en speciell och svårdefinierad kategori. Enligt Edlund och Hene är de nybildningar i vilka ett eller flera morfem från ett främmande språk har introducerats i kommunikationsspråket för att bilda ett nytt uttryck fastän det *inte* finns någon direkt ordmodell i detta främmande språk. Ordmodellen kan dock ha hämtats från kommunikationsspråket, vilket troligen har hänt med pseudolånet *braindead*, 'dum i huvudet', modellen till vilket troligen är svenskans *hjärndöd*. Adjektivet *braindead* finns visserligen i engelskan, men det används inte i samma betydelse som det används i svenskan. Andra möjliga pseudolån enligt Seltén (1993) är t.ex. *tenniswoman*, 'kvinnlig tennisspelare', i franskan och *Dressman*, 'manlig mannekin' i tyskan. Som Chrystal (1988, 16) påpekar, är pseudolån kanske inte "riktiga" lånord eftersom de saknar ordmodell i det långgivande språket, men på grund av deras främmande form uppfattas de ändå som lån av många språkbrukare.

4.2.6 Sammanfattning av låntyperna

Tabell 1 nedan sammanfattar de olika låntyperna enligt inlåningsstrategier. På grund av sin svårdefinierade karaktär finns pseudolån dock inte med i tabellen.

Tabell 1. Låntyper (fritt formulerad efter Edlund & Hene 1992, 37).

Låntyp	Inlåningsstrategi: Morfemimport	Inlåningsstrategi: Morfemsubstitution	Exempel
Ordlån	+	-	<i>juice</i> (eng. <i>juice</i>)
Översättningslån (begreppslån)	-	+	<i>förnybar</i> (eng. <i>renewable</i>)
Betydelselån (begreppslån)	-	+	<i>huvudvärk</i> , 'problem', (eng. <i>headache</i>)
Blandlån	+	+	<i>drive-in-bio</i> (eng. <i>drive in-cinema</i>)

I avhandlingens analysdel kommer jag att använda de ovan beskrivna kategorierna ordlån, översättningslån, betydelselån, blandlån och pseudolån för att gruppera lånorden i materialet. Jag har tagit med alla dessa kategorier eftersom det finns exempel på alla dessa låntyper i materialet.

4.3 Lånordens ordklass

Som Börestam och Huss (2001, 70–71) konstaterar, förnyas några delar av ordförrådet i svenskan ständigt genom inlån och nybildningar medan andra delar av det kan anses vara mer statiska. Enligt dem och Myers-Scotton (2006, 226–229) är det i allmänhet allra vanligaste att låna substantiv, men även adjektiv och verb importerar från andra språk relativt ofta. För övrigt poängterar Häkkinen (1994, 50) att även fasta fraser är lätta att lånas. Enligt Börestam och Huss samt Jörgensen och Svensson (1987, 17) utgör verb, substantiv, adjektiv och i viss utsträckning även adverb de s.k. *öppna ordklasserna* som alltid kan motta nya ord. Däremot är det enligt Börestam och Huss samt Jörgensen och Svensson inte alls vanligt att låna t.ex. pronomen eller hjälpverb

som tillsammans med bl.a. konjunktioner, artiklar och räkneord hör till de *slutna ordklasserna*.

I denna avhandling kategoriserar de analyserade lånorden efter ordklass. Fokus ligger på lånord inom de öppna ordklasserna, men jag har också tagit med i analysen några interjektioner och sådana förkortade frasuttryck som jag inte kunde placera i någon ordklass. I materialet förekom det även ett par engelska prepositioner och konjunktioner, men jag utelämnade dem eftersom jag ville koncentrera mig på de mer frekventa ordklasserna.

5 VARFÖR LÅNAR MAN ORD?

Anledningarna till att man lånar ord från ett språk till ett annat är många. En omfattande beskrivning av nya ords funktioner och skäl till deras inlåning kan man hitta i Edlund och Hene (1992, 70–97). I det följande redogör jag kortfattat för några av de orsaker som presenteras av Edlund och Hene (1992) samt ett antal andra källor. Huvudpunkten ligger på de synvinklar som verkade vara de mest centrala och som jag också ansåg vara särskilt väsentliga när det gäller just denna avhandling och mitt forskningsmaterial.

Som Edlund och Hene (1992, 72–73), Häkkinen (1994, 51) och Myers-Scotton (2006, 212–215) konstaterar, lånar man nya ord till ett språk ofta samtidigt som nya företeelser introduceras i det mottagande språkets kultur. Om det finns luckor i det mottagande språkets uttrycksförmåga, kan man utnyttja andra språks resurser för att fylla dem. Naturligt nog kommer nya ord ofta från samma håll som de nya företeelserna. Exempel på sådana här lånord i svenska språket är bl.a. *jojk* från samiskan och *geisha* från japanskan (Edlund & Hene 1992, 72) samt det ursprungligen italienska *pizza* (Nyordsboken 2000) som har lånats även till många andra språk (Hiidenmaa 2003, 97; Myers-Scotton, 2006). Inte alla lånord av detta slag betecknar dock någonting kulturbundet, exempel på vilket är substantivet *livskvalitet* (eng. *quality of life*) som nämns av Edlund och Hene (se även Hiidenmaa 2003, 98). Enligt Edlund och Hene fyller alla de ovannämnda lånorden språkets *verbaliseringsfunktion*, alltså behovet att kunna namnge och kategorisera olika slags företeelser.

Verbaliseringsfunktionen fylls också när man lånar in nya ord till ett språk för att bättre kunna generalisera eller differentiera innebörderna av semantiskt närliggande ord (Edlund & Hene 1992, 73–75). T.ex. det ursprungligen franska verbet *placera* är en generaliserande term för de likartade verben *sätta*, *ställa*, *lägga* m.fl. Behovet att differentiera kan ha varit orsaken till att t.ex. adjektiv såsom *smart* (eng. *smart*) och *charmant* (fr. *charmant*) har lånats till svenskan. Ofta är sådana här lånord svåra att översätta exakt just på grund av att de uttrycker något som inte riktigt har en motsvarighet i det mottagande språket.

Man lånar dock ord från främmande språk även om det redan finns ett motsvarande ord i det egna språket (se t.ex. Myers-Scotton 2006, 215). Edlund och Hene (1992, 76–87) listar flera olika *kommunikativa* funktioner som sådana här lånord kan ha. Med hjälp av främmande ord kan man bl.a. uttrycka sig neutralt eller, å andra sidan, uttrycka olika slags värderingar och attityder. Neutrala ord är vanliga bl.a. i olika fackspråkliga kontexter såsom lagtexter. I vardagsspråket använder man ofta eufemismer när man talar om sex eller andra tabubelagda ämnen. Ett exempel på neutrala lånord är det engelska ordlånet *second hand* som antagligen introducerades i svenskan som eufemism till *begagnad*. Ännu vanligare än neutrala ord är dock värderande uttryck som används i alla möjliga kontexter, t.ex. i recensioner, debatter och många informella situationer inom privatsfären. Exempel på värderande lånord enligt Edlund och Hene är bl.a. några svordomar såsom det finska *perkele* och det engelska *shit*, som lätt tycks spridas som ordlån till andra språk.

Lånord kan fylla språkets kommunikativa funktioner också på flera andra sätt. De kan användas t.ex. för att kunna skapa olika slags associationer och ge autenticitet (Edlund & Hene 1992, 79–81). Ett exempel på detta är inlåning är bl.a. det franska ordet *boutique* som förmodligen har introducerats i svenskan för att skapa associationer till stil och moderiktighet (se också Hiidenmaa 2003, 86). Lånord kan även ge komisk effekt eller öka den språkliga variationen i kommunikationen. Ibland lånas ord också för att de främmande orden är lättare att hantera än de inhemska varianterna. Ett exempel på detta är det engelska ordlånet *handsfree* i finskan som är betydligt enklare än den finska motsvarigheten *kädet vapaaksi jättävä toiminto* (Hiidenmaa 2003, 86).

Vid sidan av språkets verbaliserings- och kommunikativa funktioner kan lånord också användas för att fylla språkets *psykosociala* funktioner (Edlund & Hene 1992, 87–89). Som Nordberg (2007, 12–13) framhäver, är språkbruket nästan alltid bundet till någon social situation och har varierande innebörder i olika slags situationer. Det som man säger eller skriver avslöjar oundvikligt någonting om ens personliga, sociala och situationella egenskaper såsom ålder, hemort och sinnestämning. De språkliga yttrandena har alltid en inverkan på interaktionspartnerns reaktioner, tankar och handlingar. Därför kan man, som Edlund och Hene (1992, 87–89) påpekar, använda lånord bl.a. för att markera identitet och grupptillhörighet. Ens ordval signalerar inte bara vem man är utan också vem man vill bli uppfattad som. Speciellt för ungdomar är det ofta viktigt att visa vilken social och kulturell undergrupp de hör till, och då kan språkvalen spela en väsentlig roll (Nordberg 2007, 26). Enligt Edlund och Hene fungerar ofta ordlån från ett högprestigespråk samt betydelselån som identitetsmarkörer. Å andra sidan kan man också använda lånord för att medvetet exkludera vissa åhörare; detta kan ske t.ex. när en grupp av ungdomar vill att äldre människor inte förstår dem.

6 ENGELSKANS INFLYTANDE PÅ SVENSKAN

6.1 Olika språks inflytande på svenskan

Under sin långa historia har svenska språket haft flera viktiga långgivare, varav Pettersson (1996, 132) samt Thorell (1981, 11–12) behandlar latin, tyska, franska och engelska, medan Edlund och Hene (1992, 42) lyfter fram endast de tre sistnämnda. Latinet har påverkat svenskan under hela dess historia, både direkt och via andra språk. Tyskan dominerade som långgivare fr.o.m. senmedeltiden ända fram till mitten av 1940-talet, medan franskans inflytande var speciellt starkt på 1600- och 1700-talen. Engelskan har varit en viktig långgivare fr.o.m. 1800-talet. Dessa perioder avspeglar mångskiftande samhällsliga förhållanden och djupa kulturella kontakter mellan Sverige och andra länder. Både Pettersson (1996) och Edlund och Hene (1992) påpekar dock att vid sidan av dessa största långgivare har svenskan även påverkats av en stor mängd andra språk, fastän i mindre utsträckning. Exempel på detta är bl.a. svenskans grannspråk och Sveriges invandrarpråk som långgivare. Eftersom huvudpunkten i denna avhandling

ligger på engelska lån, behandlas i det följande endast engelskan som långivare till svenskan mer utförligt.

6.2 Världsspråket engelska

Som Anhava (1998, 59) konstaterar, är engelskan i dag både världens mest spridda språk, det ledande internationella kommunikationsspråket och det första riktigt globala språket i världen. Enligt Anhava och Nevalainen (2004, 9) talar ungefär 350–400 miljoner människor engelska som modersmål och minst lika många har den som andraspråk. Antalet människor som talar engelska som främmande språk är också enormt – enligt Nevalainen är det någonting mellan ett hundra miljoner och en miljard, enligt Crystal (1997, 68) kanske ca 750 miljoner. De två största faktorerna bakom engelskans framgång är, för det första, Brittiska imperiet som mellan 1600- och 1900-talen spred engelskan överallt i världen och, för det andra, USAs alltmer starkare ekonomiska, politiska och kulturella status i världen efter andra världskriget (Crystal 1997, 59–60; Pahta 2004, 28–29). Även den växande globalisationen och den snabba tekniska utvecklingen fr.o.m.1900-talets senare hälft har betydligt bidragit till engelskans segertåg (Andersson 1999, 36).

Engelskans betydelse i Sverige syns bl.a. inom utbildningen och arbetslivet samt i vetenskapliga och politiska sammanhang (Höglin 2002, 26–50). Som Andersson (1999, 37) och Höglin (2002) konstaterar, är engelska ett obligatoriskt skolämne för alla svenska barn och kunskaper i den anses vara viktiga även inom högre utbildning. Enligt Pettersson (1996, 145) och Höglin (2002) dominerar det globala språket det svenska vetenskapssamhället speciellt inom naturvetenskapens och teknikens områden där t.ex. största delen av vetenskapliga avhandlingar nuförtiden skrivs på engelska. I arbetslivet är engelskan enligt Höglin (2002) viktig för svenskarna speciellt i stora privata företag, medan i politiken används den främst vid internationellt samarbete och i EU. Allt som allt är det intressant att stora delar av den svenska befolkningen behärskar engelska så bra att några anser den inte längre vara ett främmande språk utan snarare ett andraspråk i Sverige (Andersson 1999, 37; Börestam och Huss 2001, 72).

Enligt Andersson (1999, 37–38) samt Höglin (2002, 51–58) sprids engelskan i dag effektivt genom olika massmedier även i Sverige. På de svenska TV-kanalerna sänds det mycket material som är producerat i USA och Storbritannien, och speciellt de kommersiella radiostationernas utbud domineras av engelskspråkig musik. På de svenska biograferna visas engelskspråkiga filmer som vanligen inte dubbas till svenska; enligt Höglin (2002) såg t.ex. år 2000 drygt 65 % av den svenska biopubliken amerikanska filmer. Även globalt sett är engelskan ju utan tvekan det dominerande språket både inom filmernas och populärmusikens område (Crystal 1997, 98–104), och Sverige utgör inget undantag. Detsamma gäller internet; trots att nätet håller på att bli mer och mer internationellt, fungerar de mest lästa sidorna, de mest populära kommersiella servicen samt största delen av nätspelet fortfarande på engelska (Summala 2004, 44–46).

6.3 Engelska lånord i svenskan

Enligt Andersson (1999, 22–53), Pettersson (1996; 132, 143) samt Edlund och Hene (1992, 42) har det engelska språkets inflytande på svenskan varit som starkast fr.o.m. 1800-talet. Pettersson konstaterar att under 1800- och 1900-talen och speciellt efter andra världskriget var engelskan definitivt den viktigaste långgivaren till svenskan, och det är den ännu i dag. T.ex. *Nyordsboken* (2000) presenterar 475 lånord från 1980- och 1990-talet, och största delen av dessa ord, 400 stycken, har engelskt ursprung. Enligt Edlund och Hene (1992) samt Andersson (1999) började engelskans inflytande dock betydligt tidigare än man skulle kunna tro, nämligen redan på 1500- och 1600-talet. I början förmedlade engelskan endast några enskilda ord, men på 1700-talet började dess inflytande så småningom växa. Edlund och Hene påpekar att engelskan inte bara har bidragit med egna ord utan förmedlat till svenskan många ord från andra främmande språk (t.ex. ordet *te* som ursprungligen är kinesiskt).

De engelska lånorden har påverkat en lång rad av olika ämnesområden i svenskans ordförråd (Edlund & Hene 1992, 55–59; Andersson 1999, 17–53). Många engelska lånord har t.ex. med arbetslivet, handeln och politiken att göra. Till dessa områden hör enligt Edlund och Hene (1992) bl.a. *pamflett* och *kommitté* från 1700-talet samt *jobb* och *strejk* från 1800-talet. På 1900-talet lånades bl.a. *leasing* och *policy* som Andersson

(1999) nämner. Enligt honom är många vetenskapliga och tekniska termer också viktiga, såsom *watt* och *konverter* från 1800-talet samt *elektron* och *laser* från 1900-talet. Ursprungligen engelska kommunikationstermer i svenskan enligt Edlund och Hene är bl.a. *cykel* och *telegram* från 1800-talet samt *helikopter* och *television* från 1900-talet, medan med sjöfarten att göra har t.ex. *brigg* och *kutter* från 1700-talet samt *trål* och *vinsch* från 1800-talet. Bland de nyaste engelska lånorden som Andersson lyfter fram är många vanliga termer inom informationsteknikens område, t.ex. *Internet*, *printer* och *webbsida*.

Vidare kan nämnas t.ex. de många mat- och dryckbeteckningarna som har lånats till svenskan från engelskan. Bland de första av dem enligt Andersson (1999) samt Edlund och Hene (1992) var *ansjovis* som lånades redan på 1600-talet. Under 1700-talet kom t.ex. *potatis* och *kex* till svenskan, på 1800-talet *biff* och *whisky* och slutligen på 1900-talet *juice* och *broiler* (Edlund & Hene, 1992). Under 1800- och 1900-talen lånades även många beteckningar på olika klädesplagg, såsom *scarf*, *blazer* och *shorts* (Edlund & Hene 1992, Andersson 1999). Också idrottsterminologin har starkt påverkats av engelskan. Bland de många exemplen från 1800-talet enligt Edlund och Hene samt Andersson är *fotboll* och *match*, från 1900-talet t.ex. *badminton* och *doping* (Seltén 1993; 34, 66). Några av de talrika lånen som har med nöjeslivet att göra är t.ex. *jazz*, *show* och *foxtrot* som enligt Edlund och Hene lånades på 1900-talet.

6.4 Anpassning av engelska lånord till svenskan

När ett nytt engelskt ord-, bland- eller pseudolån introduceras i svenskan, kan man antingen bibehålla dess uttal, stavning och böjning eller anpassa dessa till svenskans fonetiska och grammatiska regler (Edlund & Hene 1992, 102–112; Seltén 1993, 8–13). Det kan också ske ordbildningsmässiga förändringar. Som Edlund och Hene påpekar, förekommer det ofta olika varianter av samma ord sida vid sida speciellt när ordet inte ännu har blivit etablerat i svenskan. Eftersom ordets uttal och stavning ofta går hand i hand, behandlas de tillsammans i det följande. Därefter redogör jag kortfattat för några ordbildnings- och böjningsmässiga förändringar som är vanliga i de öppna ordklasserna.

Enligt Seltén (1993, 8–10) finns det mycket variation i svenskt uttal av engelska lånord. T.ex. *action* och *badminton* brukar uttalas med engelskt [æ] medan bl.a. *banta* och *hammock* vanligen uttalas med det svenska [a]. På samma sätt bibehålls det korta å-ljudet i *boxer* och *jogging* medan *boxa* och *boxare* uttalas med ett kort o-ljud. I några fall anpassas ordets stavning efter dess uttal, ibland inte. Exempel på anpassade stavningsformer är bl.a. *fejs* (eng. *face*), *tajt* (eng. *tight*) och *räls* (eng. *rail(s)*). För övrigt kan det nämnas många engelska lån som fått dubbelteckning efter kort vokal, t.ex. *grogg* (eng. *grog*), *mopp* (eng. *mop*) och *buss* (eng. *bus*) (Andersson 1999, 143–144).

Enligt Edlund och Hene (1992, 110–111) samt Seltén (1993, 13) kan engelska lånord få antingen neutralt (*ett*) eller utralt (*en*) genus i svenskan. I många fall väljs samma genus som ett synonym i svenskan har, t.ex. *ett jobb* efter *ett arbete*. Ofta är det dock svårt att veta vilka faktorer som har styrt valet av genus vid ett visst ord, och ibland kan även genuset hos ett och samma ord variera i olika sammanhang.

Ibland blir engelska substantivändelser ersatta av motsvarande svenska suffix. Som exempel ger Seltén (1993, 10–12) bl.a. *-are* som ersätter *-er*, t.ex. i *tränare* (eng. *trainer*), och *-ning* som ersätter *-ing*, t.ex. i *boxning* (eng. *boxing*). I plural kan engelska lånord antingen bibehålla det engelska pluralsuffixet *-s* eller få en svensk pluraländelse. Exempel på det förstnämnda enligt Seltén är bl.a. *cardigans* och *slogans*, medan ett svenskt suffix får t.ex. *jeep/ar*, *drink/ar*, *bar/er* och *clown/er*. Några ord, såsom *racket*, kan böjas enligt både den engelska och den svenska modellen (*rackets* eller *racket/er*).

Enligt Seltén (1993, 12) blir det engelska adjektivsuffixet *-y* i lånord ofta ersatt av den svenska motsvarigheten *-ig*. Ibland kan det dock hända att ett lånord som slutar på *-ig* inte har någon engelsk ordmodell med *-y*. Exempel på detta är bl.a. *flirtig*, *jobbig* och *stressig*. Inlånade engelska adjektiv kan förekomma både i böjd och i oböjd form i svenskan (Edlund & Hene 1992, 112; Andersson 1999, 44). Som exempel på böjda former nämner Andersson *coola ungdomar* och *tajta jeans*, medan oböjda adjektiv är t.ex. *straight* i betydelsen 'renhårig' och *topless*.

Enligt Edlund och Hene (1992, 112) samt Seltén (1993, 12) förses inlånade engelska verb i svenskan oftast med suffixet *-a* och får därmed svag böjning efter första

konjugationen. Som exempel ger Seltén bl.a. verben *coacha* (eng. *coach*), *digga* (eng. *dig*) och *dumpa* (eng. *dump*). Några verb har även deponensvarianter, t.ex. *boxas* av verbet *boxa* (eng. *box*).

6.5 Tidigare forskning om engelska lånord i svenskan

Under de senaste årtiondena har det gjorts relativt få undersökningar om engelska lånord i svenska texter. De två kanske mest välkända, den ena av Ljung och den andra av Chrystal, genomfördes båda på 1980-talet. Chrystal (1988) redogör för sin studie om engelska lånord i svenska dagstidningar. Hon undersökte engelska direkt-, bland- och pseudolån i 48 nummer av totalt 25 svenska och finlandssvenska tidningar utgivna under 1984. Huvudsyftet med studien var att granska inlåningsprocessen från engelskan till svenskan samt olika lingvistiska och sociala faktorer som påverkar lånens etablering i allmänspråket. Resultaten visade bl.a. att engelska lån i genomsnitt förekom 2,5 gånger per 1000 ord i de svenskspråkiga texterna. Av alla lån var största delen, 84 %, etablerade lån, dvs. sådana ord som var belagda i någon av de ordböcker som Chrystal använde som källmaterial. Största delen av lånen var, inte överraskande, substantiv.

Ljung (1985) presenterar forskningsprojektet *Engelskan i Sverige (EIS)* som genomfördes i början av 1980-talet. I projektet kartlades svenskarnas kontakter med engelskan och deras attityder mot ett antal engelska lån. Totalt 1862 personer av olika åldrar och från olika delar av Sverige fyllde i frågeformuläret. Inte oväntat fann Ljung att unga människor (15–34 år) accepterade, förstod och ville använda språkliga element av engelskt ursprung i betydligt större utsträckning än de äldre åldersgrupperna. Studien visade även att de yngre åldersgrupperna hade bättre grammatiska kunskaper i engelska, vilket sannolikt påverkade attityderna. Andra sociala faktorer såsom kön, utbildningsnivå och bostadsort hade en mindre inverkan på informanternas attityder till lånord än åldern. Attityderna mot olika typer av lån varierade också. Översättningslån visade sig vara de allra lättaste att acceptera medan t.ex. sådana direkta fraslån som *Keep smiling* nådde bara litet framgång.

En mindre del av *EIS* var en undersökning om användningen av engelska lånord i olika typer av svenska dagstidningar, allmänna tidskrifter, idrottspress och datatidskrifter från

1983 och 1984. I materialet var genomsnittligt 0,43 % av alla ord inlånade från engelskan. Inte förvånande var procentandelen högst (1,93 %) i datatidskrifterna. Även i denna studie var de flesta lånord substantiv. Det är intressant att Ljung fann fler lånord än Chrystal i sin studie trots att han räknade med endast de ord som lånats till svenskan efter 1973, medan Chrystal drog gränsen vid 1951 (se Frenneson 2005).

Frenneson (2005) jämförde antalet engelska lån i sin undersökning med resultaten från Chrystals (1988) och Ljungs (1985) studier. Forskningsmaterialet bestod av diskussioner på sex olika svenska nätforum som alla handlade om musik. I genomsnitt 1,67 % av alla ord i materialet var engelska lån, vilket är något mer än i de två tidigare undersökningarna. Enligt Frenneson kan detta bero på att de som skriver på nätforum vanligen är unga människor och även på att alla de undersökta diskussionerna handlade om ett och samma ämne, musik. Naturligtvis var texterna också nyare än i Chrystals och Ljungs studier. Den dominerande ordklassen i Frennesons studie var substantiv, men jämfört med Chrystals och Ljungs resultat fann Frenneson i sitt material betydligt fler verb och även ord från de slutna ordklasserna. Enligt Frenneson beror detta troligen på det stora antalet engelska fraser i texterna.

Vid Jyväskylä universitet har det under de senaste åren skrivits ett par pro gradu-avhandlingar om engelska lånord i svenska texter. Hannila (2009) undersökte användningen av engelska lånord i en svensk och en finsk datortidning från 2008 och fann att flera olika typer av lånord förekom i annonser och artiklar i båda tidningarna. Största delen av lånorden i materialet var substantiv. För det mesta betecknade lånorden internationellt spridda datatekniska företeelser. Suopanki (2010) granskade engelska lånord i en svensk och en finsk blogg på internet och jämförde dessa två med varandra. I den finska bloggen fanns det litet fler lånord, och antalet anpassade lån var betydligt större än i den svenska bloggen. Ofta betecknade lånorden sådana nya och främmande företeelser som det inte fanns en lämplig inhemska term för. Substantiv var den vanligaste ordklassen även i denna studie.

Det finns både skillnader och likheter mellan min avhandling och de tidigare lånordsstudierna. Jämfört speciellt med Ljung (1985) och Frenneson (2004) är min studie mer kvalitativ. Hannilas (2009) studie är dock helt kvalitativ. Mitt material liknar Frennesons (2004) material men våra metodval är mycket olika. Olik Hannila (2009)

och Suopanki (2010) har jag inte gjort någon komparativ analys mellan svenska och finska texter utan koncentrerat mig endast på svenskt material. Även mitt sätt att kategorisera lånord skiljer sig mer eller mindre från kategoriseringen i alla de ovannämnda studierna, fastän det liknar ganska mycket Hannilas (2009) klassificering. Gemensamt för alla dessa studier och min avhandling är att de analyserade lånorden har kategoriserats efter ordklass. På grund av dessa skillnader är det ganska svårt att jämföra min avhandling med de tidigare studierna. På basis av den tidigare forskningen förväntar jag mig dock att de flesta orden även i mitt material är substantiv.

7 DATORFÖRMEDLAD KOMMUNIKATION OCH DISKUSSIONSFORUM

7.1 Diskussionsforum och annan datorförmedlad kommunikation

I dag erbjuder olika elektroniska kommunikationsformer såsom diskussionsforum, chattar och textmeddelanden internet- och mobiltelefonanvändare många praktiska möjligheter att byta tankar och dela information med varandra. I princip kan alla elektroniska kommunikationsformer grupperas utgående från två olika aspekter. För det första kan de enligt Severinson Eklundh (1997, 119–120), Thurlow, Lengel och Tomic (2004, 32) samt Baron (2008, 14) vara antingen *synkroniska* eller *asynkroniska*. Synkroniska kommunikationsformer, t.ex. chattar på internet, förutsätter att alla deltagare är närvarande och redo att kommunicera samtidigt. Genom asynkroniska kommunikationsformer såsom bloggar och *Facebook* kan sändare och mottagare däremot kommunicera vid olika tidpunkter. Enligt Kytölä (2008, 238) är också diskussionsforum tekniskt och socialt sett mer asynkroniska än synkroniska. Därför kan enskilda meddelanden på ett forum variera från snabbt skrivna kommentarer till djupa, eftertänkta analyser. På forum kan man läsa och ofta även ändra sina texter i efterhand samt fortsätta en diskussion även om en lång tid har gått sedan den startades (Hynönen 2008, 186–187).

För det andra delar Baron (2008) samt Thurlow m.fl. (2004) in datorförmedlad kommunikation i *kommunikation mellan två individer (one-to-one)* och *kommunikation mellan en individ och en större publik (one-to-many)*. Till den förstnämnda gruppen hör bl.a. e-post och textmeddelanden, till den andra t.ex. diskussionsforum och bloggar.

Diskussionsforum karakteriseras vidare av några andra typiska drag som skiljer dem från andra nätbaserade kommunikationsformer. Enligt Hynönen (2008, 186–188) delas forum vanligtvis in i olika ämneskategorier som i sin tur delas in i rubricerade kedjor av meddelanden, s.k. trådar (eng. *topic threads*). Typiskt för diskussionsforum är också möjligheten att skriva anonymt. Oftast måste man registrera på ett forum och därmed använda samma användarnamn, ”nick” (eng. *nickname*) varje gång man skriver. Nackdelen med anonymiteten är möjligheten att skapa en falsk identitet på internet och t.ex. störa andra användare med flit (se också Thurlow m.fl. 2004, 70–71). Som Hynönen konstaterar, brukar forum dock ha vissa användningsregler och moderatorer (eng. *moderator*) som bevakar att reglerna följs.

7.2 Språket på diskussionsforum: generella drag

Språket på diskussionsforum kan enligt Kytölä (2008, 238) och Hynönen (2008, 186–188) anses bilda sin egen genre. Hynönen tycker att forumspråket som texttyp ligger någonstans mellan det neutrala standardspråket och det mycket informella språket på synkroniska internet-chattar. Eftersom tempot i forumdiskussioner inte är lika snabbt som på chattar och man ofta har möjligheten att redigera sin text i efterhand, liknar forumens språk standardspråket mer än chattspråket gör. Det kan dock finnas skillnader mellan olika forum. Som typiska drag för forumspråk listar Hynönen bl.a. riklig användning av olika slags förkortningar och uttryckssymboler, s.k. *smilisar* eller *smileys* (eng. *smiley*). Vanlig skriven text kombineras alltså med visuella hjälpmedel, såsom ☺ (’glad’) och ☹ (’ledsen’) (se också Vauras, 2008). Mer information om språket på just diskussionsforum kunde jag tyvärr inte finna, men jag hittade dock något material om språket på internet i allmänhet. Fastän de olika texttyperna på internet ju skiljer sig i viss mån från varandra, tycker jag att de nätspråkets generella drag som nedan beskrivs är vanliga även på diskussionsforum.

Thurlow m.fl. (2004, 124–125) menar att de som skriver på nätet vanligen försöker använda alla de uttrycksmöjligheter som tangentbordet erbjuder och samtidigt skriva så snabbt som möjligt. Det är även viktigt att visa vänlighet och artighet mot andra diskussionsdeltagare (se också Hynönen 2008, 187). Naturligtvis ska meddelandena också vara begripliga för andra som deltar i interaktionen (Hård af Segerstad & Sofkova

Hashemi 2004, 9). Som Thurlow m.fl. (2004) och Hård af Segerstad och Sofkova Hashemi (2004) konstaterar, är resultatet av dessa strävanden ofta att man bryter mot standardskriftspråkets grammatiska regler och stilistiska krav. Därför hör till nätspråket vid sidan av de redan nämnda uttryckssymbolerna och förkortningarna ofta bl.a. likgiltighet för skriv- och stavfel, utebliven interpunktion och avvikelser i bruket av stor och liten bokstav. Man använder bl.a. versaler och understreck för att uttrycka emfas. Med hjälp av asterisker kan man förmedla en handling eller ett stämningsläge (Hård af Segerstad & Sofkova Hashemi 2004, 7). Typiskt för nätspråket enligt Thurlow m.fl. (2004) är även kreativ användning av t.ex. utropstecken och punkter (t.ex. !!!! i slutet av en sats) samt olika onomatopoetiska uttryck såsom *hahaha*. Hård af Segerstad och Sofkova Hashemi (2004) nämner också utelämnandet av sådana element som subjektspronomen, hjälpverb och prepositioner som är lätt att förstå även om det inte syns i texten.

7.3 Studier om nätspråket och engelskans roll i det

Under de två senaste årtiondena har det i Finland och i Sverige publicerats ett antal studier om språket på internet och engelskans roll i det. Naturligt nog handlar många av dessa studier samtidigt om ungdomars språk liksom min avhandling gör. Det är ett välkänt faktum att de flitigaste internetanvändarna ofta är just unga människor (se t.ex. Carlsson 2010, 9–12). Nuförtiden har de flesta svenska ungdomar tillgång till internet hemma hos sig och är aktiva användare av många olika databaserade kommunikationsformer (se t.ex. Bellander, 2006). I det följande presenterar jag kortfattat några finska och svenska undersökningar om nätspråket och speciellt engelskan i det.

Den enda studie som jag fann om ett ämne mycket likt mitt – engelska lånord på svenska nätforum – är Frennesons (2005) studie som redan behandlats ovan (se avsnitt 7.3). Detta tyder på att mitt ämne hittills har studerats endast i liten utsträckning i Finland och Sverige. Engelskan på ett diskussionsforum ur någon annan synvinkel har dock i Finland studerats åtminstone av Kytölä (2008) och Peuronen (2008). Kytölä undersökte ett finskt fotbollsforum där man ofta blandar engelska med huvudspråket finska och fann att diskussionsdeltagarna ofta använde engelska som redskap för humor,

diskrimination och maktutövning. Däremot tycktes kodväxling mellan finskan och engelskan på ett kristet finskt nätforum för extremsportsintresserade enligt Peuronen (2008) ha mer neutrala eller positiva kommunikativa funktioner.

Av andra datorförmedlade kommunikationsformer tycks särskilt chattar ha intresserat många språkforskare. Språket på chattediskussioner har studerats bl.a. av Karlsson (1997) och Virtanen (2006). Karlsson (2007) jämförde språket på chattar med språket på diskussionsforum och fann att dessa två genrer har många gemensamma språkliga drag. Vauras (2006) undersökte användningen av smilisar på diskussionsforum och IRC som ju också är en slags chatt. Den svenska Severinson Eklundh (1997) samt den finska Mäkinen (2002) studerade språket i e-brev. Som det tidigare har konstaterats, undersökte Suopanki (2010) lånord i en asynkronisk kommunikationsform, internetbloggar. Hård af Segerstad och Sofkova Hashemi (2004) jämförde skolelevs webbtexter såsom e-post och webbdagböcker med texter skrivna i skolan.

8 MATERIAL OCH METOD

8.1 Material

Materialet i denna avhandling består av lånord som jag har funnit på *Ungdomar.se*. Enligt *Ungdomar.se* (2011) startades denna webbplats år 2000 och är i dag mycket populär med ca 100 000 unika besökare i veckan och ca tre miljoner sidvisningar i månaden. Den mest centrala delen av *Ungdomar.se* är en virtuell ungdomsmottagning där ungdomar kan få svar på sina frågor om t.ex. kroppen, relationer, utbildningar och arbetslivet. *Ungdomar.se* handlar dock inte bara om ungdomarnas frågor utan den har även artiklar, forum, fotoalbum och bloggar. Medlemmarna på *Ungdomar.se* är tonåringar och unga vuxna mellan 15–24 år; medelåldern ligger på 19 år. Av medlemmarna är 59 % flickor/kvinnor och 41 % pojkar/män.

Jag valde *Ungdomar.se* som min primära källa eftersom det är en populär webbplats med lagom unga besökare och intressanta ämnen samt rikligt med användbart och lättillgängligt textmaterial. För att kunna avgränsa mängden av materialet har jag koncentrerat mig på texterna på diskussionsforumet. Diskussionerna på forumet har fyra

stora huvudområden: *Forum AKTUELLT*, *Forum PLUS*, *Forum SEX* och *Forum X*. I denna avhandling används material endast från *Forum PLUS*, som enligt sidans egen beskrivning innehåller ”seriösa diskussioner om allt möjligt”. Bland de mest diskuterade ämnena är t.ex. *Musik*; *Datorer och IT*; *Skola och Jobb* samt *Skönhet*, *Utseende och Mode*. För att vidare avgränsa materialet valde jag att använda texter endast från ett ämnesområde i *Forum PLUS*, nämligen *Film, TV och Underhållning*. Engelskan är det dominerande språket i filmindustrin (se avsnitt 6.2), och därför antog jag att det skulle kunna förekomma många engelska termer i diskussioner om filmer och tv. Dessutom är jag också själv intresserad av filmer och vet relativt mycket om dem, vilket underlättade läsandet och förståendet av diskussionerna.

Vid valet av material var det också viktigt för mig att finna relativt nya texter som skulle innehålla även sådana språkliga novationer som först nyligen har introducerats i svenskan. För att kunna undvika oväntade förändringar i materialet under skrivprocessen ville jag använda endast låsta diskussionstrådar, d.v.s. sådana diskussioner som man inte längre kan fortsätta. Jag valde att ta med alla låsta trådar som var skapade i december 2009 och januari 2010. Materialet omfattar totalt 83 diskussioner, varav den första är skapade 1.12.2009 och den sista 21.1.2010. För att kunna referera till diskussionerna i analysdelen har jag numrerat dem med ordningsnumren 1–83. I bilaga 1 finns en lista över dessa nummer tillsammans med länkarna till diskussionerna.

8.2 Syfte och metod

Syftet med denna avhandling är att ta reda på hurdana engelska lånord det finns i diskussioner om film och tv på *Ungdomar.se*. För att undersöka detta analyserar jag låntypskategorier och ordklassstillhörighet samt lånordens betydelse, användning, grad av anpassning och tidpunkt för första belägg. Även vilka ämnesområden orden lånats in till samt möjliga anledningar till inlåningen analyseras. I analysen utgår jag från konkreta exempelfall som jag funnit i materialet.

Jag använde mest kvalitativa men också kvantitativa metoder. Efter att ha samlat in materialet läste jag igenom det flera gånger och skrev upp alla lånord som jag fann.

Därefter analyserade jag vart och ett ord och grupperade dem efter typ av lån och ordklass. De låntypskategorier som används i analysen är *ordlån*, *översättningslån*, *betydelselån*, *blandlån* samt *pseudolån* (se avsnitten 4.2.2, 4.2.3.1, 4.2.3.2., 4.2.4 respektive 4.2.5 ovan). Ordklasserna som analyseras är *substantiv*, *adjektiv*, *verb*, *adverb* och *interjektioner* samt *förkortade frasuttryck*, som jag inte kunde placera i någon ordklass (se avsnitt 4.3). Jag räknade också hur många lånord som det fanns i varje låntypskategori och ordklass. Ungefärliga uppgifter om vissa ord som verkade vara särskilt frekventa eller, å andra sidan, förekom endast en gång i materialet finns omnämnda, men fokus ligger på kvalitativ analys.

Vidare presenterar jag några utvalda ords ursprung, betydelse och användning samt hur de har anpassats till svenska språkets uttal, stavning, böjning och ordbildning. Information om dessa aspekter hittade jag i olika svenska och engelska ordböcker. I några fall använde jag sökmotorn *Google* för att kunna ta reda på ett ords frekvens på internet. Jag analyserade även de ämnesområden som de lånade orden handlade om samt möjliga anledningar till att de har lånats. Denna analys baserar sig på mina egna tolkningar som har sin utgångspunkt i den teoretiska bakgrunden som presenteras i avsnitt 6.3 respektive kapitel 5. Vid sidan av de egentliga lånorden fanns det i materialet även några nybildningar som har bildats av inlånade engelska element och svenska suffix. Dessa fall behandlas på ett motsvarande sätt som de analyserade lånorden.

Jag begränsade mängden av det analyserade materialet genom att lämna ut alla egennamn, såsom titlar på filmer och olika webbplatser (t.ex. *Youtube*), samt alla sammansättningar där någon av leden var ett egennamn (t.ex. *pulitzervinnande*). Det enda undantaget är blandlånet *internetuppkoppling*, som jag tog med eftersom förledet *internet* finns med i SAOL (2006). Jag lämnade ut även alla engelska fraser och meningar, eftersom jag tyckte att dessa snarare var kodväxling (se t.ex. Börestam & Huss 2001, 73–83) än lån. Till de utelämnade uttrycken hörde också alla sådana satser som bestod av endast ett engelskt ord. Ett undantag när det gäller engelska fraser var dock en grupp av förkortningar (t.ex. *omg* av *Oh My God!*) som tycktes vara relativt vanliga på *Ungdomar.se* och som enligt min tolkning håller på att bli etablerade uttryck även i svenskt nätspråk. För övrigt utelämnade jag alla engelska prepositioner och konjugationer för att kunna koncentrera mig på de mer frekventa ordklasserna i materialet.

Jag tog med i analysen endast sådana lånord som har introducerats i svenskan efter 1950. Detta gjorde jag eftersom jag ville begränsa mängden av materialet på något sätt och inte ta med alla möjliga svenska ord som har lånats från engelskan under århundradens lopp. Jag drog gränsen vid år 1950 på samma sätt som Andersson (1999). Som redan har konstaterats (se avsnitt 6.3), är den massiva inlåningen av engelska ord ett efterkrigsfenomen, vilket var anledningen till att år 1950 verkade vara en lämplig och naturlig gräns. För att utröna när ett visst ord börjat användas i svenskan använde jag flera engelska och svenska ordböcker som källmaterial. Många av dessa böcker har så pass långa namn att jag i analysdelen använder förkortade namn på dem. Både dessa förkortningar och de fullkomliga boktitlarna finns i litteraturförteckningen.

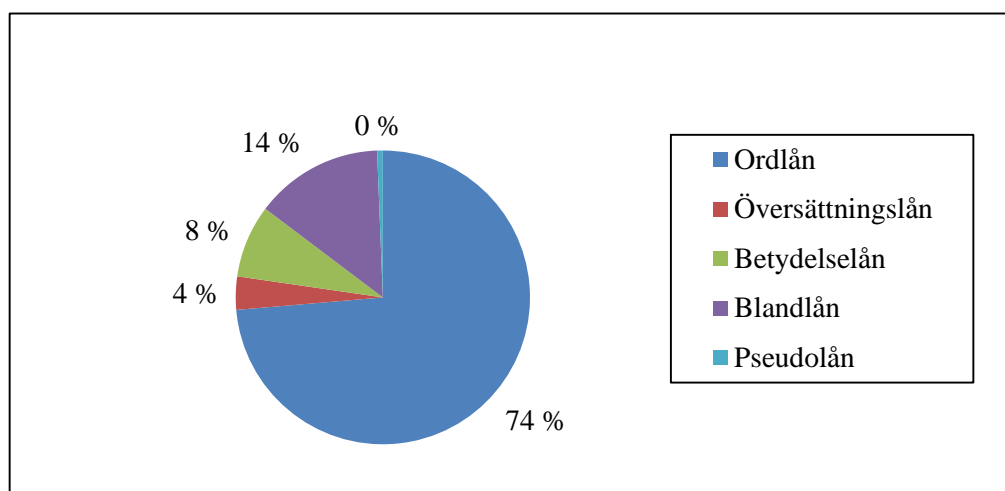
9 ANALYS

I analysdelen redogör jag först hur många lånord som det fanns i materialet och vilka låntyper och ordklasser som var de vanligaste. Därefter granskar jag några utvalda exempel på de enstaka låntyperna mer detaljrikt. Jag analyserar dessa ords ursprung, betydelse och användning samt deras grad av etablering och anpassning till svenskan och presenterar exempelmeningar om deras användning i materialet. Vidare analyserar jag några nybildningar som har skapats av engelska lån. Till sist behandlar jag de olika ämnesområdena som de utvalda orden hör till samt några möjliga anledningar till att dessa ord används i svenskan.

9.1 Olika låntypers frekvens

I mitt material fann jag sammanlagt 163 olika lånord. Av dessa är 120 (74 %) ordlån, 6 (4 %) översättningslån, 13 (8 %) betydelselån, 23 (14 %) blandlån och 1 (0 %) pseudolån. Ordlån är alltså den överlägset största låntypkategorin i mitt material, medan översättningslån och pseudolån är de allra minst frekventa typerna av lånord. På grund av olika kategoriseringsprinciper är detta resultat inte riktigt jämförbart med resultat av några tidigare kvantitativa undersökningar om engelska lånord i svenskan (se avsnitt 6.5).

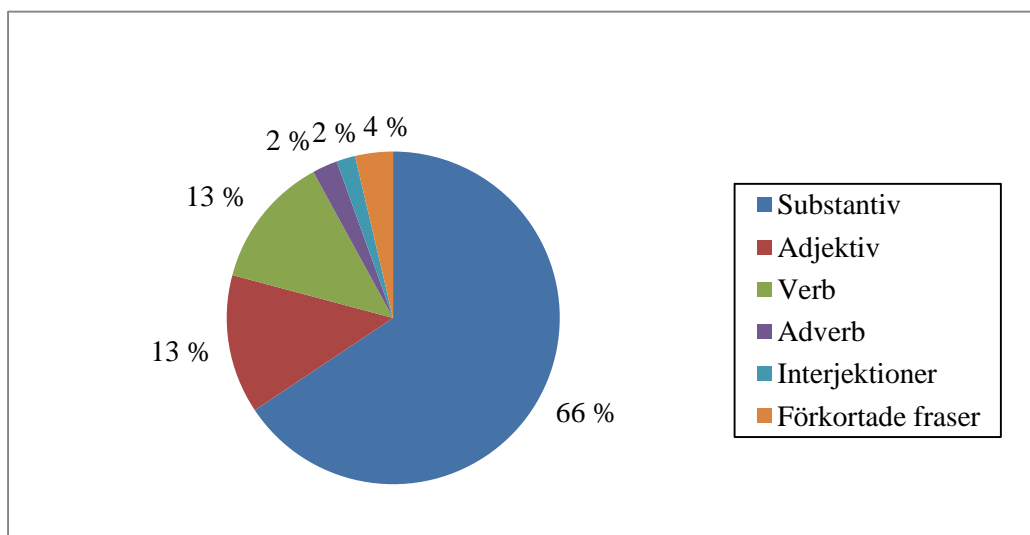
För övrigt fanns det i materialet några nybildningar och andra okategoriserade fall som jag inte tog med i den statistiska analysen. Fördelningen av de olika låntyperna presenteras i figur 2.

Figur 2. Fördelningen av de olika typerna av lånord i materialet ($n = 163$).

9.2 Olika ordklassers frekvens

Av alla de 163 lånorden som finns i materialet är största delen, 107 ord (66 %), substantiv. Detta är i linje med resultat av flera tidigare undersökningar om de engelska lånordens ordklass i svenskan (se avsnitt 6.5). Av resten av belägg är 22 ord (13 %) adjektiv och 21 ord (13 %) verb. Betydligt mindre kategorier formar de 4 adverbena (2 %), de 3 interjektionerna (2 %) och de 6 förkortade frasuttrycken (4 %) som jag inte kunde placera i någon ordklass. Fördelningen av de olika ordklasserna presenteras i figur 3.

Figur 3. Fördelningen av de olika ordklasserna i materialet ($n = 163$).

9.3 Ordlån

Som redan har konstaterats, formar ordlån tydligt den största låntypkategorin i mitt material. Jag fann totalt 120 olika ordlån varav 74 är substantiv, 20 adjektiv och 13 verb. För övrigt finns det i materialet 4 adverb och 3 interjektioner. Sin egen grupp bildar också de 6 förkortade frasuttrycken som var svåra att kategorisera i någon ordklass. I det följande behandlas först 25 exempel på substantiv och därefter adjektiven, verben, adverbena, interjektionerna och de förkortade frasuttrycken. Se bilaga 2 för en komplett lista över alla ordlån.

Eftersom det finns så många substantiv i kategorin ordlån, kunde jag analysera bara några av dem mer detaljrikt. Därför bestämde jag mig för att ta med i analysen ett urval av substantiv från 1950-talet respektive 1960-, 1970-, 1980-, 1990- och 2000-talet. Dessa ord reflekterar det svenska samhällets och språkets utveckling årtionde för årtionde under de senaste 60 åren. Resten av substantiven kunde jag inte datera lika exakt och lämnade dem ut ur analysen. Av mina källordböcker att döma har de dock alla sannolikt lånats till svenskan efter 1950 och finns därför med i listan av alla ordlån i bilaga 2.

9.3.1 Ordlån – substantiv

9.3.1.1 Belägg från 1950-talet

Enligt NOIS (1984) är substantivet *trailer* en beteckning för *kort avsnitt av kommande film, tv- eller radioprogram som ges som förhandsreklam*. Ordmodellen är engelskans *trailer* med samma betydelse. Ordet lånades till svenskan redan i början av 1950-talet. Det nämns i SAOL (1976) och de nyare upplagorna (1986, 2006) men inte i SAOL (1950). Uttalet [*ˈtrejler*] (NOIS, 1986) liknar den engelska modellen men är inte helt likadant (jfr LDOCE, 2005). Ordet en ett utrum som kan böjas antingen *trailrar* eller *trailer* i plural (NOIS 1986). I mitt material används detta substantiv bl.a. i diskussion 21 i meningen *Han ser ju sjukt ung ut i vissa scener i **trailern*** och i meningen *När folk började hypa **trailern** så ifrågasatte jag min omgivnings intelligens och fann att den nog inte existerade ö.h.t.* i diskussion 25. I diskussion 25 förekommer även formen *träiler* i meningen *den verkar ju extremt askass – att döma av **träilern***. Eftersom bokstäverna *a* och *ä* ligger så långt borta från varandra i ett normalt tangentbord, är denna stavning knappast resultat av ett slagfel utan snarare en alternativ ordform där stavningen har försvenskats efter ordets uttal.

Substantivet *fan* betyder *fanatisk beundrare t.ex. av popsångare* (SAOL, 2006). Ordmodellen är det engelska *fan* med samma betydelse (NOIS 1986; se också LDOCE, 2005). *Fan* är en förkortning som förmodligen har bildats genom stympning (se avsnitt 3.3) av ordet *fanatic*, dvs. *fanatiker* (NOIS, 1986; OED, 2011). *Fan* hör till de 3000 mest frekventa orden i engelskan (LDOCE, 2005). Enligt NOIS (1986) lånades det till svenskan från engelskan i början av 1950-talet. Därför är det intressant att denna betydelse av ordet inte nämns i SAOL (1976) utan först i SAOL (1986). I svenskan kan det uttalas antingen på det mer försvenskade sättet [*fan*ˈ] eller [*fän*ˈ] som liknar det engelska uttalet (SAOL, 2006). Enligt SAOL (2006) kan ordet vara antingen ett utrum eller ett neutrum. I plural har det behållit sin engelska pluraländelse *-s*. I mitt material förekommer substantivet *fan* i diskussion 40 i meningen *Fler **fans** av serien behövs*.

Substantivet *tajming* kan anses vara en nybildning av verbet *tajma* som enligt NOIS (1986) betyder *tidsmässigt anpassa; välja rätt tidpunkt för eller ta tid på*. Ordet *tajma* härstammar från det engelska verbet *time* med liknande betydelse (NEOB 2008; se även

LDOCE, 2005). *Tajming* har dock också sin egen ordmodell, nämligen engelskans *timing* (Seltén, 1993). Enligt Seltén betecknar *tajming* först och främst *val av rätt tidpunkt t.ex. politiskt* eller *tidsmässig anpassning*. Ordet lånades till svenskan i slutet av 1950-talet (NOIS, 1986). Det nämns i SAOL (1976) och de nyare upplagorna (1986, 2006). *Tajming* hör till de ord där stavningen har anpassats efter det engelska uttalet. I svenskan förekommer dock också den icke-anpassade formen *timing* (Seltén, 1993) och även den ännu mer försvenskade versionen *tajmning* (SAOL, 2006). Enligt SAOL (2006) är ordet ett utrum som böjs i andra deklination, alltså *tajmingar* (se avsnitt 6.4). I mitt material används detta substantiv i diskussion 31 i meningen *haha vilken tajming*.

DJ eller *dj* är ett initialord som har bildats av det engelska substantivet *disk jockey*. Jag är inte helt säker på när denna förkortning har börjat användas i svenskan, men eftersom *diskjockey* lånades till svenskan på 1950-talet (NOIS, 1986) behandlas ordet *DJ* i detta avsnitt. Enligt SAOL (2006) betyder *dj* detsamma som *diskjockey*, dvs. *person som presenterar skivor i radio eller på diskotek*. Även variantformen *discjockey* används. I svenskan skrivs ordet med små bokstäver medan det i engelskan skrivs med stora initialer (se LDOCE, 2005). *Dj* är ett utrum som böjs *dj:n* i bestämd form i singularis och *dj:ar* i obestämd form i pluralis. Uttalet [*di'djej*] har drag av både svenskans och engelskans uttalsregler. I mitt material används ordet *DJ* i diskussion 67 i meningen *Ja e ju inte professionell DJ, nybörjare*.

Cancer är ett ord som under 1950-talet ersatte termen *kräfta* som beteckning för den allvarliga sjukdomen (NOIS, 1986). Ordet finns med i SAOL (1976) och de två nyare upplagorna (1986, 2006) som jag använde. Enligt Edlund och Hene (1992, 76) har troligen både *kräfta* och *cancer* engelskans *cancer* som ordmodell. I svenskan började man använda *cancer* i stället för *kräfta* möjligen på grund av att den äldre termen hade spritt sig i allmänspråket och avneutraliserats. Det kan också vara att *kräfta* ansågs vara en inadekvat beteckning för sjukdomen i fråga. Ursprungligen härstammar *cancer* från latin (NOIS, 1986). I svenskan är ordet ett utrum som böjs i andra deklination, dvs. *cancrar* (SAOL, 2006). I mitt material förekommer *cancer* i diskussion 56 i meningen *Darlene Conley som spelade Sally Spectra i Glamour dog i cancer 2007*.

Substantivsammansättningen *sci-fi* är en förkortning som har bildats genom stympning (se avsnitt 3.3). Det ursprungliga ordet är *science fiction*, som enligt SAOL (2006)

betyder *framtidberättelser med tänkt tekniskt eller naturvetenskapligt underlag*. Den mer informella versionen *sci-fi* fattas i alla de svenska ordböcker som jag använde som källmaterial, men finns i LDOCE (2005). Enligt NOIS (1986) lånades ordet *science fiction* till svenskan i början av 1950-talet – kanske har man börjat använda den kortare formen någorlunda senare. I mitt material förekommer *sci-fi* några gånger i diskussion 25. I meningen *Cameron har återigen bevisat att han är kung av Sci-Fi* har det skrivits med stora begynnelsebokstäver i både för- och efterledet.

Ordet *sci-fi* har också använts i två olika sammansättningar, nämligen i meningen - - *de lånar en hel del från tidigare sci-fi epos* - - i diskussion 25 och i meningen *vilket de flesta andra scifi filmer failar att göra* i samma diskussion. Det sistnämnda ordet *scifi film(er)* kan anses vara en informell version av *sciencefictionfilm*, som nämns i SAOL (2006). *Sci-fi epos* är mer svårdefinierat. Varken det eller något motsvarande ord finns i någon av mina källordböcker. Enligt min tolkning är det antingen ett lån från engelskan eller något annat språk eller ett blandlån som har bildats av *sci-fi* och det ursprungligen grekiska *epos* som har funnits i svenskan redan länge (se t.ex. SAOL, 1950). I varje fall tycks ordet inte vara särskilt etablerat i svenskan eftersom det fattas i ordböckerna.

9.3.1.2 Belägg från 1960-talet

Substantivet *modem* är en beteckning för *utrustning för överföring av data på telenät* (SAOL, 2006). Ordmodellen är engelskans *modem* med samma betydelse (NOIS, 1986; se även LDOCE, 2005). *Modem* är en förkortning som har bildats genom stympning (se avsnitt 3.3) av det sammansatta ordet *modulator-demodulator* (CED, 2009). Enligt NOIS lånades ordet till svenskan från engelskan i mitten av 1960-talet. Ordet nämns i SAOL (1986) men inte i SAOL (1976), vilket tyder på att ordet kanske har blivit mer etablerat i svenskan först efter första halvan av 1970-talet. I svenskan är det ett neutrum (SAOL, 2006). Uttalet [-e´m] skiljer sig från det engelska uttalet i vilket man bl.a. betonar den första stavelsen (LDOCE, 2005; SAOL, 2006). I mitt material förekommer detta substantiv i diskussion 26 i meningen *det här var innan findelning slagit igenom o dom flesta i landet satt o tyckte att uppkopplingsljudet på modem var high tech*.

Substantivet *pool* är en förkortning av det engelska ordet *swimmingpool*, dvs. *simbassäng* (NOIS, 1986). Förkortningen har bildats genom ellips (se avsnitt 3.3). I engelskan hör *pool* till de 3000 mest frekventa orden (LDOCE, 2005). Enligt NOIS lånades ordet till svenskan i slutet av 1960-talet. *Pool* i betydelsen *simbassäng* nämns i SAOL (1976, 1986, 2006) men inte i SAOL (1950). I mitt material används *pool* i diskussion 6 i meningen *Så dom fixar så att han blir en robot och så är han på sin kompis födelsedags kalas som är vid en **pool** och då råkar han putta i honom eller något där*. Som det framgår av meningen, är detta substantiv ett utrum i svenskan. Den böjs i tredje deklination och har samma uttal som i engelskan (SAOL, 2006).

Ytterligare en förkortning från 1960-talet är *DNA* eller *dna* med små bokstäver. Det är ett initialord (se avsnitt 3.3) som har bildats av det engelska ordet *deoxyribonucleic acid*, dvs. *deoxiribonukleinsyra* (NOIS, 1986; LDOCE, 2005; NEOB, 2008). Ordet betecknar *en kemisk substans i kromosomerna, bärare av cellers genetiska kod* i både engelskan och svenskan (NOIS, 1986; LDOCE, 2005). *DNA* hör till de initialförkortningar som uttalas bokstav för bokstav. Det är ett oböjligt neutrum i svenskan (SAOL, 2006). I mitt material förekommer ordet i diskussion 56 i meningen - *och det var även därför som faderskapstestet visade att Ben var pappa till barnet eftersom enäggstvillingar har samma **DNA***.

Enligt NOIS (1986) lånades även substantivet *actionfilm* till svenskan på 1960-talet. Förledet *action* har betydelsen *fart, tempo eller rafflande händelser*. En *actionfilm* är då naturligtvis *en film med action*. Ordmodellen till *actionfilm* är engelskans *action film* med samma betydelse. Förledet *action* har behållit sitt engelska uttal. Begreppet *actionfilm* nämns i SAOL (2006) men inte i de tidigare upplagorna som jag använde. I mitt material förekommer ordet bl.a. i diskussion 26 i meningen ***actionfilmer** ÄR white trash, bara mer eller mindre* samt i diskussion 79 i textbiten *nämn tio saker som är ett måste för dig i **en actionfilm**. saker som varje **action film** ska innehålla*. I det sista exemplet har för- och efterleden skrivits isär på samma sätt som man gör i engelskan.

9.3.1.3 Belägg från 1970-talet

Substantivet *sexism* är en term som enligt NOIS (1986) betecknar *könsdiskriminering, i synnerhet diskriminering av kvinnor i arbetslivet*. Seltén (1993) ger ordet även synonymen *manschauvinism*. Ordmodellen till *sexism* är engelskans *sexism* med samma betydelse (se LDOCE, 2005). Ordet lånades till svenskan i början av 1970-talet (NOIS, 1986), men det nämns emellertid inte i SAOL (1976) utan först i SAOL (1986). I mitt material används detta substantiv i meningen *Sexism, blod, explosioner och coola repliker typ* i diskussion 79 som handlar om actionfilmer.

9.3.1.4 Belägg från 1980-talet

Hightech eller *high-tech* är en synonym till *högteknologi* (Nyordsboken, 2000; SAOL, 2006). Enligt Nyordsboken lånades ordet till svenskan i början av 1980-talet. Det nämns dock inte i SAOL (1986). Ordmodellen är engelskans *high-tech* eller *hi-tech* med samma betydelse. Båda dessa former har bildats genom stympning (se avsnitt 3.3) av ordet *high-technology*. I engelskan är *high-tech* ett adjektiv och *high tech* ett substantiv (LDOCE, 2005), medan *hightech* eller *high-tech* i svenskan tycks vara endast ett substantiv (SAOL, 2006). Ordet har behållit sitt engelska uttal i svenskan (Nyordsboken, 2000). I mitt material förekommer det i diskussion 26 i meningen *det här var innan findelning slagit igenom o dom flesta i landet satt o tyckte att uppkopplingsljudet på modem var **high tech***. I detta exempel har ordet skrivits på liknande sätt som man gör i engelskan.

Substantivet *aids/AIDS* uttalas på samma sätt som vanliga ord, alltså [*ej'ds*] (SAOL, 2006). Ordet är en initialförkortning (se avsnitt 3.3) av *Acquired Immune Deficiency Syndrome* och betecknar den mycket allvarliga immunbristsjukdomen (LDOCE, 2005). Den mer officiella svenska formen verkar vara *aids* med små bokstäver (se t.ex. SAOL, 2006; NOIS, 1986), medan ordet i engelskan skrivs antingen *AIDS* eller *Aids* (LDOCE, 2005). Enligt NOIS (1986) har ordet använts i svenskan fr.o.m. början av 1980-talet. I mitt material förekommer det en gång, nämligen i meningen ***AIDS** är också roligt: tills man får det själv*. Ordet verkar vara ett neutrum i svenskan.

9.3.1.5 Belägg från 1990-talet

Chatt är ett lånord som enligt SAOL (2006) betyder *skriftlig dialog i realtid mellan användare på Internet*. I Nyordsboken (2000) och NEOB (2008) finns endast verbet *chatta*, dvs. *ha samtal i realtid via Internet*, ordmodellen till vilket är engelskans verb *chat* med samma betydelse (se CED, 2009). Jag antar dock att *chatt* har lånats från samma håll som *chatta*. Ordmodellen till *chatt* skulle i så fall vara det engelska substantivet *chat* med samma betydelse (se CED, 2009). Eftersom *chatta* togs i bruk i svenskan under första halvan av 1990-talet (Nyordsboken, 2000), har också *chatt* förmodligen kommit till svenskan ungefär samtidigt. Stavningen har försvenskats genom att tillägga ett extra *-t* i slutet av ordet, och även uttalet har därmed anpassats till de svenska uttalsreglerna (se SAOL, 2006). Enligt SAOL (2006) är ordet ett utrum som böjs i andra deklination, dvs. *chattar*. Det finns dock också neutret *chatt* som är en synonym till *chattande*. I mitt material förekommer substantivet *chatt* i diskussion 26 i meningen *försöker bara föra en diskussion på ämnet då vi just nu snackar om det i chatten*.

Med datorförmedlad kommunikation att göra har också substantivet *blogg*. Enligt SAOL (2006) betecknar det en *personlig dagbok på webben som uppdateras kontinuerligt och är öppen för kommentarer*. Ordmodellen till *blogg* är engelskans *blog* med samma betydelse (NEOB, 2008). *Blog* för sin del är en förkortning som har bildats genom stympning (se avsnitt 3.3) av ordet *weblog* (CED, 2009). Eftersom ordet *blog* började användas i engelskan i slutet av 1990-talet (OED, 2010), har orden förmodligen lånats till svenskan litet senare. I svenskan har det fått en dubbelkonsonant i slutet på liknande sätt som *chatt*. Uttalet följer antagligen de svenska reglerna. I mitt material används *blogg* i diskussion 78 i meningen *sluta nämna din "titel" hela tiden är du kenza lr (jag har ju sverige s största **blogg** *föröriskt smalj*)*.

Även substantivet *nörd* lånades till svenskan på 1990-talet (Nyordsboken, 2000). Det finns med också i SAOL (2006). Enligt Nyordsboken betyder ordet *tönt; person som verkar lite bortkommen, ofta på grund av ett enda uppslukande intresse för t.ex. datorer*. Ordmodellen är engelskans *nerd* med samma betydelse (se också LDOCE, 2005). I svenskan har ordets stavning anpassats efter uttalet. Enligt SAOL (2006) är *nörd* ett utrum som böjs i andra deklination. *Nörd* har varit ett produktivt ord i

svenskan; av det har bildats bl.a. adjektivet *nördig* och verbet *nörda*. I mitt material förekommer substantivet *nörd* i meningen *Vad kommer den handla om och vilka kommer vilja spela i den, en film för **nördar**?* :S i diskussion 11 och i meningen *- - och sedan har vi lyckats klämma ihop alla grejer som krävs för att 16-åriga **nördar** ska tycka att det är en bra film - -* i diskussion 25.

Ordet *avatar* finns inte i någon av de svenska ordböcker som jag använde som källmaterial. Det kan man dock finna i den engelska CED (2009) där det definieras som *a movable image that represents a person in a virtual reality environment or in cyberspace*. Ursprungligen härstammar ordet från sanskrit och betecknar *the manifestation of a deity, notably Vishnu, in human, superhuman, or animal form*. Det är intressant att ordet har fått en så annorlunda men ändå på något sätt likartad ny innebörd i det moderna samhället. Enligt OED (2010) har ordet börjat användas i denna nya betydelse bland datoranvändare antagligen i början av 1990-talet. I mitt material förekommer *avatar* i diskussion 66 i det följande sammanhanget: *Fin **avatar**. Var har du hittat den?*. Åtminstone i detta exempel är *avatar* ett utrum.

Till 1990-talets lån hör också sammansättningen *indiefilm*. Ordet finns inte i någon av mina svenska källordböcker, men dess betydelse är lätt att komma fram till genom att granska förledet *indie*. Enligt SAOL (2006) är *indie* ett oböjligt substantiv som betecknar *musik eller film som produceras på mindre oberoende bolag*. Ordet lånades till svenskan i början av 1990-talet och har som ordmodell det engelska *indie* med motsvarande betydelse (Nyordsboken, 2000; OED, 2010). *Indie* är en förkortning som har bildats genom stympling (se avsnitt 3.3) och tilläggning av ändelsen *-ie* av det engelska adjektivet *independent* (Dictionary.com, 2011). I mitt material förekommer ordet *indiefilm* i diskussion 63 i den följande kontexten: *När jag tänker på ordet favoritfilmer så dyker det inte fram många filmer! - - Och kanske *The good girl* och *Donnie Darko* och lite **indiefilmer**!*.

DVD eller *dvd* är en initialförkortning (se avsnitt 3.3) av ordet *digital video disc* eller *digital versatile disc*. Det uttalas bokstav för bokstav, dvs. [*devede*] (SAOL, 2006). Uttalet följer alltså den svenska, inte den engelska modellen för uttalet av bokstäverna i fråga (se LDOCE, 2005). Enligt Nyordsboken (2000) lånades ordet från engelskan till svenskan i mitten av 1990-talet. Det definieras som *digitalt medium med mycket stor*

kapacitet för lagring av information i form av data, musik, film. Den mer officiella formen i svenskan tycks vara *dvd* med små bokstäver, eftersom det är endast denna form som finns både i Nyordsboken (2000) och SAOL (2006). I de engelska LDOCE (2005) och CED (2009) har ordet däremot skrivits med stora bokstäver. I mitt material används *dvd/DVD* ett par gånger. I diskussion 25 förekommer ordet i meningen *får väl hyra den när den kommer på dvd*, och i diskussion 57 i meningen *Finns det någon DVD med hans samlade verk att köpa i Sverige*. Som det senare exemplet visar, är detta substantiv ett utrum.

Enligt Nyordsboken (2000) introducerades ordlånet *loser* i svenskan i början av 1990-talet. Ordet har betydelsen *person som misslyckats, förlorare*. Ordmodellen är engelskans *loser* med samma betydelse (se LDOCE, 2005). Det svenska uttalet skiljer sig i viss mån från det engelska. Detta substantiv är ett utrum i svenskan och böjs i plural hellre *loser* än *losers* (SAOL, 2006). I mitt material förekommer ordet i diskussion 24 i meningen *OK jag fattar, han är en bitter loser med det är fortfarande inte kul*.

9.3.1.6 Belägg från 2000-talet

Substantivet *podcast* hör till de nyaste engelska lånorden i mitt material. Det finns inte i någon av mina svenska källordböcker men definieras i CED (2009) som *an audio file similar to a radio broadcast, which can be downloaded and listened to on a computer, mp3 player, mobile phone, etc.* Ordet är en kombination av delar av egennamnet *iPod* och substantivet *broadcast* och kan alltså tolkas vara en förkortning som har bildats genom stympning (se avsnitt 3.3). Enligt CL (2011) myntades ordet i engelskan i 2004. I mitt material förekommer det i diskussion 72 i meningen *Är det humor öht kan jag rekommendera podcasts som the ricky gervais show (världens största) med stephen merchant och karl pilkington, groundbreaking stuff really*. Åtminstone i detta exempel har ordet behållit sin engelska pluraländelse *-s*.

Substantivet *no0bc4c3* är ett alldeles special fall bland lånorden i mitt material. I detta ord har nämligen siffror använts för att ersätta vissa bokstäver som liknar dem till utseendet. Nollan ersätter ett *o*, fyran ett *a* och trean ett *e*. Skrivet endast med vanliga

bokstäver skulle ordet alltså heta *noobcace*, vilket antagligen är detsamma som *noobcake*. I nätspråket är det ju vanligt att skriva ord på det här sättet (se t.ex. Thurlow m.fl 2004, 125). Det är inte överraskande att *noobcake* endast finns i en av de ordböcker som jag använde, nämligen UD (2011). Där definieras det som *the act of being a noob, except adding "cake" for a more humorous effect*. Enligt Dictionary.com (2011) betyder *noob* för sin del detsamma som *newbie*, d.v.s. *a newcomer or novice, especially an inexperienced user of the internet or of computers in general*. Å andra sidan hävdar UD (2011) att *noobs* är irriterande och ovilliga att lära sig, medan *newbie* är en betydligt mer neutral term. I svenskan är detta ord i alla fall ett bra exempel på antagligen relativt nya engelska lånord som hör först och främst till internetspråket. I mitt material förekommer det i meningen *Ja då, då är du en no0bc4c3!* i diskussion 31. Som det framgår av exemplet, är ordet ett utrum i svenska.

Ett ordlån som har skrivits endast med siffror är substantivet *9/11*. Detta ord förekommer i diskussion 55 i meningen *Filmen handlar om en man som förlorat sin familj under 9/11 och därefter blivit ganska psykiskt sjuk*. CED (2009) anger ordet *9/11* definitionen *the 11th of September 2001, the day on which the twin towers of the World Trade Center in New York were flown into and destroyed by aeroplanes hijacked by Islamic fundamentalists*. Eftersom man i USA brukar skriva månaden före dagen i datum, kommer 9 före 11 i detta ord. I svenskan gör man ju tvärtom, vilket också visar att *9/11* är ett lånat ord. Det har naturligtvis tagits i bruk först efter den 11 september 2001 och kan därför inte finnas i någon av de svenska ordböcker som jag använt.

Ett mycket special fall är även substantivet *braceface*. Det förekommer i diskussion 30 som handlar om tv-serien *Braceface*. Enligt The Internet Movie Database (2011) är *Braceface* ett program som berättar om en trettonårig flicka med en tandställning (eng. *brace* = *tandställning*, *face* = *ansikte*). I mitt material används ordet *braceface* i meningen *aldrig sett, hade eget braceface*. I denna sats tycks ordet inte vara ett egennamn utan snarare en vitsig nybildning som skribenten använder för att uttrycka att han eller hon själv hade tandställning. Detta ord är av allt att döma ett tillfälligt lån. Eftersom serien *Braceface* enligt The Internet Movie Database (2011) gavs ut i början av 2000-talet, placerade jag *braceface* i detta avsnitt.

9.3.2 Ordlån – adjektiv

Cool är ett adjektiv som har använts i mitt material mycket ofta och mångsidigt. Enligt LDOCE (2005) *cool* bland de 3000 vanligaste orden i engelskan. Ordet finns med i SAOL (1986) men inte i SAOL (1976). Å andra sidan användes *cool* enligt NOIS (1986) redan i 1960, så det är svårt att veta exakt när det har etablerat sig i svenskan. SAOL (2006) ger *cool* definitionen *lugn, avspänd, sval*, och en liknande beskrivning kan man hitta i Seltén (1993). Det framgår dock av LDOCE (2005) att ordet också kan betyda *very attractive, fashionable, interesting etc in a way that people admire*. Några av mina exempel tyder på att *cool* kan ha denna senare nämnda innebörd också i svenskan. I sin grundform förekommer *cool* bl.a. i diskussion 9 i meningen *Den verkar rätt cool* samt i diskussion 40 i meningen *Duvochny spelar cool, medelålderskrisande rock 'n' roll-författare som super - -*. Meningarna *Sexism, blod, explosioner och coola repliker typ* i diskussion 79 och *Coolt att ha något gemensamt med "Sherrifen"* i diskussion 45 visar hur adjektivet kan böjas efter huvudordets genus och numerus. I diskussion 2 finns även adjektivets komparativform i meningen *- - raph var bra mycket coolare*, medan superlativformen har använts i meningen *Är dock den coolaste karaktären - -* i samma diskussion.

För övrigt har adjektivet *cool* utnyttjats i nybildningen *coolhetsordning*. I detta sammansatta substantiv har *cool* först avsetts med det substantivbildande suffixet *-het* och sedan kombinerats med substantivet *ordning*. Nybildningen förekommer i prepositionsfrasen *i coolhetsordning* i diskussion 2, som handlar om vilken *turtle* som är deltagarnas favorit. *Cool* har också använts i blandlånet *stencool*, som behandlas närmare med andra blandlån.

Adjektivet *nice* är också bland de vanligaste adjektiven i mitt material. Såsom *awesome*, fattas också detta ord i mina svenska källordböcker – förmodligen av samma anledningar. Enligt LDOCE (2005) är *nice* dock ett av de mest frekventa 3000 ord i engelskan, så det är inte överraskande att det också används i svenskan. LDOCE anger adjektivet flera betydelser, bl.a. *pleasant, attractive or enjoyable* samt *friendly, kind, or polite*. Många vanliga svenska ord såsom *kul, trevlig* och *rolig* har liknande betydelser, vilket gör det intressant att det engelska ordet har börjat användas vid sidan av de inhemska varianterna. I materialet förekommer *nice* t.ex. i diskussion 8 i meningen

Sååå jävla **nice** och i diskussion 35 i meningen *bara för att jag har en bekant som verkar nice som är slående lik Aragorn*.

Nice har också en försvenskad form *najs* där ordets engelska uttal säkert har påverkat den svenska stavningen. I materialet används *najs* i diskussion 35 i meningen *Frodo är rätt najs med, han har så fagra ögon*, och i diskussion 37 i meningen *men brukar kolla för det är rätt najs*. En intressant variant till är formen *najsig*, där *najs* har avsetts med det vanliga svenska adjektivbildande suffixet *-ig* (se avsnitt 3.2). Adjektivet förekommer en gång i mitt material, nämligen i diskussion 8 i meningen *Mm dem är najsiga*. Olikt *nice*, kan man tydligen böja formen *najsig* på samma sätt som andra svenska adjektiv på *-ig*.

Adjektivet *crazy* förekommer några gånger i materialet. Ordet nämns i SAOL (1986), men inte i SAOL (1976), vilket tyder på att det har etablerat sig i svenskan mellan slutet av 1970-talet och början av 1980-talet. Det finns med i PFO (1984), som ger ordet definitionen *tokig, rubbad; ivrig, pigg; farsartad*. Ordmodellen är engelskans *crazy*, som hör till de 3000 mest frekventa ord i engelskan och betyder *very strange or not sensible* (LDOCE, 2005). Ordet har använts t.ex. i satsen *Vädret är fuckning crazy i skåne* - i diskussion 27 och i meningen *Det var helt crazy, om än ganska förutsägbart* i diskussion 33. Som det framgår av exemplen, är *crazy* ett oböjligt adjektiv i svenskan.

Adjektiven *fake*, *fejk* och *fejkad* har tydligen samma betydelse. Jag kunde inte hitta varken *fake* eller *fejk* i någon av de svenska ordböcker som jag använde. Formen *fejkad* nämns dock i SAOL (1986) och SAOL (2006). I dessa källor samt i PFO (1984) och NOIS (1986) finns också verbet *fejka* av vilket adjektivet *fejkad* tydligen har bildats. PFO ger verbet definitionen *förfalska, försköna; koka ihop, hitta på*. Ordmodellen till såväl *fake*, *fejk*, *fejka* som *fejkad* är engelskans *fake*. Enligt LDOCE (2005) har adjektivet *fake* betydelsen *not real and seeming to be something it is not, in order to deceive people*, medan verbet *fake* betyder *to make something seem real in order to deceive people*. I *fejk*, *fejka* och *fejkad* har man försvenskat stavningen efter uttalet av *fake*, medan formen *fake* är en icke-anpassad version. Enligt NOIS introducerades verbet *fejka* i svenskan på 1950-talet, varav man kan dra slutsatsen att de övriga formerna också har bildats eller lånats på 1950-talet eller senare.

I mitt material förekommer *fake* t.ex. i meningarna *Denna film är nog fake* och *Synd att det var fake* - - i diskussion 21. Formen *fejk* används t.ex. i diskussion 21 i meningarna *fan vad sjukt hoppas det är fejk* och *Hahaha fan va synd att det är fejk, jag hade lätt sett den!* samt i diskussion 64 i meningen *Fast hon var "fejk" på något sätt, misstänkte att hon var man faktiskt*. De två förstnämnda exemplen tyder på att adjektivet *fejk* är oböjligt på samma sätt som det icke-anpassade *fake*. Den längre formen *fejkad* används i meningen *Ofta man inte fattade att den va fejkad från början!* i diskussion 21. I samma diskussion förekommer också bildningen *asfejkat* i meningen *haha förlåt men det ser ju asfejkat ut, bara klipp från andra filmer*. Enligt SAOL (2006) har det vardagliga förledet *as-* betydelsen *ytterst, kraftigt*. En förstärkande effekt har även förledet *super-* som förekommer i bildningen *super fejkat* i meningen *Nä ska se verkligt ut men det märks att det är super fejkat* i diskussion 38. Både *asfejkad* och *super fejkad* skulle eventuellt kunna kategoriseras som blandlån.

Adjektivet *soft* hör till de litet problematiska fallen i mitt material. Ordet nämns i SAOL (2006) där det definieras som *mild, mjuk, behaglig*. Det finns också i SAOL (1986) men inte i SAOL (1976), vilket tyder på att ordet är relativt nytt i svenskan. Enligt SAOL (2006) kan ordet också böjas i svenskan (*soft, soft, softa*). Som det framgår av LDOCE, hör *soft* till de 3000 mest frekventa engelska orden och kan ha rikligt med olika betydelser, t.ex. *not hard, not rough* och *not loud*. I mitt material förekommer *soft* i diskussion 72 i meningen *lite lamt, kanske men han e soft ändå*. Inlägget handlar om den brittiska komikern Ricky Gervais. I detta sammanhang tycks adjektivet dock inte riktigt passa ihop med definitionen i SAOL (2006), och jag antar att det snarare betyder någonting i stilen med *sympathetic* som nämns i LDOCE (2005).

Adjektivet *nördig* har tydligen bildats genom att tillägga suffixet *-ig* i substantivet *nörd*. *Nördig* förekommer i Nyordsboken (2000) och SAOL (2006). Enligt den förstnämnda källan är en *nördig* person *fånig* eller *töntig* eller *beter sig som en nörd*. Adjektivet *nördig* introducerades i svenskan samtidigt som substantivet *nörd*, alltså i början av 1990-talet. Som det påpekas i Nyordsboken, finns det i engelskan två adjektiv som är jämförbara med *nördig*, nämligen *nerdish* och *nerdy* (se också CED, 2009). I *nörd* har stavningen har anpassats till svenskan efter uttalet. I mitt material förekommer *nördig* i uttrycket *Packad med nördiga referenser till amerikansk populärkultur* - - i diskussion 66, och i meningen *I would, om jag hade lite nördigare vänner xP* i diskussion 69.

Eftersom adjektivet *okej* finns med i SAOL (1986) och SAOL (2006) men inte i SAOL (1950) eller SAOL (1976), antar jag att det har etablerat sig i svenskan först under de senaste 30–40 åren. Enligt Seltén (1993) betyder ordet *i sin ordning, bra; bra, frisk, hel eller riktig*. Det har flera alternativa former såsom *okay, okey* och *OK*. *Okej* är den mest försvenskade formen. Ordmodellen till *okej* och dess varianter är engelskans *OK, O.K.* eller *okay* med samma betydelse (LDOCE, 2005; NEOB, 2008). Enligt LDOCE (2005) är *okay/OK* mycket mer vanligt i talspråk än skrivet språk, och det hör till de 3000 mest frekventa orden i engelskan. I mitt material förekommer adjektivet *okej* i meningen *Fan heller, den var helt okej, faktiskt* i diskussion 5. Den kortare formen *ok* har använts i frågesatsen *lol, e den ok?* i diskussion 8. Adjektivet *okej* och dess varianter är oböjliga i svenskan (SAOL, 2006).

Adjektivet *awwwig* är ett särskilt intressant fall bland ordlånen i mitt material. I materialet förekommer det i meningen *Hahahahahaahaha vad awwwig!* i diskussion 39. Det är knappast överraskande att detta egendomliga adjektiv inte finns i några av mina källordböcker. Enligt min tolkning är det bildat av den engelska interjektionen *aww*. Enligt UD (2011) är det *an expression of endearment, or when you feel like something is cute/sweet/touching* - - . Mängden av *w* i slutet av ordet kan variera. Det svenska ordet *awwwig* har bildats genom att tillägga det vanliga adjektivbildande suffixet *-ig* i slutet av ordet (se avsnitt 3.2). Strikt taget är *awwwig* kanske inget lån utan snarare en nybildning av en engelsk interjektion. Detta ord verkar i alla fall vara ganska unikt, eftersom jag inte kunde hitta det någon annanstans på internet genom att söka med det på *Google*. Det är ett bra exempel på människans kreativitet i ordbildning.

Litet överraskande är *awesome* ett av de mest frekventa inlånade adjektiven i materialet. Det finns inte i någon av de svenska ordböcker som jag använde, vilket kan bero på många saker. Jag tror att ordet är relativt nytt i svenskarnas språkbruk och sannolikt mest använt av ungdomar. Det kan också vara att ordet används främst på internet och inte så ofta i t.ex. tidningar, som ofta är en viktig källa för ordboks författare. I alla fall är ordet av mitt material att döma känt för svenska ungdomar. Enligt LDOCE (2005) kan *awesome* betyda antingen *extremely important, serious or difficult, so that you feel great respect, worry or fear* eller helt enkelt *very good*. Ordet har den sistnämnda, informella innebörden speciellt i amerikansk engelska. I mina exempel har *awesome* tydligen just denna betydelse. I diskussion 21 används det i meningen *Synd att det var*

fake, skulle vara **awesome** med en tvåa och i diskussion 65 i satsen *This Is Spinal Tap är awesome*. Som dessa exempel visar, är *awesome* ett oböjligt adjektiv i svenskan.

Adjektivet *epic* är ett bra exempel på någorlunda svårdefinierade engelska ord som tagits i bruk i svenskan. Det finns inte i någon av mina svenska källordböcker, vilket inte var överraskande för mig. Av UD (2011) att döma har detta adjektiv nämligen också i engelskan börjat relativt nyligen användas oftare och mer mångsidigt än tidigare. Det kan betyda bl.a. *awesome, kickass, or otherwise positive* eller *unusually large, powerful or wonderful*. Ordet är speciellt vanligt i fraserna *epic fail(ure)* och *epic win*, men det verkar användas även i otaliga andra sammanhang: *everything is epic now. epic car. epic haircut. epic movie. epic album*. Ordet finns också i det svenska Slangopedia (2011), enligt vilket det *används för att förstärka andra uttryck* och om *både positiva och negativa upplevelser av händelser eller objekt*.

Ursprungligen används adjektivet *epic* enligt LDOCE (2005) dock först och främst för att beskriva böcker, dikter och filmer som berättar långa historier om spännande händelser. Även t.ex. en lång, äventyrlig resa kan vara *epic*. Ordet kan också betyda *very large and impressive*, vilket troligen är anledningen till att det har fått de ovannämnda nya innebörderna. I svenskan finns också adjektivet *episk*, som enligt SAOL (2006) innebär just *berättande*. Det skulle kunna vara intressant att veta om de svenskspråkiga använder det svenska ordet i den vidare betydelsen på samma sätt som den engelska versionen. I mitt material förekommer *epic* i diskussion 38 i meningen *Fan så jävla epic*, och i diskussion 81 i meningen *hahaha me 2 vore epic o smoka till den samtidsit assaa*. *Epic* är tydligen ett oböjligt adjektiv i svenskan.

Hilarious hör till de icke-anpassade adjektiv som förekommer endast en gång i mitt material. Enligt LDOCE (2005) betyder det *extremely funny*. Ordet finns inte i några av mina svenska källordböcker, och jag antar att det inte är särskilt etablerat i svenskan. I materialet har det dock använts lika flytande som t.ex. *awesome*. I diskussion 36 finns adjektivet i meningen *carl-bertil jonsson är hilarious när han sitter och knäcker nötter vid tv & att han låter så ett sär när han pratar haha*.

Såsom *hilarious*, är adjektivet *scary* också icke-anpassat till svenska språket. Det finns inte heller i några av de svenska ordböcker som jag använt. Ordet betyder detsamma

som *frightening* och hör till informell engelska (LDOCE, 2005). I mitt material förekommer det en gång, nämligen i diskussion 62: *hon hade precis samma sociala problem som jag. var lite scary*. Troligen är det inte särskilt vanligt att använda *scary* i svenskan eftersom det har flera inhemska motsvarigheter.

Även adjektivet *obvious* hör till de troligen oetablerade ordlånen som endast förekommer en gång i mitt material och fattas i mina svenska källordböcker. Enligt LDOCE (2005) betyder ordet oftast detsamma som *easy to notice or understand*. Det är ett av de 3000 vanligaste engelska orden. I mitt material förekommer det i meningen *var rätt obvious fake ändå för handlingen var riktigt efterbliven för att produceras typ 10 år efter ettan..* i diskussion 21.

Adjektivet *true* finns inte heller i någon av mina svenska källordböcker. Enligt LDOCE (2005) hör det till de 3000 mest frekventa orden i engelskan. I svenskan kan det översättas bl.a. till *sann, riktig, rätt, exakt, egentlig* och *äkta* (ESSE, 1994). Eftersom ordet har så många svenska motsvarigheter, tror jag att det inte är särskilt väl etablerat i svenskan. I mitt material används det dock inom en mening som om det vore ett helt normalt svenskt ord. Meningen *Det är true* finns i diskussion 69. *True* förekommer också i diskussion 21 i meningen *Men ah true fast med lite make up och hårklippning så kanske han kan se ung och fresh ut vad vet jag*.

Adjektivet *fresh* är ett intressant fall eftersom det liknar så mycket det svenska ordet *fräsch* till både utseendet, uttalet och betydelsen. Enligt OED (2010) och NEOB (2008) härstammar såväl *fresh* som *fräsch* ursprungligen från franskan. NEOB ger ordet *fräsch* betydelsen *pigg; frisk; av god kvalitet*, medan PFO (1984) definierar det som *frisk, väl bibehållen; ny, obegagnad*. Liknande betydelser i det engelska språket kan man hitta i LDOCE (2005). Ordet *fresh* fattas i mina svenska källordböcker, vilket knappast är förvånande eftersom det har en så liknande och väletablerad svensk motsvarighet. I materialet används det i alla fall en gång i diskussion 21. Där finns meningen *Men ah true fast med lite make up och hårklippning så kanske han kan se ung och fresh ut vad vet jag*.

Feel-good är ett icke-anpassat och oböjligt engelskt adjektiv som inte finns i någon av mina svenska ordböcker och är antagligen inte särskilt väletablerat i svenskan. Enligt

Dictionary.com (2011) betyder detta informella ord *intended to make one happy or satisfied*. Det är ett ursprungligen amerikanskt ord som har myntats mellan 1975 och 1980. Ordet kan användas som förled t.ex. i sammansättningarna *feel-good movie* och *feel-good music* (LDOCE, 2005). I mitt material används adjektivet i diskussion 65 i meningen *Finding Neverland kanske passar bäst, den har lite **feel-good** över sig*. I detta sammanhang tycks ordet ha substantiverats. *Feel-good* har också använts som förled i sammansättningen "*feelgood*"-filmer i den följande kontexten i diskussion 28: *Har ni några tips på bra filmer som mår en att må bra? Så kallade "**feelgood**"-filmer*. Användningen av citattecken visar att skribenten förmodligen har varit medveten om att han eller hon använder ett engelskt ord som inte är vanligt i svenskan.

Animera är ett verb som tidigare innebar detsamma som *egga* och *uppmuntra* (SAOL, 1950). Ungefär i mitten av 1960-talet fick det enligt NOIS (1986) en ny användning i betydelsen *genom trickfilmning ge intryck av liv och rörelse hos tecknade bilder, dockor o.d.* Ordmodellen är engelskans *animate* med motsvarande användning (se CED, 2009). Av verbet *animera* har bildats adjektivet *animerad*. Enligt SAOL (2006) är en *animerad film* detsamma som *tecknad film* eller *dockfilm*. Ur denna synvinkel skulle adjektivet kunna kategoriseras som en nybildning av ett betydelselån. Å andra sidan kan man dock också anse att adjektivet är ett ordlån som har sin egen ordmodell i engelskan, nämligen adjektivet *animated* med samma betydelse (se LDOCE, 2005). I mitt material förekommer *animerad* i alla fall t.ex. i diskussion 82 i meningen *haha, trasdockorna är ju **animerat***. Diskussionen handlar om ett barnprogram på TV. Ordet *animerad* används också bl.a. i diskussion 25 i meningen *Vi tar pocahontas och byter ut indianerna mot **animerade** smurfar med lite kläder*.

Enligt Nyordsboken (2000) lånades adjektivet *mainstream* till svenskan på 1990-talet. Ordet betyder *traditionell* eller *konventionell* och har behållit sitt engelska uttal. Ordmodellen är engelskans *mainstream* med samma betydelse (se också LDOCE, 2005). I SAOL (2006) nämns endast substantivet *mainstream* som ges definitionen *företeelse som följer majoriteten inom olika områden*. I mitt material används adjektivet *mainstream* t.ex. i diskussion 61 i meningen *Jag är inte **mainstream** och ska hatar dr phil, thats what im saying*. Som attributivt adjektiv förekommer det i diskussion 17 i meningen *wtf, de kan ju inte bara inte visa den, är ju michael moore och så där härligt*

känd och *mainstream* film som alla måste visa. Ordet hör till de icke-anpassade engelska adjektiven i svenskan.

Adjektivet *fucking* definieras inte i någon av mina svenska källordböcker, men det förekommer två gånger i mitt material. Enligt DAS (2007) betyder ordet detsamma som *damnable*, *lousy* och *cursed*. Det används före substantiv för att uttrycka negativa känslor såsom irritation och hat, eller, å andra sidan, för att framhäva en opinion (LDOCE, 2005). Enligt LDOCE hör *fucking* till de 3000 mest frekventa orden i engelskan. Antagligen är detta adjektiv ännu ganska nytt och oetablerat i svenskan. I mitt material används det i diskussion 27 i meningen *Vädret är **fuckning** crazy i skåne* - - samt i diskussion 23 i uttrycket *Real **fucking** högoddsare*. I det förstnämnda exemplet har ett extra *n* tillagts i ordet – det gör man ibland för att försvenska engelska verbalsubstantiv på *-ing* (se Seltén 1993, 11). I det andra exemplet förekommer också det engelska adverbet *real*, som i detta sammanhang tycks ha en förstärkande effekt (se *real* i LDOCE, 2005).

Adjektivet *win* hör till de svårdefinierade fallen i mitt material. Det finns inte i de flesta av de engelska ordböcker som jag använde som källmaterial. I UD (2011) definieras det dock som *a word with a very broad syntax of usage, generally indicating that something is great*. Det ska inte blandas ihop med verbet *win* eller substantivet *win*, fastän det tycks påminna om dessa till betydelsen i viss mån (se *win* i LDOCE, 2005). Ordet hör antagligen mest till talspråket och näspråket och har därmed troligen lånats till svenskan relativt nyligen. I mitt material används det i diskussion 34 i meningen *Film och böcker är **win***. Ordet är tydligen oböjligt.

Enligt CED (2009) kan det engelska uttrycket *whatsoever* vara antingen ett pronomen eller ett postpositivt adjektiv. I mitt material tycks det användas som adjektiv, vilket är anledningen till att det behandlas i detta avsnitt. Adjektivet betyder detsamma som *at all* och är *used as an intensifier with indefinite pronouns and determiners such as none, any, no one, anybody* (CED, 2009). I svenskan är det antagligen relativt oetablerat, och det finns inte i någon av mina svenska källordböcker. I mitt material förekommer det i diskussion 55 i meningen *Det verkar inte som de innehåller någon psykisk sjukdom **what so ever***. I detta exempel har skribenten skrivit de tre leden i ordet isär av någon andledning, fastän det ju i engelskan brukar skrivas ihop.

9.3.3 Ordlån – verb

Gemensamt för alla verb i kategorin ordlån är att de är bildade genom att tillägga suffixet *-a* till ett engelskt verb (se avsnitt 6.4). I ett fall, nämligen verbet *namedroppa* (eng. *namedrop*) har en extra konsonant tillagts till den engelska verbstammen. I verbet *googla* (eng. *google*) har det engelska verbets sista vokal strukits och ersatts med suffixet *-a*.

Verbet *faila* har av allt att döma bildats av det engelska verbet *fail*. Eftersom ordet inte fanns i någon av de svenska ordböcker som jag använde, antar jag att det inte ännu har blivit särskilt väletablerat i svenskan. Troligen hör det främst till ungdomarnas språkbruk. Enligt LDOCE (2005) är verbet ett av de 3000 vanligaste orden i engelskan och betyder oftast *to not succeed in achieving something*. I svenskan har *fail* en exakt motsvarighet, verbet *misslyckas*, vilket kan vara anledningen till att ordet inte ännu har tagits med i någon ordbok. I mitt material förekommer *faila* några gånger. I diskussion 11 skriver någon *Tror ärligt talat att den kommer **faila** mer än sagan om ringen*, till vilket en annan person svarar *Alla filmer **failar** mer än Sagan om Ringen*. I engelskan kan man också använda strukturen *fail to do something* (LDOCE, 2005), och en liknande svensk struktur finns i diskussion 25 i meningen *vilket de flesta andra episka scifi filmer **failar att** göra*. I diskussion 64 förekommer även en variant av denna struktur i meningen *Någon komplicerad paktgrej som **failade på att** genomföra antagligen*. Denna variant har inte någon ordmodell i engelskan.

Verbet *hype* förekommer i materialet ett par gånger. Ordet har innebörden *höja till skyarna* eller *ge överdriven publicitet åt* (Nyordsboken, 2000). Det finns med också i SAOL (2006). Enligt Nyordsboken lånades ordet till svenskan under 1990-talet och det har också fått en mer försvenskad form *hajpa*. Även substantiven *hajp/hype* och *hajpning/hyping* samt adjektivet *hajpad/hyped* används i svenskan. Ordmodellen till verbet är engelskans *hype*, som enligt LDOCE (2005) betyder *to try to make people think something is good or important by talking about it a lot on television, the radio etc*. I materialet används verbet i meningen *massa titlar att **hype** och bli glad/besviken över:D* i diskussion 45 samt i meningen *När folk började **hype** trailern så ifrågasatte jag min omgivnings intelligens - -* i diskussion 25.

Verbet *googla* finns med i NEOB (2008) och i SAOL (2006), som ger det betydelsen *söka på nätet med hjälp av sökmotorn Google*. Ordmodellen till *googla* är det engelska verbet *google*, som enligt OED (2010) betyder *to search (something) on the Google search engine* och började användas i engelskan runt 2000. Eftersom ordet är så nytt i engelskan, måste det vara nytt också i svenskan. Det är ett verb som är bildat av substantivet *Google*, som är ju namnet på den populära sökmotorn på internet. *Google* för sin del härstammar från *Googol*, en matematisk term som innebär *oändligt tal* (NEOB, 2008). I materialet används verbet t.ex. i meningen *han blir psykiskt störd och googlar hennes namn* i diskussion 21 och i meningen *försökte googla, fick fram baraäckliga porrsajter* i diskussion 54.

Verbet *namedroppa* förekommer inte i någon av mina svenska källordböcker. I NEOB (2008) finns dock substantivet *name-dropping* som också nämns av Andersson (1999). Enligt NEOB har *name-dropping* betydelsen *det att nämna en rad namn på kända personer för att imponera*. Ordet härstammar från det engelska *name-dropping* som har samma innebörd. Både *name-dropping* och verbet *namedrop* finns med i LDOCE (2005). Det är svårt att veta exakt när ordet har kommit till svenskan, men enligt Andersson (1999) hände det i alla fall efter 1950.

I mitt material används *namedroppa* i diskussion 78 i meningen *Jag är öppen för det mesta, men ge gärna en beskrivning av vad det är för något, förutom att endast namedroppa*. I denna diskussion vill trådskaparen få tips på bra dokumentärer. I diskussion 45 finns substantivet *namedroppande*, som har bildats av verbets particippresensform: *annars blir det bara massa poänglöst namedroppande*. I diskussionen ber trådskaparen de andra deltagarna att nämna några bra skräckfilmer. I dessa exempel verkar det att *namedroppa* resp. *namedroppande* snarare används i betydelsen *nämna namn på filmer* än i den ordboksenliga betydelsen. Det tyder på att ordet har fått en utvidgad innebörd i svenskan efter inlåningen.

Verbet *dissa* finns med i SAOL (2006) i vilken det definieras som *bemöta el. bedöma på ett nedvärderande sätt*. Ordet har också tagits med i Nyordsboken (2000) och NEOB (2008) som ger det likartade betydelser som SAOL. Enligt Nyordsboken lånades *dissa* till svenskan i mitten av 1990-talet. Ordmodellen är engelskans *diss* som är en förkortad form av verbet *disrespect*. Enligt LDOCE (2005) är *diss* ett informellt ord som betyder

to say unkind things about someone you know. I mitt material förekommer verbet *dissa* i diskussion 70 i meningen *Shut the fuck up skrotnisse är fan det bästa Sverige någonsin fått fram man kan fan inte **dissa** nationalklenod.*

Verbet *joina* finns inte i någon av mina svenska källordböcker, och jag antar därför att det är ganska nytt i svenskan. Det har dock tagits med till Slangopedia (2011), enligt vilket det härstammar från det engelska verbet *join*, betyder *komma med* och används ofta av ungdomar på internet. Enligt LDOCE (2005) hör *join* till de 3000 mest frekventa orden i engelskan. Det kan ha flera olika innebörder, av vilka *to go somewhere in order to be with someone or do something with them* eller *to do something together with someone else* tycks vara de närmaste motsvarigheterna till *joina* i mitt material. Det förekommer i diskussion 37 i den följande kontexten: *Delade ut choklad till tiggare på julafton jag. **joina** nästa år?*

Verbet *chilla* finns med i SAOL (2006) och Slangopedia (2011) men inte i någon annan svensk ordbok som jag använt. Därför antar jag att ordet har etablerat sig i svenskan relativt nyligen. Enligt SAOL betyder detta vardagliga ord *softa, ta det lugnt*. Slangopedia ger det en liknande innebörd men tillägger att verbet i imperativ betyder detsamma som *lugna ner dig!*. Verbet härstammar tydligen från det engelska verbet *chill (out)* som enligt LDOCE (2005) betyder *to relax completely instead of feeling angry, tired or nervous*. I mitt material förekommer *chilla* i diskussion 37 i den följande kontexten: *fan grabbar och grabbor, **chilla** lite! Ta det inte så seriöst :-).* Det är tydligt att verbet i detta sammanhang betyder just detsamma som *lugna ner sig*.

Verbet *stalka* hör till de fall som jag inte kunde hitta i någon av mina svenska källordböcker. Det är dock ganska tydligt att ordet härstammar från det engelska verbet *stalk*, som enligt LDOCE (2005) kan betyda bl.a. *to follow a person or an animal quietly in order to catch and attack or kill them* eller *to follow and watch someone over a long period of time in a way that is very annoying or threatening* - - . Ordet har alltså både en konkret och en mer metaforisk innebörd. Jag antar att ordet är relativt nytt i svenskan eftersom det inte ännu har tagits med i några ordböcker. I mitt material förekommer det i diskussion 26 i den följande kontexten: *jag är lite nyfiken på vem du är. borde **stalka** dig lite mer.* I detta exempel tycks verbet ha en bildlig innebörd.

Verbet *pusha* finns med i SAOL (2006), NEOB (2008), Andersson (1999) och PFO (1984). Ordet härstammar från det engelska verbet *push* och betyder i svenskan detsamma som partikelverbet *driva på* (SAOL 2006; NEOB, 2008). Enligt Andersson har ordet blivit etablerat i svenskan efter år 1950. Eftersom ordet inte finns med i SAOL (1986) eller NOIS (1986) men nämns i PFO (1984) har det kanske blivit vanligare i svenskan först mot slutet av 1980-talet. I engelskan är *push* ett av de 3000 mest frekventa orden, och det har en stor mängd av olika betydelser (LDOCE, 2005). I mitt material förekommer verbet *pusha* i diskussion 11 i meningen *Jag tror han kommer pusha för att göra en story om the scourge, så han kan göra sin stora strid emot odöda*. I PFO (1984) förekommer också verbet *pusha för*, som betyder *puffa för, arbeta för*. Det förblev dock litet oklart för mig om det i min exempelmening är fråga just om partikelverbet *pusha för* eller bara om verbet *pusha* som har använts i strukturen *finit verb + för att + infinit verb* (se t.ex. Nikander & Jantunen 1979, 123).

Flippa ur/ut eller *flippra ut* är ett partikelverb som finns med såväl i PFO (1984), NOIS (1986), Seltén (1993), SAOL (2006) och NEOB (2008). PFO ger verbet innebörden *bli vild och galen, förlora självkontrollen*, och liknande definitioner kan man hitta i de övriga ordböckerna. Ordet lånades till svenskan under 1970-talet och hör till vardaglig stil (NOIS, 1986). Ordmodellen till *flippra ut* och de andra versionerna av verbet är engelskans *flip out*, som enligt DAS (2007) betyder *to lose control of oneself* eller *to go crazy*, alltså detsamma som den försvenskade versionen. I mitt material förekommer ordet i meningen *Skrotnisse var ju underbar, mest för att min bror flippade ur* som finns i diskussion 71.

Det intransitiva partikelverbet *poppa fram* är enligt min tolkning samma verb som *poppa upp* som finns med i nästan alla av mina källor (SAOL 1976, PFO 1984, NOIS 1986, SAOL 1986, Seltén 1993, Andersson 1999, SAOL 2006, NEOB 2008). Enligt NOIS (1986) började *poppa upp* användas i svenskan på 1960-talet. Det vardagliga verbet kan betyda olika saker, nämligen antingen *ge modernare prägel åt äldre musik, popularisera* eller *dyka upp oväntat* (SAOL, 2006). Ordmodellen till verbet är engelskans *pop up* som enligt LDOCE (2005) betyder *to appear, sometimes unexpectedly*. Det är intressant att verbet i engelskan inte tycks ha de två första betydelserna som SAOL (2006) ger till det svenska verbet utan bara den sistnämnda. I mitt material förekommer ordet *poppa fram* dock tydligen i betydelsen *dyka upp*

oväntat, som det framgår en mening i diskussion 18: *Julstämning och gullig, fram till gremlinsarna poppar fram*.

Verbet *loopa* förekommer inte i någon av mina svenska källordböcker, och jag antar därför att det hör till de relativt nya engelska verben som har fått en anpassad form i svenskan. Ordmodellen till *loopa* är av allt att döma det engelska *loop* som enligt LDOCE (2005) är både ett substantiv och ett verb. Substantivet *loop* finns också i svenskan (se t.ex. SAOL, 2006). När det gäller datorer, film och musik, betecknar substantivet *loop* en sekvens som repeteras kontinuerligt (LDOCE, 2005). Enligt LDOCEs definitioner syftar verbet *loop* inte till någonting liknande, men i mitt material används *loopa* tydligen för att beskriva repetition av något slag. Det förekommer i diskussion 61 där trådskaparen undrar var man kan se gamla avsnitt av tv-programmet *Dr. Phil*. Någon svarar att *dom loopas vell iaf på tv4 så det lär vell komma tillbaka nån dag*. I detta sammanhang tycks *loopa* betyda att avsnitt av *Dr. Phil* sänds återkommande i repris på TV4. Tyvärr finns det inga flera exempel på ordets användning i mitt material, så det är svårt att säga om just den ovannämnda innebörden är den enda som ordet har i svenskan. Det skulle också kunna vara intressant att granska något engelskspråkigt material för att se om verbet *loop* kan användas på samma sätt i engelskan som *loopa* i mitt svenska material.

Verbet *softa* är ganska svårt att kategorisera. Enligt Nyordsboken (2000) och NEOB (2008) är det en nybildning som har skapats av det engelska ordlånet *soft* genom att tillägga suffixet *-a* (se avsnitt 3.2). Adjektivet *soft* betyder *mild, mjuk, behaglig* (SAOL, 2006). Den engelska ordmodellen *soft* har samma innebörd i det långgivande språket (LDOCE, 2005). Verbet *softa* har olika betydelser, av vilka *göra softare* tycks vara den som har börjat användas i svenskan allra först (SAOL, 1986). Ordet nämns inte alls i SAOL (1976), vilket tyder på att det har etablerat sig i svenskan kanske först på 1980-talet eller i slutet av 1970-talet. Enligt Seltén (1993) betyder verbet *göra mildare, mjuka upp* (t.ex. *med softilins*), *filtrera* (*ljus*). Senare har *softa* fått en ny användning, nämligen *ha det lugnt och skönt* (SAOL 2006; se även NEOB, 2000). Enligt NEOB (2000) togs denna nyare innebörd i bruk i slutet av 1980-talet. Denna betydelse har ingen ordmodell i engelskan (se *soft* t.ex. i LDOCE, 2005). *Softa* har därmed också drag som påminner om pseudolån. I mitt material förekommer det i diskussion 68 i meningen *Men jag e mer ute efter typ chiligare filer typ stockholm boogie när folk är ute o softar en skön*

somma kväll osv :P. Det är tydligt att verbet i denna mening används just i betydelsen *ha det lugnt och skönt*.

Verbet *tipsa* finns med i de flesta av mina svenska källordböcker, nämligen i PFO (1984), NOIS (1986), SAOL (1986, 2006), Seltén (1993) och NEOB (2008). Enligt PFO (1984) är det en nybildning av substantivet *tips* som härstammar från pluralformen *tips* av det engelska ordet *tip*. LDOCE (2005) definierar *tip* som *a helpful piece of advice*. I svenskan betyder *tips* ungefär detsamma, nämligen *vink, anvisning, underhandsupplysning* (PFO 1984). Logiskt nog har *tipsa* innebörden *ge en vink om eller anvisning på något* (PFO, 1984). Enligt NOIS (1986) kom detta verb till svenskan på 1960-talet. Det har ingen direkt ordmodell i engelskan (se verbet *tip* t.ex. i LDOCE, 2005) och påminner därför om pseudolån på ett liknande sätt som verbet *softa*. I mitt material förekommer *tipsa* två gånger. I diskussion 3 används det i meningen *Jag tipsar ej om american pie f;r den suger nog*. I diskussion 55 finns det i meningen *Har inte läst igenom tråden så vet inte om någon tipsat, men whatever*.

Verbet *nörda* har bildats av substantivet *nörd* genom att tillägga ett *-a* i slutet av det ursprungliga ordet. *Nörd* har redan behandlats tidigare. Enligt Nyordsboken (2000) betyder verbet *bete sig som en nörd*. Det tycks inte ha någon självständig ordmodell i engelskan (se t.ex. LDOCE, 2005; CED, 2009) och är därför strikt taget en nybildning, inte ett lånard. Enligt Nyordsboken (2000) introducerades det i svenskan i slutet av 1990-talet, dvs. litet senare än *nörd* och *nördig*. Ordet nämns inte i SAOL (2006), vilket tyder på att det hör först och främst till talspråket. I mitt material förekommer det i diskussion 45 i meningen *Har nördat bio hela året*.

Streama är ett ordlån som härstammar från det engelska verbet *stream*. Det behandlas tillsammans med översättningslånet *strömma* i avsnitt 9.5.3.

9.3.4 Ordlån – adverb

Online är ett adverb som finns i SAOL (2006) och definieras där som *direktansluten till centraldator* eller *ansluten till Internet*. Ordmodellen är det engelska *online* med samma betydelse. Intressant nog tycks *online* höra till adjektiv i engelskan (LDOCE, 2005).

Ordet nämns också av Seltén (1993), vilket tyder på att det har lånats till svenskan i början av 1990-talet. Det måste i alla fall vara relativt nytt på samma sätt som de flesta lånord som har med datorer och internet att göra. I mitt material förekommer *online* några gånger. Ordet används bl.a. i diskussion 61 i meningen *finns inte på youtube och verkar inte som att man kan se det **online** ngnstans*, och i diskussion 62 i meningen *sedan kollade jag på de 3 sista avsnitten av förra säsongen **online** och jag ångrar det verkligen inte*.

Det informella engelska adverbet *way* betyder bl.a. *by far*, *considerably* och *truly*, *genuinely* (CED, 2009). Det finns inte i någon av mina svenska källordböcker, vilket inte är överraskande. Ordet är antagligen inte särskilt etablerat i svenskan utan används snarare som ett tillfälligt lån i mitt material. Där förekommer *way* i meningen *Hon var **way** för brud för sin "ras" haha hon såg fan svart ut nästan - -* i diskussion 64. På mer konventionell svenska skulle man enligt min tolkning kunna ha skrivit *alltför* i stället för *way för* i detta sammanhang. Frasen *way för* påminner ju om den engelska frasen *way too* som tycks vara mycket vanligt åtminstone på nätet – en sökning på *Google* ger 105 miljoner resultat. Jag kunde dock inte hitta frasen *way too* i någon av mina källordböcker, men eftersom t.ex. *too big* på engelska är detsamma som *för stor* på svenska, måste t.ex. *way too big* logiskt tänkt betyda ungefär detsamma *alltför stor*. Det är intressant att skribenten i mitt material har valt att kombinera svenska med engelska inom samma fras i stället för att använda det helt engelska *way too* eller det svenska *alltför*.

Det egendomliga adverbet *anywho* definieras endast i UD (2011) där det förklaras att man ibland använder det i stället för adverbet *anyhow*. *Anyhow* för sin del betyder detsamma som *in any case* och *at any rate* (CED, 2009). Ordet *anywho* verkar höra till talspråket och nätspråket och vara relativt nytt eftersom det fattas i de mer traditionella ordböckerna. I mitt material används det i diskussion 55 i meningen *Har redan sett den, men tack **anywho***. I denna kontext kunde t.ex. uttrycket *i alla fall* vara en tillämplig svensk motsvarighet till *anywho*.

Enligt UD (2011) är *ofc* en förkortning av det engelska adverbet *of course*, som i svenskan motsvaras av t.ex. *självlklart* och *naturligtvis*. Sannolikt används den förkortade versionen främst i data- och mobilförmedlad kommunikation liksom många

andra nya förkortningar. Därför är det knappast överraskande att ordet förekommer i mitt material men inte i någon av mina svenska källordböcker. Det används i diskussion 19 i meningen *ja hatar det, men kommer ofc kolla i alla fall*.

9.3.5 Ordlån – interjektioner

Interjektionen *okej* och dess alternativa former *okay*, *okey*, *OK*, *O.K.* och *ok* (se SAOL 1986, 2006) härstammar alla från den engelska interjektionen *OK* eller *okay* (se LDOCE, 2005). Enligt SAOL (2006) används *okej* för att uttrycka accepterande. Eftersom detta ord finns med i SAOL (1986) och SAOL (2006) men inte i SAOL (1950) eller SAOL (1976), antar jag att det, liksom adjektivet *okej* (se avsnitt 9.3.2), har etablerat sig i svenskan först under de senaste 30–40 åren. Eftersom *okej* är främst talspråkligt, kan det dock också vara att det har tagit tid innan ordet har tagits med i ordböckerna. I engelskan är *OK/okay* ett av de 3000 mest frekventa orden (LDOCE, 2005). I mitt material förekommer både *okej* och *ok* flera gånger. Det förstnämnda används bl.a. i diskussion 31 i meningen ***Okej*** *men eftersom vi inte kommer någon vart så kan du avslöja vem det är kanske* och i diskussion 40 i meningen *haha okej*. Den kortare formen *ok/OK* förekommer t.ex. i diskussion 8 i meningen ***Ok ok***, *vill se* och i diskussion 24 i meningen ***OK*** *jag fattar, han är en bitter loser men det är fortfarande inte kul*.

Ett annat uttryck som jag bestämde mig för att placera i gruppen interjektioner är ordlånet *word*. Enligt LDOCE (2005) och Partridge (2006) används det i informell amerikansk engelska för att uttrycka förståelse eller accepterande. Inte överraskande nämns ordet inte i någon av mina svenska källordböcker. I mitt material förekommer det dock två gånger, vilket tyder på att det inte är bara ett tillfälligt lån. Antagligen har det dock introducerats i svenskan relativt nyligen och hör kanske först och främst till ungdomarnas språk eller språket på internet i allmänhet. I materialet används det i diskussion 2 i meningen ***Word*** *på Åtta* och i diskussion 64 i meningen ***Word*** *på det brotha*. I båda två exemplen har *word* kombinerats med prepositionen *på*.

Whatever är en interjektion som används i informell engelska *to indicate indifference to a state of affairs, situation, previous statement, etc* (Dictionary.com, 2011). Det hör till

de antagligen relativt oetablerade lånen i mitt material och finns inte i någon av mina svenska källordböcker. I engelskan är det i alla fall ett vanligt ord (LDOCE, 2005), vilket kan ha påverkat att det har lånats också till svenskan. I mitt material förekommer *whatever* i meningen *Har inte läst igenom tråden så vet inte om någon tipsat, men **whatever!*** i diskussion 55. För övrigt används i materialet förkortningen *w/e* som tydligen betyder detsamma som *whatever* (UD, 2011). Detta ord förekommer i diskussion 2 i meningen *vi bytte spice girls kort inte kollade/läste/runkade till **w/e** några jävla sköldpaddor* samt i diskussion 29 i meningen *ögonvecket **w/e** gör väll ont*. I dessa två fall liknar uttrycket dock mer ett adjektiv som det ju också kan vara i engelskan (se Dictionary.com, 2011).

9.3.6 Ordlån – förkortningar

LOL eller *lol* med små bokstäver är en förkortning av frasen *laughing out loud*, fritt översatt *skrattar högt* (CED, 2009). *LOL* är alltså ett initialord. Enligt DAS (2007) är det en interjektion som används i kommunikation på internet för att visa att skribenten skrattar åt vad någon annan har skrivit tidigare. Ordet togs i bruk i engelskan i början av 1990-talet (OED, 2010). I mitt material förekommer *LOL* flera gånger, vilket tyder på att det har etablerat sig i de svenska ungdomarnas språkbruk på internet. Uttrycket tycks inte ha någon svensk motsvarighet, vilket har sannolikt påverkat på inlåningen och etableringen. Det förekommer inte i någon av mina svenska källordböcker, vilket är vanligt när det är fråga om tal- och nätspråkliga uttryck. I materialet används det bl.a. i diskussion 21 i meningen ***lol** technon var ju otrolig där i slutet* och i diskussion 56 i meningen *Kommer ihåg att jag kollade på den lite när jag var 11–12 typ **lol***.

Förkortningen *OMG* eller alternativt *omg* med små bokstäver är ett initialord som har bildats av frasen *Oh my God* (CED, 2009). Enligt CED används denna interjektion främst i e-post, sms o.d. Ordet började användas i engelskan under första halvan av 1990-talet (OED, 2010) och har då antagligen lånats till svenskan någorlunda senare. På samma sätt som *lol* är detta ord troligen lika tal- och nätspråkligt i svenskan som i engelskan, och det finns inte heller i någon av mina svenska källordböcker. I mitt material används det i diskussion 33 i meningen *Men ja de va ett riktigt chockerande*

slut, visste att det skulle va nån slags twist i slutet, men de där var ju bara omg! samt i diskussion 40 i meningen **OMG KOMMER DET EN TILL SÄSONG?????**.

Enligt CED (2009) har initialordet *WTF* eller *wtf* bildats av frågesatsen *what the fuck*. Såsom *omg* och *lol* används också detta uttryck främst i dator- och mobilförmedlad kommunikation. Därför antar jag att det har introducerats i engelskan och därmed också i svenskan tidigast på 1990-talet. Det finns inte heller i någon av mina svenska ordböcker, vilket knappast är överraskande. I mitt material förekommer detta uttryck bl.a. i diskussion 17 i meningen *wtf, de kan ju inte bara inte visa den, är ju michael moore och så där härligt känd och mainstream film som alla måste visa* samt i diskussion 64 i meningen *Verkar jättedumt att hon gick och ställde sig vid han patrik, wtf liksom?*.

BTW eller *btw* är ett initialord som har skapats av den engelska frasen *by the way*, dvs. *förresten* (CED, 2009). Enligt CED används detta ord mest i e-post, sms och liknande kommunikationsformer. Det introducerades i engelskan i slutet av 1980-talet (OED, 2010) och antagligen någorlunda senare i svenskan. Även detta ord fattas i mina svenska ordböcker men är av mitt material att döma etablerat i de svenska ungdomarnas språk på internet. I mitt material förekommer denna förkortning bl.a. i diskussion 25 i meningen *juh, btw, när tjejen satt på den där svarta saken i slutet var hon sjukt lik Luna* och i diskussion 73 i meningen *vill btw ligga med tetrapack nu*.

Enligt FOLDOC (2010) är *FTW* en förkortning av uttrycket *For The Win*. Som UD (2011) konstaterar, är ordet *an enthusiastic emphasis to the end of a comment, message, or post. Sometimes genuine, but often sarcastic*. Det är svårt att definiera uttryckets exakta betydelse. Jag antar att även detta ord hör till de relativt nya förkortningar som används först och främst i dator- och mobilförmedlad kommunikation. Det fattas i alla andra ordböcker som jag använde som källor. I mitt material i diskussion 2 finns meningen *micchelangelo så klart, rebell ftwzzz*. Jag tror att detta *ftwzzz* någon slags version av *FTW/ftw*, fastän jag inte kunde hitta det någonstans. Därför är ordet ett litet problematiskt och oklart fall bland ordlånen i min analys.

IRL är en initialförkortning som inte finns i någon av mina svenska källordböcker men definieras i CED (2009) som en förkortning av uttrycket *in real life*. Enligt UD (2011)

är ordet *often used in internet chat rooms to let people you are talking about something in the real world and not in the internet world*. Eftersom ordet har med kommunikation på internet att göra antar jag att det har lånats till svenskan tidigast på 1990-talet. I mitt material förekommer det i diskussion 41 i meningen *han ralf heter Joel Opazo Melin IRL*. Diskussionen handlar om namn på skådespelarna i tv-serien *Guds tre flickor*.

9.4 Översättningslån

Jag fann totalt 6 olika översättningslån (4 substantiv och 2 verb) i materialet. I det följande behandlas först substantiven och därefter verben. Se bilaga 2 för en komplett lista över alla översättningslån.

För övrigt fanns det i materialet några längre fraser, som förmodligen har översatts från engelskan. Eftersom jag inte kunde finna dessa uttryck i någon svensk ordbok för att kunna datera dem och bli säker på om de verkligen har lånats från engelskan eller inte, bestämde jag mig för att utelämna dem från såväl materialet som analysen.

9.4.1 Översättningslån – substantiv

Nyordsboken (2000) definierar *dokusåpa* som *en typ av tv-serie, där vanliga människors vardag dokumenteras i en form som påminner om en såpopera*. Ordet lånades till svenskan i slutet av 1990-talet. Det har tagits med också till SAOL (2006). Ordmodellen till *dokusåpa* är engelskans *docusoap* med samma betydelse. Enligt LDOCE (2005) hör ordet till brittisk engelska. I svenskan finns också en längre form av ordet, nämligen *dokumentärsåpa* (Nyordsboken, 2000), men någon liknande form tycks inte existera i engelskan. I mitt material används ordet *dokusåpa* i diskussion 64 i meningen *Ebda värda dokusåporna har varit Riket, Farmen och i viss mån Robinson*.

Ytterligare ett översättningslån är substantivet *ståuppare*. Enligt Nyordsboken (2000) betyder ordet detsamma som *ståuppkomiker*, som för sin del är en översättning av engelskans *stand-up comedian* med samma betydelse (se dock också Edlund & Hene 1992; 38, 86). Termen betecknar *en artist som ensam och i nära kontakt med sin publik*

*underhåller med improviserade kvickheter och fräcka skämt. Man började använda ordet ståuppare i slutet av 1980-talet. Det finns med också i SAOL (2006). I mitt material förekommer ordet i diskussion 72 i meningen *Katt Williams är bra ståuppare*, *likaså John Pinette* och i meningen *Kolla in Comedy Store, ett program med korta framträdanden av ganska okända ståuppare och stjärnskott, Alun Cochrane osv.**

I diskussion 72 används också substantivet *stå-upp*, som inte är helt lätt att kategorisera. Å ena sidan kan detta ord enligt min tolkning vara en förkortad version av *ståuppkomik* (eng. *stand-up comedy*) (se Nyordsboken, 2000). Förkortningen har bildats genom ellipsis (se avsnitt 3.3) och det finns inte i någon av mina källordböcker. Å andra sidan är det möjligt att termen är en självständig översättning av det engelska *stand-up*, som alltså betyder detsamma som *stand-up comedy* (se LDOCE, 2005). I alla fall förekommer substantivet *stå-upp* i mitt material två gånger i det följande sammanhanget: *Tycker situationskomik är hans thing, värderar dessutom det högre än stå-upp för det kräver mer av en, intelligens, kvickhet, kreativitet. Stå-upp är "bara" manus.* Det har använts också i sammansättningen *stå-upp sammanhang* i meningen *Har inte sett Kristoffer i stå-upp sammanhang faktiskt.*

Enligt Nyordsboken (2000) är *kultfilm* en beteckning för *film som är föremål för kult*. Substantivet *kult* har under de senaste årtiondena fått den utvidgade betydelsen *dyrkan eller stark sympati riktad mot viss person eller (ickereligiös) företeelse*. Den engelska motsvarigheten *cult* kan användas på ett liknande sätt i engelskan (LDOCE, 2005). Sammansättningen *kultfilm* togs i bruk i svenskan i mitten av 1980-talet och den nämns också i SAOL (2006). Ordmodellen är antagligen det engelska *cult movie* eller *cult film* (se LDOCE, 2005). Av Nyordsboken (2000) framgår det inte helt tydligt om *kultfilm* har kategoriserats som ett lånord eller inte, men eftersom det tycks finnas en ordmodell i engelskan räknar jag med detta ord i kategorin översättningslån. Eftersom det är vanligt att låna filmtermer från engelskan, antar jag att även detta ord snarare är ett lån än en inhemsk nybildning. I mitt material förekommer *kultfilm* i diskussion 31 i den följande kontexten: *Det är en kultfilm. Slår Gudfadern alla gånger.*

9.4.2 Översättningslån – verb

Det ena verbet i kategorin översättningslån är *ladda ner* eller *ladda ned*. Ordet är ett partikelverb som har översatts från det engelska verbet *download* (Nyordsboken, 2000). *Ladda ner/ned* finns med också i SAOL (2006). Enligt Nyordsboken är verbets betydelse *föra över programvara från ett större datasystem till ett mindre*. Det introducerades i svenskan i början av 1990-talet. Verbet är relativt vanligt i materialet – det förekommer i sju olika diskussioner. Exempel på sammanhang där det har använts är bl.a. i diskussion 5 i meningarna *Är det olagligt att **ladda ned** TV-serier och vem fan **laddar ner** svenska ljudböcker*. Verbet förekommer också i perfektparticipformen *nedladdad* som också skulle kunna tolkas vara ett adjektiv. Ett exempel på dess användning är meningen *en lösning är ju att bränna ner den **nedladdade** filmen* i diskussion 34.

Verbet *ladda ner/ladda ned* har använts även för att bilda substantivet *nedladdning*. I materialet förekommer det två gånger i samma mening i diskussion 5, där någon skriver: *TV-serier är bland de säkraste **nedladdningarna** du kan göra av det illegala slaget, har för mig att Svenska ljudböcker är bland de farligare **nedladdningarna***. Det används också som förled i sammansättningen *nedladdningssida*, som förekommer i diskussion 61 i meningen *prova att söka på någon **nedladdningssida** då*. Ordet *nedladdning* har en motsvarighet i engelskan, där substantivet *download* betyder *a computer file or program that has been downloaded, or the process of downloading it* (LDOCE, 2005). Jag tolkar *nedladdning* dock snarare som en nybildning av verbet *ladda ner/ladda ned* än som ett självständigt översättningslån av substantivet *download*.

Ett annat intressant verb är *ladda upp*, som enligt min tolkning har översatts från det engelska verbet *upload* på liknande sätt som *ladda ner/ned*. Detta verb är motsatsen till *download* eller *ladda ner/ned* och betyder alltså att man för över programvara från ett mindre datasystem till ett större (LDOCE, 2005). Jag kunde inte hitta varken detta ord eller någon motsvarande term i någon svensk ordbok. Kontexten där verbet förekommer i det följande exemplet i diskussion 23 visar dock tydligt att det används som motsats till *ladda ner/ned*:

Nu sa en person till mig att om jag laddar ner en film kan jag bli skyldig hur mycket som helst.. osv.. Vilket jag vet men trodde att det var för att man **laddade upp** info.. Inte om man laddar ner... men tydligen så sa han att en person hade bara laddat ner och fick ändå böta skit mycket..

9.5 Betydelselån

Enligt min tolkning är totalt 13 ord i materialet betydelselån. I denna grupp finns det 6 substantiv, 1 adjektiv och 6 verb. I det följande behandlar jag först substantiven, därefter det enda adjektivet och till sist verben mer detaljrikt. Se bilaga 2 för en komplett lista över alla betydelselån.

9.5.1 Betydelselån – substantiv

Enligt NOIS (1986) fick substantivet *pojkvän* under 1950-talet en ny användning i betydelsen *pojke som flicka sällskapar med*. Ordmodellen är engelskans *boyfriend* med samma betydelse. Runt samma tid började man använda i svenskan också ordet *flickvän* ordmodellen till vilket är det engelska *girlfriend*. I mitt material förekommer ordet i diskussion 34 i meningen *Jag ser nog aldrig på film förutom då jag är med min pojkvän*. Detta ord är ett bra exempel på gamla, väletablerade lån som inte alls verkar främmande när man använder dem.

Substantivet *sida* i internetspråket betyder detsamma som *webbsida*, nämligen *den mängd av information som man kan nå utan att gå vidare via en länk* (Nyordsboken, 2005). Enligt Nyordsboken härstammar *webbsida* från det engelska ordet *web page* eller *webpage* och det började användas i svenskan i mitten av 1990-talet. Ordet finns med i SAOL (2006). *Webbsida* i.o.f.s. är ett svårkategoriserat lån där det första ledet *webb* är ett ordlån och det andra ledet *sida* ett betydelselån. Det enstaka ordet *sida* kan anses vara inte bara en förkortad form av *webbsida*, utan eventuellt också ett självständigt betydelselån som har sin förebild i engelskans användning av *page* i samma betydelse som *web page*. T.ex. i LDOCE (2005) har ju både *page* och *webpage* listats som självständiga termer som båda betyder samma sak. Det känns dock sannolikt att *sida* och *page* både i engelskan och i svenskan är förkortningar av det ursprungliga, längre

ordet. Även i så fall förblir *sida* i svenskan lika svårkategoriserat som *webbsida*. I mitt material förekommer det ett par gånger. I diskussion 61 finns meningen *Tv4 borde ju ha på sin sida, kanske* och i diskussion 80 meningen *ingenstans, verkligen ingenstans kan jag hitta en SERIÖST sida som streamar weeds säsong 4 och 5*.

Substantivet *tråd* är enligt min tolkning ett betydelselån som har engelskans *thread* som ordmodell. Enligt LDOCE (2005) betyder *thread* i internetspråket *a series of messages concerning the same subject, written by members of an Internet discussion group*. Jag kunde inte hitta substantivet *tråd* i denna betydelse i någon av de svenska ordböcker som jag använde, men jag antar att det är ett lånord såsom många andra datatekniska termer. Detta ord förekommer mycket ofta i de diskussioner som jag analyserade, vilket är ju naturligt eftersom det kan anses vara en väsentlig term på diskussionsforum i allmänhet. Exempel på sammanhang där det förekommer i mitt material är bl.a. meningen *nej, jag tänker inte använda den riktiga tråden, för jag behöver svar snabbt* i diskussion 48 och meningen *jag har gjort en liknande tråd tidigare, men fick sorgligt nog inget ut av det* i diskussion 55. Substantivet har också använts i nybildningen *trådskapare*, som är en substantivsammansättning och troligen inte har någon förebild i engelskan. Det förekommer i diskussion 21: *Gulligt. Trådskaparen trodde på det. Trådskapare* tycks vara en beteckning för en person som har inlett diskussionen i en viss tråd.

Begreppet *kalkon* hör bl.a. till filmernas värld. Enligt Nyordsboken (2000) är det samma som *kalkonfilm*, som i SAOL (2006) definieras som *löjeväckande dålig film*. Mer generellt kan det också betyda *något som är så misslyckat att det blir skrattretande*. Substantivets ordmodell är amerikansk engelskans *turkey*, och det kom till svenskan i mitten av 1980-talet. LDOCE (2005) definierar *turkey* som *an unsuccessful film or play*. Ursprungligen syftar substantivet ju både i engelskan och i svenskan till en stor hönsfågel som inte kan flyga. Den metaforiska användningen förklaras av Nationalencyklopedin (1993) på det följande sättet: *filmterm som innebär att en film i likhet med kalkonen trots ihärdiga ansträngningar och stora åthävor inte kan lyfta*. I mitt material förekommer *kalkon* i diskussion 13 som handlar om filmen *The Expendables: Saknar Seagal och Van Damme men jaja det kan nog bli en awesome kalkon ändå*.

Substantivet *länk* hör också till informationsteknikens område. SAOL (2006) ger ordet definitionen *koppling från en viss plats till en annan på webben*. Fastän jag inte kunde hitta det i någon svensk ordbok om främmande ord, antar jag att det är ett betydelselån som har sin förebild i det engelska ordet *link*. Såsom många andra datatekniska begrepp, t.ex. *mus* (Nyordsboken, 2000) och det tidigare nämnda *tråd*, har även detta ord troligen sitt ursprung på samma håll som själva företeelsen. Enligt LDOCE (2005) är *link* ett *special word or picture that you click on to move quickly to another part of the same document or to another document*. I materialet förekommer ordet *länk* i diskussion 5, där det står **Länk till upphovsrättsskyddat material borttagen**.

Substantivet *måste* finns med i SAOL (2006) enligt vilket det betyder *nödvändighet, oundgängligt krav*. Ordet härstammar från hjälpverbet *måste*. Ordet nämns i NOIS (1986) i en lista av engelska lånord. Ljung (1985, 24) har kategoriserat det som ett översättningslån. Eftersom det dock är fråga om ett ord som redan har funnits i svenskan men fått en ny användning i en ny ordklass, tycker jag att det snarare är fråga om ett betydelselån. Ordmodellen till *måste* är i alla fall det engelska substantivet *must* med samma betydelse (LDOCE, 2005). Eftersom substantivet inte finns med i SAOL (1986) eller de äldre versionerna av SAOL, men nämns av Ljung (1985) antar jag att det har lånats till svenskan kanske först på 1980-talet. I mitt material förekommer det i diskussion 73 i meningen *Om du inte sett den är det ett måste (kult vafan)!* samt i diskussion 79 i meningen *nämn tio saker som är ett måste för dig i en actionfilm*.

9.5.2 Betydelselån – adjektiv

Lam är det enda adjektivet i gruppen betydelselån. Som NEOB (2008) konstaterar, används ordet ursprungligen för att beteckna någon eller någonting som *saknar rörelseförmåga*. Den engelska motsvarigheten är *lame*, som enligt LDOCE (2005) betyder först och främst detsamma som *lam* i svenskan. I informellt språk kan ordet dock också syfta på någonting som är *boring or not very good*. Det framgår av mitt material att denna betydelse har börjat användas också i svenskan. I diskussion 72 finns meningen *lite lamt, kanske men han e soft ändå*. Inlägget handlar om komikern Rick Gervais, och meningen syftar då antagligen på hans shower. Eftersom denna innebörd

av *lam* inte nämns i någon av mina svenska källordböcker, antar jag att ordet har fått sin utvidgade betydelse relativt nyligen.

9.5.3 Betydelselån – verb

Suga är ett verb som förekommer i fem olika diskussioner i mitt material. Det fick en ny användning i svenska språket i slutet av 1990-talet, när det började användas i betydelsen *vara värdelös, inge avsmak* (Nyordsboken, 2000). Ordet finns också i SAOL (2006), som ger det en motsvarande definition som Nyordsboken. Ordmodellen till *suga* är engelskans *suck*, som enligt LDOCE (2005) hör till talspråket, är oartigt och används *when you dislike something very much and or think something is very bad*. I materialet förekommer *suga* bl.a. i i diskussion 1 i meningen *Julkalendrarna suger nuförtiden* och i diskussion 3 i meningen *Jag tipsar ej om american pie filmen f;r den suger nog*.

Ett annat bra exempel på betydelselån i materialet är användningen av verbet *äga*. Detta svenska verb har tydligen fått en ny betydelse efter engelskans användning av *own* i betydelsen *to beat an opponent while displaying a high degree of skill and style* eller *to be better at [than?] someone* (UD, 2011). Denna innebörd av ordet finns inte med i någon svensk ordbok, vilket kan bero på att det enligt min uppfattning hör främst till slang och internetspråket och är troligen ganska ny i svenskan. I materialet förekommer *äga* i denna sorts betydelse i så många som sju olika diskussioner. Exempel på dess användning är bl.a. meningen *avatar ÄGDE* i diskussion 25 och - - *Lord of the Rings äger alla* i diskussion 63. I diskussion 64 förekommer även partikel verbet *äga sönder*. Enligt min tolkning används *sönder* där som förstärkande partikel. Ett exempel på detta är meningen *Hon äger ju sönder dem* i diskussion 64.

Participperfektformen av verbet *äga* är *ägd*, som faktiskt har en egen ordmodell i engelska. UD (2011) definierar ordet *owned* bl.a. som *to be made a fool of* eller *to confound or prove wrong*. Det förblev litet oklart för mig om *owned* och därmed också *ägd* borde anses vara verbformer eller eventuellt adjektiv. I denna analys räknade jag dock *ägd* med som en form av *äga*. Ett exempel på användningen av *ägd* finns i diskussion 21 där trådskaparen först tror felaktigt att det kommer att utges en uppföljare till filmen *Titanic*. Han eller hon har hittat en trailer på nätet men förstår inte genast att

denna trailer bara är en vits. Senare berättar de andra deltagarna sanningen för honom/henne och skrattar åt missförståndet:

- 1 Denna film är nog fake!
- 2 Gulligt. Trådskaparen trodde på det.
- 3 ahahahah **ägd**

Det svenska verbet *strömma* har också fått en utvidgad betydelse efter en ordmodell i engelskan. Jag kunde inte hitta denna nyare innebörd i någon svensk ordbok, men LDOCE (2005) förklarar verbet *stream* i engelskan på det följande sättet: *If you stream sound or video, you play it on your computer while it is being downloaded from the Internet, rather than saving it as a file and then playing it.* I materialet förekommer *strömma* i diskussion 80 i meningen *De **strömmar** inte själva utan ger bara en knuff på vägen.* En intressant variant av samma verb är ordlånet *streama*, som man kan hitta bl.a. i diskussion nr. 80: - - *verkligen ingenstans kan jag hitta en **SERIÖST** sida som **streamar** weeds säsong 4 och 5.* I diskussion 19 förekommer *streama* i sin participperfektform *streamade*: - - *om jag kollar på **streamade** filmer online.* Materialet är tyvärr inte tillräckligt omfattande för att man skulle kunna se vilken form av detta verb som är vanligare i språkbruket.

Partikel verbet *stå ut* användes tidigare i svenskan i betydelsen *uthärda* eller, å andra sidan, *ha riktning utåt* (SSB, 2003). I början av 1990-talet fick det dock en utvidgad användning i betydelsen *utmärka sig* (Nyordsboken, 2000). Ordmodellen är engelskans *stand out* med samma innebörd (se LDOCE, 2005). I mitt material förekommer ordet i diskussion 35 i det följande sammanhanget: *Boromir var enkel att relatera till och **stod ut** bland de andra. Han var mer mänsklig och hade svagheter.* Exemplet visar tydligt att verbet *stå ut* i denna kontext har den utvidgade innebörden.

Verbet *dumpa* är ett litet problematiskt fall. Å ena sidan är det ett ordlån som härstammar från det engelska verbet *dump* och kan betyda antingen *tippa/stjälpa av/sänka*, *sänka (pris)* eller *sänka priset på* (Seltén 1993). Ordet finns även i PFO (1984), SAOL (2006) och NEO (2008), som alla anger motsvarande betydelser till det. Några exempel på användningen av *dumpa* i denna betydelse finns dock inte i mitt material. Detta verb har nämligen också ett annorlunda, metaforiskt innebörd *göra slut*

med sin pojkvän/flickvän. Detta framgår tydligt av ett exempel i diskussion 63, som handlar om de två unga och förälskade huvudkaraktärerna i filmen *Slumdog Millionaire*: *Då dumpar hon honom när dom är 20*. I engelskan kan verbet *dump* i informella sammanhang ju också betyda *to end a relationship with someone* (LDOCE 2005). Eftersom *dumpa* i denna betydelse inte nämns i någon av de svenska ordböcker som jag använt, skulle man kunna anta att det har fått den metaforiska betydelsen i svenskan vid en senare fas än de ovannämnda innebörderna. I så fall kan man kategorisera det även som betydelselån; ett ord som redan funnits i svenskan har fått en utvidgad betydelse efter engelskans modell.

I mitt material förekommer även verbet *länka* som tydligen har bildats från substantivet *länk*. Såsom *länk*, har också detta ord funnits i svenskan länge innan det började användas i denna betydelse (se t.ex. SAOL, 1950). Därför tycker jag att det är ett betydelselån på samma sätt som *länk*. I engelskan finns ju också verbet *link* (se LDOCE, 2005) som kan ha varit ordmodellen till *länka*. Exempel på verbets användning i mitt material är meningarna *Inte länka till sådant* i diskussion 5 och *Är du säker på att du ens får länka filmen här* i diskussion 56.

9.6 Blandlån

Jag fann sammanlagt 23 olika blandlån (22 substantiv och 1 adjektiv) i materialet. Gemensamt för alla substantiv är att de är determinativa sammansättningar (se avsnitt 3.1) där antingen för-, mellan- eller efterledet är engelskt. I det följande analyseras först substantiven och därefter det enda adjektivet. Se bilaga 2 för en komplett lista över alla blandlån.

Observera: I totalt nio blandlån i mitt material finns det ett led som också förekommer som ett självständigt lånord någonstans i materialet. Dessa ord är *sajt*, *tv*, *story*, *techno*, *stand-up*, *dokumentär*, *rock 'n' roll*, *white trash* och *action*. För att undvika repetition och onödig komplexitet i analysen bestämde jag mig för att behandla dessa ord och deras ursprung endast i detta avsnitt tillsammans med de svenska led som de har använts med för att bilda blandlån. Jag har dock listat dem som självständiga lånord i de listor av alla lån som finns i bilaga 2.

9.6.1 Blandlån – substantiv

Substantivet *porrsajt* består av förledet *porr* och efterledet *sajt*. *Porr* är en vardaglig, förkortad version av ordet *pornografi* (PFO, 1984), medan *sajt* härstammar från det engelska substantivet *site* som betyder *webbplats* eller *webbsida* (Nyordsboken, 2000). En *porrsajt* är alltså en webbsajt där det finns pornografiskt material. I *sajt* har stavningen anpassats efter uttalet. Ordet är ett utrum som böjs i tredje deklination. Enligt Nyordsboken kom ordet *sajt* till svenskan i mitten av 1990-talet, så även blandlånet *porrsajt* måste vara ett relativt nytt ord. Det finns med i SAOL (2006). I mitt material förekommer det i diskussion 54 i meningen *försökte googla, fick fram bara äckliga porrsajter*.

Substantivet *popcorn* förekommer i tre olika blandlån i mitt material, nämligen i *biopopcorn*, *popcornmaskin* och *bio popcornmaskin*. *Popcorn* är ett ordlån som enligt NOIS (1986) kom till svenskan på 1950-talet. Ordmodellen är engelskans *popcorn*. I svenskan hör ordet till det neutrala genuset. Substantiven *biopopcorn*, *popcornmaskin* eller *bio popcornmaskin* förekommer inte i någon av mina svenska källordböcker. Det är dock ganska tydligt att det är fråga om popcorn som man kan köpa på biografer och maskiner det lagas med. I mitt material används ordet *biopopcorn* i meningen *olja smör kastrull gör de biopopcorn* i diskussion 16. I samma diskussion används ordet *popcornmaskin* i meningen *jag undra om någon vet var man kan få tag på en sån där popcornmaskin som dom har på bion?*. Ordet *bio popcornmaskin* är rubriken i denna diskussion.

Det sammansatta substantivet *tvbolag* är en kombination av förledet *tv* och efterledet *bolag*. Enligt NOIS (1986) började förkortningarna *tv* och *TV* användas i svenskan på 1950-talet, fastän den längre versionen *television* ju är äldre (se t.ex. SAOL, 1950). Ordmodellen till *tv* är engelskans *TV* (NOIS, 1986). *Bolag* för sin del är ett gammalt svenskt ord (NEOB, 2008). Sammansättningen *tvbolag* finns i SAOL (1986) och SAOL (2006), där det dock har skrivits med ett bindestreck, alltså *tv-bolag*. I mitt material förekommer ordet i diskussion 5 i meningen *Var ju nåt snack förut om att fox eller nåt annat amerikanskt tvbolag inte orkade ödsla tod på att skydda sina TV-serier från piraterna, förmodligen BS*.

Blandlånet *TV-serie/tv-serie* är en kombination av förkortningen *TV/tv* och substantivet *serie*, som ursprungligen har kommit till svenskan från latinet (NEOB, 2008; se även SAOL, 1950). *TV/tv* behandlas närmare i det föregående avsnittet. Sammansättningen *TV-serie/tv-serie* finns i SAOL (1986) och SAOL (2006). I mitt material förekommer ordet i diskussion 5 i rubriken *Är det olagligt att ladda ned TV-serier... ?*.

Substantivet *TV-spel/tv-spel* har bildats genom att sätta samman det ursprungligen engelska förledet *TV/tv* och det gamla svenska efterledet *spel* (se NOEB, 2008). Ordet *TV/tv* har redan behandlats närmare ovan. Blandlånet *TV-spel/tv-spel* finns med i SAOL (1986) och SAOL (2006). I mitt material förekommer ordet i diskussion 69 i meningen *Speciellt trean är så överdrivet animerad, vissa sekvenser ser ju ut som brorsans TV-spel*, och i diskussion 5 i meningen *Jag hade ett turtels tv-spel när jag var liten. Ett turtels tv-spel* är tydligen ett tv-spel där *Turtles* har huvudrollen.

Substantivet *IP-nummer* är en kombination av förledet *IP* och efterledet *nummer*. Jag kunde inte hitta detta ord i någon av mina svenska källordböcker, vilket förmodligen beror på att ordet är relativt nytt. Det liknar det engelska substantivet *IP address*, som enligt LDOCE (2005) är en förkortning av *Internet Protocol address* och betyder *a special number that is used to identify a computer, and which a computer needs in order to be connected to the Internet*. Det framgår av FOLDOC (2010) att *IP address* och *IP number* betyder samma sak, av vilket jag drar slutsatsen att ordmodellen till *IP-nummer* är just *IP number*. En sökning på *Google* med ordet *IP-nummer* ger nästan fyra miljoner resultat, vilket går att visa att ordet är väletablerat i svenskan. *IP-adress* verkar dock vara ännu vanligare med över nio miljoner resultat. I mitt material förekommer *IP-nummer* i diskussion 5 i uttrycket *Snubben som hade laddat ner 70.000 ljudböcker och hade IP-nummer 77.53.104.102*.

Blandlånet *pushup-behå* eller *pushupbehå* förekommer i Nyordsboken (2000), SAOL (2006) och NEOB (2008). Det är en kombination av det engelska förledet *push up*, dvs. *pressa upp* eller *skjuta uppåt*, och det svenska efterledet *behå*, som för sin del är en förkortning av *bysthållare* (NEOB, 2008). *Pushup-behå* är alltså en *behå som lyfter upp bröstet* (SAOL, 2006). Den engelska ordmodellen *push-up* i sammanhang med *bysthållare* kan man hitta i *Dictionary.com* (2011). Enligt Nyordsboken började man använda ordet *pushup-behå* i svenskan i mitten av 1990-talet. Förledet uttalas på samma

sätt som i engelskan. I mitt material förekommer en alternativ version av ordet, nämligen formen *push-up bh*. Det används i diskussion 20 i meningen *Alltså jag är ju tjej och förstår **push-up bhars** funktion och allt men det är så pass stor skillnad så jag fattar inte*. Som det framgår av t.ex. SAOL (2006), är *bh* en förkortad form av *behå* eller *bysthållare*. I mitt material har ordet *push-up* också använts som efterled i den egendomliga, tillfälliga nybildningen *superyberpush-up* där för- och mellanleden troligen har en förstärkande funktion. Ordet förekommer i diskussion 20 i uttrycket *kanske **superyberpush-up***.

Det sammansatta substantivet *release datum* eller *release-datum* är en kombination av det engelska förledet *release* och det svenska efterledet *datum*. NOIS (1986) ger substantivet *release* definitionen *frisläppande av nyhet, film etc*. Enligt LDOCE (2005) är betydelsen densamma i engelskan, och *release* hör till de 3000 mest frekventa engelska orden. Enligt NOIS lånades ordet till svenskan i mitten av 1960-talet. Det nämns i SAOL (1976) och flera andra ordböcker som jag använde som källor. *Release datum* eller *release-datum* förekommer inte i några av mina källordböcker, men det betyder tydligen detsamma som *releasedag*, alltså *dag då nyhet får publiceras* (NOIS, 1986). I mitt material har *release-datum* och *release datum* använts i diskussion 69 i prepositionsfrasen *efter **release-datum*** och i meningen *Fast om det vore första gången nån såg filmerna skulle jag nog gå på **release datum** - - .*

Sammanställningen *bakgrundsstory* består av det svenska förledet *bakgrund* och det ursprungligen engelska efterledet *story*. Substantivet *story* finns inte med i SAOL (1950), och jag antar därför att det har etablerat sig i svenskan först efter år 1950. I SAOL (1976) och de två nyare versionerna (1986, 2006) finns det nog. Enligt NEOB (2008) betyder *story* antingen *berättelse* eller *handling i film*. Ordmodellen är engelskans *story* med samma betydelse. Enligt SAOL (2006) uttalas *story* i svenskan antingen på det engelska sättet [*stå'ri*] eller på ett mer stavningsenligt sätt [*stå'ry*]. Ordet hör till tredje deklination och böjs alltså *story-storyn-storyer*. Blandlånet *bakgrundsstory* finns inte i mina källordböcker, men det betyder tydligen detsamma som *bakgrundshistoria* (SAOL, 2006). I materialet förekommer ordet i diskussion 69 i meningen *Och 1–2–3 ger **bakgrundsstoryn** sen*.

Det sammansatta substantivet *technoversion* är en kombination av det ursprungligen engelska förledet *techno* och det ursprungligen latinska *version* som redan länge funnits i svenskan (NEOB, 2008). Ordet *techno* lånades till svenskan i början av 1990-talet och betyder *starkt rytmisk och entonig, elektroniskt framställd dansmusik som förekommer särskilt vid ravefester* (Nyordsboken, 2000). Ordet finns med också i SAOL (2006). Blandlånet *technoversion* finns däremot inte i några av mina källordböcker, vilket inte är överraskande. Det är troligen en ganska tillfällig bildning. I materialet förekommer det i meningen *Lägg en **technoverision** av my heart will go on på det* i diskussion 21. Det första *i:t* i *-verision* är förmodligen ett skrivfel.

Sammansättningen *smiley-mun* är en kombination av det ursprungligen engelska ordet *smiley* och det gamla svenska ordet *mun* (Nyordsboken, 2000; NEOB, 2008). Enligt Nyordsboken betecknar *smiley* en *kombination av grafiska tecken använd i kommunikation på nätet för att förmedla känsla el. tonläge i ett meddelande*. Ordet lånades till svenskan i början av 1990-talet och har som förebild det engelska ordet *smiley* med samma betydelse (se också LDOCE, 2005). I svenskan uttalas detta utrum på samma sätt som i engelskan och förses i plural med pluraländelsen *-s* (SAOL, 2006). Blandlånet *smiley-mun* finns inte i någon av mina svenska ordböcker, och jag antar att det är en ganska tillfällig bildning. I materialet förekommer det i diskussion 34 i meningen *om det inte är så att den där **smiley-munnen** är extremt töjbar - -*. Det framgår av kontexten att det är fråga om munnen på en särskild smiley som använts tidigare i diskussionen.

Blandlånet *internetuppkoppling* består av det ursprungligen engelska förledet *internet* och det svenska efterledet *uppkoppling*. Substantivet *Internet* eller *internet* är namnet på det stora internationella datanätet (SAOL, 2006). Enligt Nyordsboken (2000) lånades ordet från engelskan till svenskan i början av 1990-talet. Sammansättningen *internetuppkoppling* finns inte i någon av mina källordböcker, men i SAOL (2006) nämns adjektivet *uppkopplad* i exemplet *uppkopplad på nätet*. I mitt material förekommer sammansättningen *internetuppkoppling* i diskussion 24 i meningen *Brukar titta på't när jag ej har **internetuppkoppling***.

Substantivet *rock 'n' roll-författare* är en kombination av det ursprungligen engelska förledet *rock'n'roll* och efterledet *författare* som redan länge funnits i svenskan (SAOL,

1950; NEOB, 2008). SAOL (2006) definierar *rock'n'roll* som *starkt rytmiskt (dans)musik med ursprung i 1950-talet*. Enligt NOIS (1986) lanserades begreppet först i USA och lånades därefter till svenskan. Ordet har behållit sitt engelska uttal också i svenskan. *Rock 'n' roll*-författare, som används en gång i mitt material, är enligt min tolkning en relativt tillfällig bildning. Det förekommer i diskussion 40 i meningen *Duvochny spelar cool, medelålderskrisande rock 'n' roll-författare som super, tränar efter sitt ex och hamnar i sängen med diverse lösaktiga kvinnor - - .* Det är svårt att definiera exakt vad skribenten avser med ordet.

Sammansättningen *stand-up komiker* består av det engelska förledet *stand-up* och det svenska efterledet *komiker*. Edlund och Hene (1992; 38, 86) diskuterar problem vid kategoriseringen av detta ord. Enligt dem kan ordet anses vara antingen en bildning med drag som är typiska för pseudolån eller, å andra sidan, ett blandlån. För enkelhetens skull valde jag att räkna med det i kategorin blandlån. Ordmodellen är i så fall det engelska *stand-up comedian*, dvs. *ståuppkomiker* (se avsnitt 9.4.1). I mitt material förekommer ordet i diskussion 72 i frågesatsen *Någon som har bra förslag på framträdande eller stand-up komiker man bör se?* och i meningen *Asså kan ju inte säga emot dig eftersom humorn varierar från person till person men utgår man från honom som stand-up komiker så vet jag inte egentligen hur bra han är.*

Sammansättningen *vänsterdokumentär* har bildats genom att kombinera det gamla svenska ordet *vänster* med det ursprungligen engelska *dokumentär* (se NEOB, 2008). Enligt NOIS (1986) är substantivet *dokumentär* en förkortning av ord som *dokumentärfilm*, *dokumentärprogram* o.d. Ordet härstammar från den engelska ordmodellen *documentary* med samma betydelse (se LDOCE, 2005) och började användas i svenskan under första halvan av 1960-talet. *Dokumentärfilm*, ordmodellen till vilket är engelskans *documentary film*, lånades till svenskan redan i slutet av 1940-talet. I mitt material används begreppet *vänsterdokumentär* i två meningar i diskussion 78. Den ena är *Eftersom jag är UM's tråkigaste grabb skulle jag vilja förstärka detta rykte genom att be om några utmärkta radikala gröna eller vänsterdokumentärer gärna om internationella frågor - -*, och den andra är *En dokumentär om miljön som tex Sharkwater är ju inte en vänsterdokumentär bara för att den rör om alla de tre ovan nämnda kriterierna*. Ordet *vänsterdokumentär* finns inte i några av mina svenska ordböcker, och jag antar att det är en ganska tillfällig bildning. Av kontexten framgår

det dock att det förmodligen är fråga om ett dokumentärprogram med ett vänsterpolitiskt budskap.

Det engelska förledet *white trash* eller *whitetrash* förekommer i två blandlån i mitt material. Dessa sammansättningar är *whitetrash-kanal* och *white trash-område*. Enligt LDOCE (2005) är begreppet *white trash* en förnedrande term som används om *white people who are poor and uneducated*. Ordet är informellt och hör till amerikansk engelska. Det förekommer inte i någon av mina svenska källordböcker, och jag antar att det inte är särskilt väl etablerat i svenskan. Av kontexten att döma betyder blandlånet *whitetrash-kanal* i mitt material förmodligen en tv-kanal som *white trash* brukar följa. Ordet förekommer i diskussion 26 i rubriken *TV3 har blivit en whitetrash-kanal?* samt i meningen *TV3, TV4 och Kanal 5 har alltid varit whitetrash-kanaler!*. Den andra sammansättningen, *white trash-område*, är lättare att definieras, för det betecknar tydligen ett område där det bor *white trash*. Ordet används i diskussion 26 i meningen *okej, jag har aldrig tänkt på västerås som ett särskilt white trash-område*.

Blandlånet *actionseriesatsning* består av det sammansatta förledet *actionserie* och efterledet *satsning*. Båda substantiven finns med i SAOL (2006). Som jag redan har konstaterat, lånades *action* från engelskan till svenskan på 1950-talet, medan *actionfilm* togs i bruk först på 1960-talet (NOIS, 1986), vilket tyder på att *actionserie* troligen är ett åtminstone lika nytt ord som *actionfilm*. En *actionserie* är tydligen en tv-serie med *action*. *Satsning* för sin del är ett svenskt substantiv som härstammar från verbet *satsa* med innebörderna *investera*, *riskera* och *ta sats* (NEOB, 2008). I mitt material förekommer blandlånet *actionseriesatsning* i diskussion 38 i meningen *Varför har du inte med det där klippet från tidigt 90-tal då han är med i en actionseriesatsning från tv3 då han slåss mot typ terrorister i Stockholms skärgård?*. Det är svårt att definiera vad denna oetablerade sammansättning exakt sagt betyder.

Substantivet *attackrange-grej* hör till de oetablerade blandlånen i mitt material. Det består av det engelska förledet *attackrange* och det svenska efterledet *grej* som redan länge funnits i svenskan (se SAOL 1950; NEOB, 2008). *Attackrange* eller *attack range* finns inte i någon av de ordböcker som jag använt i analysen. I engelskan betyder substantivet *attack* enligt LDOCE (2005) bl.a. *an act of violence that is intended to to hurt a person or damage a place* eller *the act of using weapons against an enemy in a*

war. *Range* för sin del betecknar bl.a. *the distance over which a particular weapon can hit things*. Genom att kombinera innebörderna av dessa två ord kan man komma fram till en ungefärlig betydelse av sammansättningen *attack range*. I mitt material används kombinationen *attackrange-grej* i diskussion 2 i meningen *Han hade längst attackrange-grej i Turtles In Time till SNES*. Av sammanhanget att döma är det fråga om någonting som har med vapen av något slag i ett *Turtles*-spel att göra.

9.6.2 Blandlån – adjektiv

Det enda adjektivet som jag kategoriserade som blandlån var ordet *stencool* där det första ledet är svenskt och det andra ledet engelskt. Detta ord är en variant av det vanliga adjektivet *cool* som redan har analyserats tidigare. Enligt NOIS (1986) har *sten-* som förled i sammansättningar en förstärkande innebörd. SAOL (2006) definierar detta förleds betydelse som *alldeles, ytterst*. Exempel på ord där det används är bl.a. *stenbra*, mycket bra, och *stenkul*, mycket cool. *Stencool* betyder alltså detsamma som *mycket cool*. Själva ordet *stencool* kunde jag inte hitta i någon svensk ordbok, men genom att söka med *stencool* på *Google* fick jag ungefär 51 600 resultat, vilket visar att ordet är relativt vanligt åtminstone på internet. I mitt material förekommer *stencool* en gång, nämligen i meningen *Han ä ju stencool* i diskussion 38.

9.7 Pseudolån

Det enda ordet som jag räknade med i kategorin (möjliga) pseudolån är substantivet *fighter film*. Ett sådant begrepp finns inte i någon av mina engelska källordböcker, fastän ordet *fighter* tydligen har lånats från engelskan (se t.ex. *fight* i NEOB, 2008). *Fighter* nämns i SAOL (2006) enligt vilken det betyder *person som kämpar för att nå sitt mål*. En *fighter film* måste då vara en film som handlar om sådana personer. *Fighter film* är sannolikt en relativt tillfällig nybildning, och det förekommer endast en gång i mitt material, nämligen i meningen *Skulle vilja se nån komedi men action/fighter filmer från 80-90 talet funkar också...* i diskussion 8.

9.8 Lånord inom olika ämnesområden

När jag analyserade mitt material, kunde jag särskilja två ämnesområden som var speciellt väl representerade bland de lånord som jag hittade. Den ena stora gruppen består av ord som har med film och tv att göra, medan den andra, ännu större kategorin omfattar ett urval ord som handlar om datorer och internet. Att det fanns så många ord inom den första gruppen är inte överraskande; alla de diskussioner som jag analyserade hörde ju till delforumet *Film, TV och Underhållning* på *Ungdomar.se*. Som sagt tidigare, domineras filmindustrin av USA, så det är naturligt att det kommer många filmrelaterade ord från engelskan (se avsnitt 6.2). Den andra gruppens stora mängd av ord var inte heller oväntad. Nya ord inom informationsteknologins område har tydligen kommit till svenskan från samma håll som de saker och företeelser de betecknar. Ofta saknar de någon svensk motsvarighet. I det följande beskrivs först de två stora ordkategorierna, och därefter behandlas några ord som representerar en rad andra, mindre frekventa ämnesområden i mitt material. Avsnittets innehåll sammanfattas i tabell 2.

Till film- och tv-relaterade ord hör, för det första, beteckningar för olika slags film- och tv-programgenrer. Exempel på dessa är *scifi film*, *actionfilm*, *dokusåpa* och *vänsterdokumentär*. För det andra finns det i denna kategori en del termer som berättar något om en films kvalitet, ursprung eller framgång: *kalkon*, *indiefilm* och *kultfilm*. Övriga ord i denna kategori är *tv-spel*, *tv-serie*, *trailer*, *release-datum*, *bakgrundsstory* och *animerad*. Som det syns av dessa exempel, hör till denna grupp såväl ordlån som bland- och begreppslån. De flesta orden inom denna kategori är substantiv.

Om kommunikation via datorer och internet handlar bl.a. substantiven *nörd*, *nedladdning*, *sida*, *tråd*, *länk*, *porrsajt*, *IP-nummer*, *internetuppkoppling*, *chatt*, *blogg* och *avatar*. Till samma grupp hör också flera verb, såsom *googla*, *nörda*, *ladda ner/ned*, *ladda upp*, *strömma* och *länka*. Övriga orden i denna kategori är adjektiven *nördig* och *online* samt adverbet *IRL*. Som det framgår av dessa exempel består denna grupp av både ordlån, blandlån och begreppslån. Några av orden, t.ex. *länk* och *sida*, är mycket användbara i många olika kontexter som handlar om kommunikation på internet medan andra, såsom *avatar*, är mer specifika till betydelsen.

Bland de övriga lånorden i materialet fanns flera tekniska och vetenskapliga termer, ett par kommunikationstermer, några ord som har med nöjeslivet och populärkulturen att göra, en matbeteckning och en beteckning på ett klädesplagg. Till den förstnämnda gruppen hör bl.a. *high-tech* och *DNA*. Vetenskapliga, närmare sagt medicinska termer är också *cancer* och *AIDS*. I gruppen kommunikationstermer placerade jag orden *modem*, *podcast* och *DVD*. Ord som handlar om nöjeslivet och populärkulturen är bl.a. *fan* och *DJ* samt *ståuppare*, *stand-up komiker* och ett par andra ord som har med ståuppkomik att göra. Förleden *rock 'n' roll* och *techno* i blandlån hör också till denna grupp, närmare bestämt musiktermer. Den enda matbeteckningen i mitt material är *popcorn*, som används i t.ex. i blandlånet *biopopcorn*. En beteckning på ett klädesplagg är *push-up bh*.

Tabell 2. Lånord inom olika ämnesområden.

Ämnesområde	Exempelord
filmer och tv	<i>actionfilm, trailer</i>
datorer och internet	<i>googla, online</i>
teknik och vetenskap	<i>DNA, AIDS</i>
kommunikation	<i>modem, DVD</i>
nöjesliv och populärkultur	<i>fan, DJ</i>
mat	<i>popcorn</i>
kläder	<i>push-up bh</i>

9.9 Möjliga orsaker till lånordens användning

I mitt material finns det lånord både med och utan någon svensk motsvarighet. I det följande presenteras några möjliga orsaker till introduktionen och användningen av några av lånorden i båda dessa två grupper. Analysen baserar sig på kapitel 5 och mina egna tolkningar. Som Suopanki (2010, 67) påpekar, kan man ha flertaliga och ofta mycket personliga anledningar till att låna ord. Därför kan det vara riskabelt att dra några definitiva slutsatser om motiven bakom inlåningen. För övrigt kan orsakerna till användningen av lånord naturligtvis också vara mer eller mindre medvetna. Några av de äldsta lånorden i materialet (t.ex. *pojkvän* och *TV*) uppfattas dock förmodligen inte längre som lån. När man använder dessa ord, är man sannolikt omedveten om att de

ursprungligen har lånats från ett annat språk. För några årtionden sedan kan man dock ha introducerats t.ex. ordet *TV* helt medvetet möjligen på grund av att det har känts kortare och enklare än *television*.

De flesta lånorden i mitt material saknar eller har åtminstone ursprungligen saknat en motsvarande inhemsk term. Exempel på sådana ord är bl.a. *popcorn*, *chatt* och *googla*. Det är naturligt att de lånade orden kommer från samma håll som de företeelser som de betecknar. Största delen av sådana här lånord tycks inte vara särskilt kulturbundna. En ganska kulturbunden och åtminstone ursprungligen i Sverige ganska främmande företeelse betecknar dock t.ex. substantivet *cheerleader*. För övrigt är några lånord i mitt material mycket kontextbundna och saknar troligen just därför en svensk motsvarighet. Ett exempel på sådana ord är förkortningen *9/11* som ju syftar på ett enda specifikt datum och den dagens händelser i USA.

I mitt material finns det också flera relativt nya lånord som tydligen hör hemma mest i ungdomarnas språk och det internationella språket på internet. Exempel på dessa är bl.a. adjektiven *win* och *epic*, verbet *äga* och förkortningen *IRL*. Även sådana här uttryck saknar oftast exakta svenska motsvarigheter. Deras användning kan signalera diskussionsdeltagarnas grupptillhörighet med varandra och andra internetanvändare samt eventuellt också viljan att utesluta de äldre generationerna från diskussionen. I synnerhet förkortningar är viktiga i nätspråket också på grund av att de är snabbare och enklare att skrivas än hela fraser och satser (se avsnitt 7.2). Många av sådana här uttryck har sina rötter i amerikansk engelska och därmed i den angloamerikanska kulturen som ofta uppfattas som modern och trendig bland ungdomar. Det världsomfattande datanätet möjliggör spridningen av dessa uttryck överallt i den engelskkunniga världen. Därför har dessa nya ord introducerats inte bara i svenskan utan också i många andra språk.

Ibland har man dock valt att använda ett engelskt ord i stället för en redan existerande svensk term. I några fall uttrycker det främmande ordet, t.ex. svärordet *fucking*, tydligen en värdering eller en attityd av något slag. Å andra sidan ser t.ex. förkortningarna *wtf* och *omg* mer neutrala ut än många av deras svenska motsvarigheter. I några fall tycks det engelska ordet även ha någon betydelsenyans som de närmaste svenska motsvarigheterna kanske inte har. Detta skulle kunna vara anledningen till inlåningen av t.ex. adjektiven *crazy* och *hilarious*. Å andra sidan är det inte så lätt att förstå varför

man har valt att använda t.ex. adjektiven *true* och *scary* eller adverbet *way* i stället för de väletablerade inhemska motsvarigheterna. Ofta knyter sig sådana här ord troligen till ens vilja att identifiera sig med angloamerikansk kultur och det amerikanskt engelska språkbruket samt med andra ungdomar som använder liknande uttryck. Det är dock också möjligt att man använder dem ganska omedvetet eftersom det nuförtiden är så vanligt med engelskan överallt.

10 AVSLUTNING

I denna avhandling har jag behandlat engelska lånord på det svenska internetforumet *Ungdomar.se*. I den teoretiska bakgrunden beskrev jag först språkförändring och ordförrådets förändring i allmänhet. Därefter granskade jag några basprinciper i svenskans ordbildning, olika typer av lånord samt anledningar till att lånord används. Jag behandlade även engelska lånord i svenskan, engelskans roll som global kommunikationsmedel och tidigare undersökningar om engelska lånord i svenskan. Till sist presenterade jag i teoridelen diskussionsforum på internet, internetspråkets typiska drag samt några studier om engelskans roll i det svenska och det finska nätspråket.

Materialet i min avhandling bestod av engelska lånord i sammanlagt 83 relativt nya film- och tv-relaterade diskussioner på *Ungdomar.se*. Jag kategoriserade och daterade de lånade orden med hjälp av ett urval av svenska och engelska ordböcker. Ibland var det svårt att bestämma om ett visst ord var ett lån eller snarare ett exempel på kodväxling. Resultaten visade att den tydligt vanligaste låntypen i materialet var ordlån (t.ex. *cool* och *googla*). Även blandlån (t.ex. *tvbolag* och *stencool*) och betydelselån (t.ex. *kalkon* och *suga*) var relativt vanliga, medan översättningslån (t.ex. *dokusåpa* och *ladda ner*) och pseudolån (t.ex. *fighter film*) var betydligt mer sällsynta. Det stora antalet ordlån var kanske litet överraskande, men det var svårt att hitta någon förklaring till det. Såsom i många andra studier om detta ämne (se t.ex. Ljung 1985, Chrystal 1988, Frenneson 2004, Hannila 2009, Suopanki 2010) var substantiv den mest frekventa ordklassen i materialet. Antalet adjektiv var nästan lika stort som antalet verb medan adverb, interjektioner och förkortade fraser var de allra sällsyntaste ordklasserna.

Jag analyserade flera exempel ur de olika låntyperna och ordklasserna för att se hurdana ursprung, betydelser och användningar de lånade orden hade. Jag daterade orden så detaljrikt som möjligt och utelämnade alla ord som hade etablerat sig i svenskan före 1950. I materialet fanns det rikligt med både äldre och nyare lånord, varav de mest intressanta kanske var de allra nyaste lånen som främst hör till ungdomarnas språkbruk (t.ex. *lol* och *awesome*). Många av lånen i mitt material hade anpassats efter svenskans uttals-, stavnings- och ordbildningsregler, med det fanns också icke-anpassade lån (jfr t.ex. *chatt* och *nörda* med *fan* och *win*). Av några lån hade det även skapats nybildningar med hjälp av svenskans ordbildningsmedel (t.ex. substantivet *nedladdning* av verbet *ladda ned*).

Vidare granskade jag de ämnesområden som lånorden i mitt material hörde till. Det kom fram av analysen att de flesta orden hade antingen med film och tv eller med datorer och datorförmedlad kommunikation att göra (t.ex. *trailer* och *actionfilm* respektive *blogg* och *online*). Att det fanns så många ord om filmer och tv i just detta material var inte förvånande eftersom alla de analyserade diskussionerna ju handlade om filmer och tv. Det stora antalet datortermer förklaras av den snabba tekniska utvecklingen under de senaste årtiondena. För övrigt fanns det i materialet några tekniska och vetenskapliga termer (t.ex. *high-tech*), kommunikationstermer (t.ex. *modem*), beteckningar på maträtter (t.ex. *popcorn*) och klädesplagg (t.ex. *push-up bh*) samt ord som har med populärkulturen och nöjeslivet att göra (t.ex. *techno*). Ord från alla dessa ämnesområden har under det svenska språkets historia lånats från engelskan. Resten av orden i materialet var mer generella till betydelsen och tillämpliga i många olika slags kontexter.

Jag presenterade även några möjliga anledningar till de analyserade lånordens introduktion och användning i svenskan. Största delen av lånorden i mitt material har troligen lånats på grund av att de saknar en tillämplig svensk motsvarighet. Till sådana ord hörde både kultur- och kontextbundna ord och mer generella uttryck (jfr t.ex. *cheerleader* och *9/11* med *chatt* och *googla*). Å andra sidan fanns det i materialet också ord med en väletablerad inhemsk motsvarighet (t.ex. *faila* och *scary*). Orsakerna till deras användning kan vara många. En del av dessa ord tycktes vara neutrala motsvarigheter till de svenska orden medan en del tydligen hade en värderande innebörd (jfr t.ex. *omg* med *fuckning*). Några av de analyserade orden verkade uttrycka en

betydelsen som de närmaste svenska motsvarigheterna saknar (t.ex. *hilarious*). Sannolikt hade en stor del av de lånade orden tagits i bruk på grund av att de unga människorna vill identifiera sig med den angloamerikanska kulturen och använder engelska uttryck speciellt på internet. Det är deras sätt att visa grupptillhörighet med varandra och med andra ungdomar och internetanvändare överallt i världen. Till dessa ord hörde ord både med och utan en svensk motsvarighet (jfr t.ex. *true* med *IRL*).

Sammanfattningsvis ger denna avhandling en bild av några engelska lånord som svenska ungdomar använder i dag. Eftersom antalet material inte var särskilt stort, är denna bild oundvikligt ganska begränsad. I fortsättningen skulle det kunna vara intressant att studera olika medier eller jämföra t.ex. olika slags forum med varandra. Om man hade ett större antal material skulle man kunna utnyttja mer kvantitativa metoder. Man skulle också kunna studera internetspråkets drag i olika språk för att kunna se hur några ursprungligen engelska ord har spritt sig internationellt. För övrigt skulle man kunna följa hur språket utvecklas på just det forum som jag studerade. Eftersom nya lånord kommer till språket i snabb takt, skulle man kunna få helt olika resultat av en studie om *Ungdomar.se* t.ex. tio år senare.

LITTERATUR

- Andersson, H. (1999). *Vokabler på vandring: Ordimport till Sverige under tusen år*. Lund: Studentlitteratur.
- Anhava, J. (1998). *Maailman kielet ja kielikunnat*. Helsingfors: Gaudeamus.
- Baron, N.S. (2008). *Always on: language in an online and mobile world*. Oxford: Oxford University Press.
- Bellander, T. (2006). *Ringa ett telefonsamtal eller logga in på chatten: ungdomars kommunikation i tal och skrift via nya och traditionella medier*. Uppsala: FUMS, Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet
- Börestam, U. & Huss, L. (2001). *Språkliga möten: tvåspråkighet och kontaktlingvistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Carlsson, U. (2010). Introduktion: Barn och unga i den digitala mediekulturen. I Carlsson, U. (red.), *Barn och unga i den digitala mediekulturen*. Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet, 9–18.
- Chrystal, J.-A. (1988). *Engelskan i svensk dagpress*. Stockholm: Esselte Studium.
- Crystal, D. (1997). *English as a global language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dahl, Ö. (2000). *Språkets enhet och mångfald*. Lund: Studentlitteratur.
- Edlund, L.-E. & Hene, B. (1992). *Lånord i svenskan: om språkförändringar i tid och rum*. Stockholm: Wiken.
- ESSE (1996): *Engelsk-svenska/svensk-engelska ordboken*. (1996). Stockholm: Norstedt.
- Hannila, S. (2009). *Engelska lånord i datortidningarna PC För Alla och MikroBitti*. Opublicerad pro gradu-avhandling. Institutionen för språk, svenska språket, Jyväskylä universitet, Jyväskylä.
- Hiidenmaa, P. (2003). *Suomen kieli – who cares?*. Helsingfors: Otava.
- Hynönen, E. (2008). Keskustelufoorumit – ajatustenvaihtoa verkossa. I Routarinne, S. & Uusi-Hallila, T. (red.), *Nuoret kielikuvassa: Kouluikäisten kieli 2000-luvulla*. Helsingfors: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 186–190.
- Häkkinen, K. (1994). *Kielitieteen perusteet*. Helsingfors: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Höglin, R. (2002). *Engelska språket som hot och tillgång i Norden*. Köpenhamn: Nordiska ministerrådet.

- Jørgensen, N. & Svensson, J. (1987). *Nusvensk grammatik*. Malmö: Liber.
- Karlsson, A.-M. (1997). Kallprat på nätet: Om chattares kommunikativa kompetens och samtalsstil. I Josephson, O. (red.), *Svenskan i IT-samhället*. Uppsala: Hallgren & Fallgren, 138–163.
- Kotsinas, U.-B. (1994). *Ungdomsspråk*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- Kytölä, S. (2008). Englanti huumorin ja syrjinnän välineenä suomalaisen *Futisforumin* keskusteluissa. I Leppänen, S., Nikula, T. & Kääntä, L. (red.), *Kolmas kotimainen: lähikuvia englannin käytöstä Suomessa*. Helsingfors: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 236–274.
- LDOCE (2005): *Longman Dictionary of Contemporary English*. (2005). New York: Longman.
- Ljung, M. (1982). *Engelskan i Sverige/English in Sweden. Report 1: English in Sweden: presentation of a project*. Stockholm: English in Sweden.
- Ljung, M. (1985). *Engelskan i Sverige/English in Sweden. Report no. 8, Lam anka - ett måste?: en undersökning av engelskan i svenskan, dess mottagande och spridning*. Stockholm: English in Sweden.
- Ljung, M. (1988). *Skinheads, hackers & lama ankor: engelskan i 80-talets svenska*. Stockholm: Trevi.
- Myers-Scotton, C. (2006). *Multiple Voices: An Introduction to Bilingualism*. Malden: Blackwell Publishing.
- Nationalencyklopedin*. (1993). Höganäs: Bra böcker.
- NEOB (2008): Ernby, B. (2008). *Norstedts etymologiska ordbok*. Stockholm: Norstedts Akademiska.
- Nevalainen, T. (2004). Suuret ja pienet kielet. I Nevalainen, T., Rissanen, M. & Taavitsainen, I. (red.), *Englannin aika: Elävän kielen kartoitusta*. Helsingfors: WSOY, 8–23.
- Nikander, M.-L. & Jantunen, A. (1979). *Ruotsin kielioppi*. Helsingfors: Otava.
- NOIS (1986): *Nyord i svenskan från 40-tal till 80-tal*. (1986). Göteborg: Esselte Studium.
- Nordberg, B. (2007). Vad är sociolingvistik?. I Sundberg, E. (red.), *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber, 11–33.
- Nyordsboken (2000): *Nyordsboken: med 2000 nya ord in i 2000-talet*. (2000). Stockholm: Norstedts Ordbok.

- Pahta, P. (2004). Maailma puhuu englantia. I Nevalainen, T., Rissanen, M. & Taavitsainen, I. (red.), *Englannin aika: Elävän kielen kartoitusta*. Helsingfors: WSOY, 26–43.
- Partridge (2006): *The new Partridge dictionary of slang and unconventional English: Volume II, J–Z*. (2006). London: Routledge.
- Pettersson, G. (1996). *Svenska språket under sjuhundra år: En historia om svenskan och dess utforskande*. Lund: Studentlitteratur.
- PFO (1984): *Prismas främmande ord: 25 000 ord med förklaringar och härledning*. (1984). Stockholm: Prisma.
- Ratia, M. & Suhr, C. (2004). Nuorten kieltä tekstiviesteissä: ”THE GAME IS ON”. I Nevalainen, T., Rissanen, M. & Taavitsainen, I. (red.), *Englannin aika: Elävän kielen kartoitusta*. Helsingfors: WSOY, 140–148.
- SAOL (1950): *Svenska akademiens ordlista över svenska språket*. (1950). Stockholm: Norstedt.
- SAOL (1976): *Svenska akademiens ordlista över svenska språket*. (1976). Stockholm: Norstedt.
- SAOL (1986): *Svenska akademiens ordlista över svenska språket*. (1986). Stockholm: Norstedt.
- SAOL (2006): *Svenska akademiens ordlista över svenska språket*. (2006). Stockholm: Norstedt.
- Seltén, B. (1993). *Ny svengelsk ordbok*. Lund: Studentlitteratur.
- Severinson Eklundh, K. (1997). Samtalsmönster i elektroniska nätverk. I Josephson, O. (red.), *Svenskan i IT-samhället*. Uppsala: Hallgren & Fallgren, 119–137.
- SSB (2003): *Svenskt språkbruk: ordbok över konstruktioner och fraser*. (2003). Stockholm: Norstedts ordbok.
- Summala, A. (2004). Internetin valtakieli?. I Nevalainen, T., Rissanen, M. & Taavitsainen, I. (red.), *Englannin aika: Elävän kielen kartoitusta*. Helsingfors: WSOY, 44–51.
- Suopanki, T. (2010). *Engelska lånord och deras användning i en svensk och en finsk livstilsblogg*. Opublicerad pro gradu-avhandling. Institutionen för språk, svenska språket, Jyväskylän universitet, Jyväskylä.
- Thorell, O. (1981). *Svensk ordbildningslära*. Stockholm: Esselte Studium.
- Thorell, O. (1984). *Att bilda ord*. Stockholm: Skriptor.
- Thurlow, C., Lengel, L., Tomic, A. (2004). *Computer mediated communication: Social interaction and the Internet*. London: Sage.

Vauras, I. (2008). Tunneikonit verkkokeskusteluissa ?-. (2008). . I Routarinne, S. & Uusi-Hallila, T. (red.), *Nuoret kielikuvassa: Kouluikäisten kieli 2000-luvulla*. Helsingfors: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 210–221.

Elektroniska källor

CED (2009): *Collins English Dictionary - Complete & Unabridged 10th Edition*. (2009). [Online]. Tillgänglig <http://dictionary.reference.com/>.

CL (2011): *Dictionary.com's 21st Century Lexicon* (2011). [Online]. Tillgänglig <http://dictionary.reference.com/>.

DAS (2007): Spears, R.A. (2007). *Dictionary of American Slang and Colloquial Expressions*. [Online]. Tillgänglig <http://dictionary.reference.com/>.

Dictionary.com (2011): *Dictionary.com Unabridged*: (2011). [Online]. Tillgänglig <http://dictionary.reference.com/>.

FOLDOC (2010): *The Free On-line Dictionary of Computing*. (2010). [Online]. Tillgänglig <http://foldoc.org/>.

Frenneson, S. (2005). "Shit, den dissen var nice!" *Om användandet av engelska lånord i ungdomars diskussioner på Internet*. Opublicerad c-uppsats. Institutionen för svenska språket, Göteborg Universitet, Göteborg. [Online]. Tillgänglig http://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/19248/1/gupea_2077_19248_1.pdf.

Hård af Segerstad, Y. & Sofkova Hashemi, S. (2004). *Att lära sig skriva i IT-samhället*. [Online]. Tillgänglig <http://www.ling.gu.se/~sylvana/SkrivaIT/Publikationer/SmDI04.pdf>.

Karlsson, L. (2007). *På spaning efter det svenska språket på Internet: en undersökning om chattar och diskussionsforum*. Opublicerad c-uppsats. Språk- och litteraturcentrum, Nordiska språk, Lunds Universitet, Lund. [Online]. Tillgänglig <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=1321088&fileOId=1321089>.

Mäkinen, A. (2002). *Mellan tal och skrift: svenska i e-postmeddelanden*. Opublicerad pro gradu-avhandling. Institutionen för språk, svenska språket, Jyväskyläs universitet, Jyväskylä. [Online]. Tillgänglig <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/11328/annemaki.pdf?sequence=1>.

OED (2010): *Online Etymology Dictionary*. (2010). [Online]. Tillgänglig <http://www.etymonline.com/>.

- Peuronen, S.-R. (2008). *Bilingual practices in an online community: code-switching and language mixing in community and identity construction at www.godspeed.fi*. Opublicerad pro gradu-avhandling. Institutionen för språk, engelska språket, Jyväskylä universitet, Jyväskylä. [Online]. Tillgänglig
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18390/URN_NBN_fi_jyu-200805061436.pdf?sequence=1.
- Slangopedia*. (2011). [Online]. Tillgänglig <http://www.slangopedia.se/>.
- The Internet Movie Database*. (2011). [Online]. Tillgänglig <http://www.imdb.com/>.
- UD (2011): *Urban Dictionary*. (2011). [Online]. Tillgänglig
<http://www.urbandictionary.com/>.
- Ungdomar.se*. (2011). [Online]. Tillgänglig ungdomar.se.
- Vauras, I. (2006). *Kuvakirjoituksen jälleensyntymä – tunneikonit kirjoitetussa puhekielisessä keskustelussa ^__^*. Opublicerad pro gradu-avhandling. Suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitos, suomen kieli, Åbo universitet, Åbo. [Online]. Tillgänglig
http://www.jammi.net/tunneikonit/ilmari_vauras_pro_gradu.pdf.
- Virtanen, L. (2006). *Språk och kommunikation i tre svenska chatrum*. Opublicerad pro gradu-avhandling. Institutionen för språk, svenska språket, Jyväskylä universitet, Jyväskylä. [Online]. Tillgänglig
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/11355/URN_NBN_fi_jyu2006347.pdf?sequence=1.

BILAGA 1: De analyserade diskussionerna på *Ungdomar.se*

Nedan listas alla de diskussioner på *Ungdomar.se* som jag använde som material i min avhandling. Diskussionerna har ordnats efter datum. När en diskussion omfattar fler än en webbsida, hänvisas i listan till den första sidan.

- 1) 1.12.2009 [*Julkalendern 2009, Superhjeltejul.*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276113.
- 2) 1.12.2009 [*Vilken turtle är din favorit?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276122.
- 3) 1.12.2009 [*Vill C en film jag blir glad av*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276132.
- 4) 2.12.2009 [*Någon som känner igen den här filmen?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276210.
- 5) 3.12.2009 [*Är det olagligt att ladda ned TV-serier...?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276282.
- 6) 3.12.2009 [*Söker en film*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276358.
- 7) 4.12.2009 [*Vad heter filmen?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276378.
- 8) 5.12.2009 [*Nå bra filmer att kolla på*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276518.
- 9) 5.12.2009 [*Ergo Proxy*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276524.
- 10) 6.12.2009 [*Trolles trafikvett?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276629.
- 11) 8.12.2009 [*Warcraft-filmen?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276742.
- 12) 9.12.2009 [*Jurassic park 4?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276890.
- 13) 9.12.2009 [*The Expendables*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276898.

- 14) 10.12.2009 [*Intressant Huvud-karaktär????!!!!?????*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276948.
- 15) 10.12.2009 [*Elivs film blått sprängämne*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276949.
- 16) 10.12.2009 [*"Bio popcornmaskin"*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276984.
- 17) 10.12.2009 [*brukar vissa biografer börja sända filmer mkt senare än andra?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276986.
- 18) 10.12.2009 [*tips på bra och mysiga julfilmer?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=276989.
- 19) 12.12.2009 [*Kalle på julafton*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277143.
- 20) 13.12.2009 [*Sarah Jessica Parkers/Carries bröst?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277171.
- 21) 15.12.2009 [*Titanic is back!!!*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277392.
- 22) 16.12.2009 [*Hur mycket skiljer svensk tid från tiden i Vancouver?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277457.
- 23) 17.12.2009 [*Titta på filmer streamat - online - live.... kan leda till tagning av IPRED lagen?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277585.
- 24) 19.12.2009 [*Våra värsta år*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277702.
- 25) 19.12.2009 [*Någon som såg Avatar premiären igår?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277723.
- 26) 19.12.2009 [*TV3 har blivit en whitetrash-kanal?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277725.
- 27) 19.12.2009 [*Vilken lördagsfilm för en ensam själ?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277747.
- 28) 19.12.2009 [*"Feelgood" filmer*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277756.
- 29) 20.12.2009 [*Annorlunda tortyr i dexter s03*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277784.

- 30) 21.12.2009 [*braceface*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277901.
- 31) 21.12.2009 [*Från vilken kommer denna citat:*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=277920.
- 32) 22.12.2009 [*ladda ner film*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278032.
- 33) 22.12.2009 [*Dexter Season 4 end (SPOILERS)*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278035.
- 34) 23.12.2009 [*film=tråkigt*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278056.
- 35) 23.12.2009 [*Vilken karaktär i Sagan om ringen gillar du mest*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278116.
- 36) 24.12.2009 [*Kalle..?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278177.
- 37) 24.12.2009 [*Karl-Bertil Jonsson*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278184.
- 38) 24.12.2009 [*Robert ascbherg goes wild*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278190.
- 39) 24.12.2009 [*epicness*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278201.
- 40) 27.12. [*Vilken serie ska jag se?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278383.
- 41) 27.12.2009 [*guds tre flickor*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278408.
- 42) 27.12.2009 [*snälla , behöver hjälp? VIKTIGT ! :oo*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278410.
- 43) 28.12.2009 [*Business Time*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278417.
- 44) 28.12.2009 [*Bra skräckfilm.*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278436.
- 45) 28.12.2009 [*Hur har filmåret 2009 varit?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278440.
- 46) 28.12.2009 [*Alla som tittar mycket på film*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278480.

- 47) 28.12.2009 [*Stockholm Subway Stories*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278490.
- 48) 29.12.2009 [*Film om hemlös tjej. ööööööh*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278501.
- 49) 29.12.2009 [*kan ni hjälpa mig med en film som jag ej kommer ihåg.*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278504.
- 50) 29.12.2009 [*skådespelare*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278515.
- 51) 30.12.2009 [*SÖKER ETT GAMMALT TV PROGRAM*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278664.
- 52) 30.12.2009 [*Uttråkade... HJÄLP?!*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278682.
- 53) 31.12.2009 [*Harold & Kumar*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278729.
- 54) 1.1.2010 [*Hjälp att leta efter film*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278783.
- 55) 1.1.2010 [*Psykfilmer?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278829.
- 56) 2.1.2010 [*skådespelaren dör*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278856.
- 57) 2.1.2010 [*Georges Méliès*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278907.
- 58) 2.1.2010 [*Soran Ismail gör reklamfilm?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278909.
- 59) 3.1.2010 [*hjälp snabbt!*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278981.
- 60) 3.1.2010 [*När börjar desperate housewives?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=278989.
- 61) 3.1.2010 [*dr phil*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279006.
- 62) 3.1.2010 [*America's Next Top Model*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279011.
- 63) 4.1.2010 [*SLUMDOG MILLIONAIRE!!!*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279068.

- 64) 4.1.2010 [*paradise hotel.*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279109.
- 65) 5.1.2010 [*Vilken film passar?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279119.
- 66) 5.1.2010 [*Hur är eran drömserie?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279155.
- 67) 6.1.2010 [*Pacemaker DJ*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279278.
- 68) 7.1.2010 [*”Stockholm’s filmer”*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279323.
- 69) 7.1.2010 [*I vilken ordning bör man se Star Wars?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279325.
- 70) 8.1.2010 [*Skrotnisse – satans karahiri*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279481.
- 71) 8.1.2010 [*Söker en film!!!*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279489.
- 72) 8.1.2010 [*Stand-up tråden*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279526.
- 73) 9.1.2010 [*Silver fang*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279563.
- 74) 9.1.2010 [*sökert namnet på en ungdom/komedi film!?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279588.
- 75) 9.1.2010 [*Hannah Montana: The Movie*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279590.
- 76) 10.1.2010 [*KÄÄÄÄÄÄRRRRRRLEEEEEEEK!*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279645.
- 77) 11.1.2010 [*Scream 4*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279747.
- 78) 11.1.2010 [*Politiska dokumentärer*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279757.
- 79) 12.1.2010 [*ACTION*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279900.
- 80) 13.1.2010 [*WEEDS, hjäaaaälp?*]
Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=279914.

81) 15.1.2010 [*tips om nån film?*]

Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=280126.

82) 20.1.2010 [*Barnprogram – vad hette det?*]

Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=280502.

83) 21.1.2010 [*Hjälp med program !!*]

Tillgänglig http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=280593.

BILAGA 2: Lånorden i materialet

I det följande listas alla de ord i materialet som enligt min tolkning är lån från engelskan. Alla ord finns i sin grundform i listan. Om ett ord förekom i materialet i flera liknande former med samma betydelse (t.ex. *white trash* och *whitetrash*), anges bara en form.

Ordlån: *skill, okey, nunchucks, party-dude, bad guy, pool, lifesaver, ww2, fake, make up, techno, invite, high-tech, loser, trailer, space marine, nörd, story, alien, 3D, sci-fi, scifi film, drake, white trash, modem, yellow trash, rock n roll, chatt, rockband, braceface, tribute, motherf*cker, tajming, no0bc4c3, spoiler, episode 12, twist, sexapeal, poll, sucker, fan, stalker, baby, hit, conection, overkill, dokumentär, 9/11, cancer, faces of death, DNA, DVD, audition, cheerleader, indiefilm, last stand, brotha, avatar, DJ, mixer, stand-up, stand-up-show, gig, podcast, thang, AIDS, new low, smalj, blogg, shit, tv, action, action film, sexism, sajt, cool, nice, crazy, fake, soft, nördig, okej, awesome, epic, hilarious, scary, obvious, true, fresh, feel-good, animerad, mainstream, fucking, win, whatsoever, faila, hypa, googla, namedroppa, dissa, joina, chilla, stalka, pusha, flippa ur, poppa fram, loopa, streama, online, way, anywho, ofc, okej, word, whatever, lol, IRL, omg, wtf, btw, ftw.*

Översättningslån: *dokusåpa, ståuppare, stå-upp, kultfilm, ladda ner/ned, ladda upp.*

Betydelselån: *sida, tråd, kalkon, länk, måste, pojkvän, lam, suga, äga, strömma, stå ut, dumpa, länka.*

Blandlån: *porrsajt, biopopcorn, popcornmaskin, bio popcornmaskin, tvbolag, TV-serie, TV-spel, IP-nummer, pushup-behå, superyberpush-up, release datum, bakgrundsstory, technoversion, smiley-mun, internetuppkoppling, rock 'n' roll-författare, stand-up komiker, vänsterdokumentär, white trash-kanal, white trash-område, actionseriesatsning, attackrange-grej, stencool.*

Pseudolån: *fighter film.*

Nybildningar och andra okategoriserade fall: *coolhetsordning, nedladdning, nedladdad, nedladdningssida, stå-upp sammanhang, "feelgood"-film, turtels tv-spel, trådskapare, namedroppande, sci-fi epos, najsig, awwwig, asfejkad, super fejkad, nörda, tipsa, softa.*